

Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia

Observatori
contra
~~l'~~homofòbia

L'ESTAT DE L'LGTTBI-FÒBIA A CATALUNYA 2019

Observatori
contra
l'homofòbia

Direcció d'Anàlisi i Investigació:

Patricia Aljama

Direcció tècnica:

Cristian Carrer

Coordinació:

Eugeni Rodríguez

Anàlisi sociològic:

Belén Masi

Anàlisi de casos i Produccions Narratives:

**Ton Mansilla, Guillermo Ramírez, Bárbara Monllor, Arnau Nonell, Manuel Páez,
Mònica Sancho i Simón Macías**

Disseny gràfic i Maquetació:

Jordi Navarro

Supervisat per:

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Departament de Psicologia Social

Amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Treball, Afers Socials
i Famílies
Secretaria d'Igualtat, Migracions
i Ciutadania

 **Ajuntament de
Barcelona**

 **Diputació
Barcelona**

Agraïments:

Marc Serra, Alba Barnusell, Marisela Montenegro, Joan Pujol, Antonio Giménez, Nuni Ceva, l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona, Ajuntaments de Montcada i Reixac i Ripollet, Centre LGTBI de Barcelona i Espai LGTBI de Girona.

L'ESTAT DE L'LGTTBI-FÒBIA A CATALUNYA 2019

Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia

Al llarg del document s'utilitzen expressions i conceptes relatius a diversos àmbits, però específics en aquest informe. A continuació se'n presenten els principals per tal que quedin clarificats prèviament a la seva lectura.

Atesa la complexitat d'aquest informe el glossari s'organitza per àmbits. Els àmbits són: tipus de discriminació, drets, diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere, i altres conceptes relacionats amb l'LGTTBI-fòbia i l'activitat de l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH).

Diversitats sexoafectives i d'identitat i expressió de gènere

Asexual/Agènere: persona que sent baix o gens d'interès per l'activitat sexual envers altres persones o que no té una determinada identitat de gènere.

Bifòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones bisexuals. S'utilitza aquest terme de manera específica per fer referència al rebuig psicològic i/o afectiu i a l'actitud hostil cap a les persones bisexuals.

Bisexualitat/Plurisexualitat: Són aquelles identitats/orientacions afectivosexuals que es caracteritzen per la capacitat de sentir atracció sexual i/o afectiva cap a persones de més d'un gènere, no necessàriament a la vegada, ni de la mateixa manera, ni en la mateixa intensitat.

Cisheterosexuals: fa referència a les persones cisgènere que s'identifiquen amb l'orientació sexual de l'heterosexualitat.

Cissexual/Cisgènere: Persona que se sent del gènere que li va ser atribuït en néixer segons les seves característiques biològiques. És a dir, hi ha una correspondència entre el sexe de naixement i el sentiment de pertinença.

Cisnormatiu: Sinònim de cisgènere posant èmfasi en la normativitat que presenta aquesta identificació i les conseqüències d'excloure altres identitats de gènere, vistes com desviacions d'aquesta norma.

Cispassing: condició que s'atribueix a una persona trans quan "sembla una persona cis" i/o "no sembla una persona trans" basada en criteris estètics i de comportament, és a dir, a través de la seva expressió de gènere. Criteris que són imposats per una societat cisheteronormativa.

Cross-dresser: Terme que descriu de forma neutra la pràctica de portar roba atípica d'un determinat gènere. Aquesta pràctica pot tenir diversos significats i motivacions.

Deadname: terme que fa referència al nom registral de les persones trans i no al nom de la seva identitat sentida.

Despatologització: perspectiva teòrica-activista que vetlla pels drets de les persones trans*, des d'una postura anti-psiquiàtrica, de manera que la transsexualitat no pot ser considerada una malaltia mental, però garantint un model social d'atenció sanitària dirigida a persones trans*, amb cobertura pública.

Expressió de gènere: Manera de mostrar el nostre cos i d'actuar d'acord o no als cànons culturals del que s'espera d'home o d'una dona. Aquesta expressió opera a través del nostre nom, actitud, vestimenta, etc.

Gai: Homes que senten atracció física i/o afectiva i/o que mantenen relacions sexo-afectives amb altres homes.

Gaifòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a els homes gais.

Gènere binari: Idea que existeixen únicament dos gèneres socials - home i dona - basats en dos únics sexes - mascle i femella -.

Gènere fluid: Idea en la qual el gènere no és una categoria estanca sinó flexible i que la nostra identitat i expressió de gènere pot canviar amb el pas del temps o, fins i tot, d'un dia per l'altre.

Gènere no binari/gènere no conforme/genderqueer: Identitats i expressions de gènere que no s'ajusten a les categories binàries creades social i culturalment "masculí/femení".

Heteronormativitat: Tendència a considerar les relacions heterosexuales com la norma i totes les altres conductes i relacions afectives com desviacions de dita norma.

Heteropatriarcat: Concepte que s'utilitza per referir-se al sistema socio-polític en el qual el gènere masculí i l'heterosexualitat tenen supremacia sobre la resta de gèneres i orientacions sexo-afectives.

Heterosexisme: Actitud, biaixos i discriminacions que estan a favor de l'heterosexualitat, considerant-la superior i invisibilitzant qualsevol altra forma afectiva-sexual.

Heterosexual: Persona que sent atracció física i/o afectiva o manté relacions afectivosexuals amb persones del sexe contrari.

Homofòbia: Odi, prejudici i/o discriminació vers les persones gais i lesbianes.

Homosexual: Persona que sent atracció física i/o sexual o manté relacions afectivosexuals amb persones del seu mateix sexe.

Identitat de gènere: Sentiment de pertinença a un gènere determinat.

Incongruència de gènere/Disfòria de gènere: Concepte utilitzat per manuals clínics, com el Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (DSM-V) i la Classificació internacional de malalties (CIE-11), per classificar la realitat trans* com a malaltia relativa a la salut sexual.

Intersexfòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones intersexuals.

Intersexualitat/Desenvolupament Sexual Diferencial (DSD): Ventall de condicions associades a un desenvolupament atípic de les característiques físiques sexuals.

Lesbiana: Dona que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions sexuals amb altres dones.

Lesbofòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les dones lesbianes.

LGTBI: Acrònim relatiu a persones lesbianes, gais, trans*, bisexuals i persones que presenten diversitat en el seu desenvolupament sexual. A vegades, s'afegeix a l'acrònim la lletra Q i el signe +. La Q fa referència a les persones queer i questioning (persones que estan desconstruint i qüestionant-se el gènere, l'expressió de gènere i/o la identitat sexual) i el + fa referència a qualsevol altra identitat emergent.

LGTBI-fòbia: presència de situacions discriminatòries sustentades en tot un sistema cultural, social i econòmic que regula la sexualitat i facilita la legitimitat a algunes persones, amparades per l'estructura d'aquest sistema, a exercir pràctiques discriminatòries sobre aquelles que percebeixen i es diferencien com a incumplidores dels rols de gènere, en sentit ampli, i de les pràctiques sexuals normatives, en sentit estRICTE, amb la intencionalitat d'eradicar i/o corregir qualsevol heterodoxia sexual al marge del sistema sexe-gènere-desig; provocant conseqüències en el benestar psicosocial de les persones afectades i que porta a un deteriorament de les relacions interpersonals, dels contextos socials on es dóna i que compromet al benestar de tota la ciutadania. Concepte que agrupa la lesbofòbia, l'homofòbia, la transfòbia, la bifòbia i la interfòbia.

Misgendering: situació en la que algú intencional o inintencionalment es refereix a una persona utilitzant llenguatge que no es correspon amb el gènere sentit o la tracta com si el seu gènere fos diferent al sentit.

Orientació sexual: Desig sexual i/o afectiu que tenim les persones cap als altres i que es defineix a través del gènere.

Panssexual/omnisexual: persona que sent atracció afectiva, emocional o sexual cap a persones, independentment del seu sexe o gènere, de manera que poden sentir-se atretes per homes, dones o persones que no s'identifiquen amb la dicotomia "home/dona".

Passing: Concepte per a definir que una persona trans és percebuda amb el gènere sentit i amb el que desitja ser identificada.

Queer: Posicionament identitari i polític que s'allunya de l'assimilacionisme de les principals corrents identitàries i de l'etiquetatge imposat social i culturalment pel binarisme de gènere i el model heteropatriarcal.

Reassignació de gènere: Procés mitjançant el qual una persona trans* pot modificar les seves característiques anatòmiques sexuals per adaptar-les a les del gènere amb el qual s'identifica.

Trans*: Terme paraigua que engloba totes les persones que s'identifiquen amb un gènere diferent de l'assignat en néixer o que expressen la seva identitat de gènere de manera no normativa.

Transfòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones trans.

Transgènere: Persona que sent discordança amb el sexe denominat biològic, establert en néixer, i amb les expectatives socials de gènere.

Transsexual: Persona que no se sent identificada amb el seu sexe anomenat biològic, pel que sent un gran rebuig cap al seu cos de manera que aplica una sèrie de tractaments per adaptar la seva corporalitat a la seva identitat sentida.

Tipus de discriminació

Discriminació directa: Quan una persona és tractada de manera desigual o menys favorable que una altra, en una situació anàloga, a causa de la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Discriminació indirecta: Quan una persona que pertany al col·lectiu LGBTI es troba en una situació de desavantatge o desigualtat a causa d'una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretèsament neutra en comparació amb altra persona que no pertany al col·lectiu.

Discriminació per error: Situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència d'una apreciació errònia.

Discriminació per associació: Situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.

Discriminació múltiple: Quan una persona és discriminada no només pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTI sinó a d'altres col·lectius que també acostumen a ser objecte de discriminació.

Assetjament per raó de l'orientació sexual, la identitat i/o l'expressió de gènere (OSIEG): Qualsevol comportament basat en l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn fustigador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Bullying: Terminologia de caràcter anglosaxó per referir-se als comportaments violents, reiterats i intencionats d'intimidació i exclusió que es produeixen en les relacions interpersonals entre iguals en l'àmbit escolar (un context educatiu).

Vexació: En el codi vigent a l'Estat espanyol, infracció castigada com a falta, consistent a amenaçar, perseguir, perjudicar o fer patir a algú.

Ordre de discriminar: qualsevol instrucció que impliqui una discriminació, directa o indirecta, per raó d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Represàlia discriminatòria: tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.

Victimització secundària: maltractament addicional exercit contra persones LGBTI que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicades.

Drets

Llei 11/2014: Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Coneguda com a Llei contra la LGTBIfòbia.

Drets sexuals i reproductius: Ús dels drets humans en pro de la salut sexual i la salut reproductiva. Des de la Conferència Mundial de la Dona de Pequín el 1995 són una part indissoluble dels drets humans. A Catalunya s'ha produït un gran avenç en l'accés a les tècniques de Reproducció Humana Assistida (RHA), ampliant-se aquest a qualsevol dona i home, major de 18 anys i amb desig gestacional (Direcció General de Planificació en Salut, 2016).

Deure d'intervenció: Deure a què es fa referència als articles 10 i 11 de la Llei 11/2014. Els professionals a què fa referència l'article 10, al títol II, "Polítiques públiques per a promoure la igualtat efectiva de les persones LGBTI", al capítol 1, referent a professionals que actuen en àmbits sensibles, si tenen coneixement

d'una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere, tenen el deure de comunicar-ho als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Regulat pel nou Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya, aprovat l'octubre del 2017.

Tot i que aquests són els darrers drets que s'han aconseguit en el context català, no hem de deixar de banda els esforços que moltes associacions estan fent per a que aquests drets puguin fer-se extensius a tot l'àmbit estatal. En aquest sentit, destaquem dos projectes de llei que no han pogut tramitar-se per falta de consens en el Congrés dels Diputats:

Llei Igualtat LGTBI: Proposició de Llei contra la discriminació per orientació sexual, identitat o expressió de gènere, característiques sexuals i d'igualtat social de lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals. Impulsada per la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Transsexuals i Intersexuals (FELGTB) i l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH).

Llei Trans Estatal: Proposta de Llei sobre la protecció jurídica de les persones trans i el dret a la lliure determinació de la identitat sexual i expressió de gènere. Impulsada per la Plataforma Trans Estatal.

Altres conceptes

Àrea LGTBI: Àrea responsable de l'àmbit LGTBI que forma part de la Secretaria de Família del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació: són fiscalies que s'ocupen dels delictes d'odi i discriminació a les diferents comunitats autònomes¹. A l'informe s'hi fa referència com a Fiscalia fent referència, principalment, a la Fiscalia de Barcelona que és amb la que més treballem.

Incidència: qualsevol comunicació escrita d'una persona, entitat i/o institució que tingui un possible contingut LGTBI-fòbic, és a dir, una pràctica discriminatòria per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Síndic de Greuges: és una de les institucions de la Generalitat de Catalunya. La seva missió és garantir el dret de totes les persones a una bona administració governamental. Ha d'atendre les queixes de les persones que es trobin desamparades davant l'actuació o la manca d'actuació de les administracions.

(1) Les diferents fiscalies delegades poden consultar-se al següent web: <https://www.fiscal.es/web/fiscal/-/organigrama-delitos-de-odio-y-discriminacion>

Lluita conjunta contra la discriminació LGTBI-fòbica

Marc Serra

Regidor de Drets de Ciutadania i Participació
Ajuntament de Barcelona

Gràcies a la lluita històrica del moviment LGTBI, la conquesta de drets que en va ser conseqüència ha empès la nostra societat i les nostres ciutats, com la ciutat de Barcelona, cap a espais més oberts, lliures, democràtics i diversos. Tot i així, encara avui vivim en una societat LGTBI-fòbica, una societat en la que tenen lloc situacions de discriminació per orientació sexual o identitat de gènere i que encara es resisteix a normalitzar la diversitat.

A l'Ajuntament de Barcelona les polítiques de defensa dels drets civils tenen una llarga tradició. Des de fa més de vint anys, l'Oficina per la No Discriminació (OND), servei municipal pioner a Europa, adreça les situacions de discriminació que es donen a la ciutat des d'una perspectiva de prevenció i garantia de drets humans. L'any 2017, l'OND va rebre un nou impuls i es va ampliar el servei, també gràcies a la creació de la Taula d'Entitats amb Servei d'Atenció a Víctimes de Discriminació, a través de la qual el servei es coordina en diversos àmbits d'acció amb les entitats especialitzades de la ciutat amb l'objectiu d'avançar cap a una estratègia de ciutat per conèixer, atendre i solucionar el nombre més alt possible de situacions de discriminació.

És en el marc del treball conjunt en aquesta Taula d'Entitats que l'Ajuntament de Barcelona ha intensificat també la col·laboració amb l'Observatori Contra l'Homofòbia. Una col·laboració que s'ha concretat els darrers anys en centenars de derivacions de casos –la majoria treballats de forma conjunta–, i compartint estratègies i reflexions sobre com abordar la discriminació cap al col·lectiu LGTBI avui.

Per l'Ajuntament de Barcelona les entitats especialitzades com l'Observatori Contra l'Homofòbia són un actor fonamental en la lluita contra la discriminació a la ciutat i al país, tant per la seva capacitat dins dels col·lectius socials més exposats a patir discriminacions com per la seva experiència, trajectòria i implicació.

L'Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia sobre l'estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2019 és una aposta per un treball que combina el rigor en l'atenció, la documentació i la denúncia dels casos amb la proximitat i l'acompanyament a les persones que han patit situacions de discriminació LGTBI-fòbiques. Darrera de cada cas hi ha patiment, però també s'obre una oportunitat de reparació i transformació per fer de les nostres ciutats espais més justos on tots i totes puguem viure les nostres vides amb ple dret i llibertat.

Els informes de l'Observatori Contra l'Homofòbia sobre l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya

Alba Barnusell Ortuño

Diputada delegada per a les Polítiques d'Igualtat
Diputació de Barcelona

Els informes anuals sobre l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya que l'Observatori contra l'Homofòbia ve realitzant arran de l'aprovació de la Llei 11/2014 representen una valuosa aportació de denúncia, visibilitat i defensa dels drets de les persones LGTBI. Esdevenen, documents clau per ampliar coneixements sobre la realitat i detectar necessitats que orientin els serveis i polítiques públiques en l'articulació d'una resposta coordinada contra l'LGTBI-fòbia.

Estic convençuda que sense la força i la lluita del moviment LGTBI avui dia no tindríem les lleis i polítiques públiques transversals des de la perspectiva de la llibertat sexual i de gènere tal i com les coneixem.

Des de la Diputació de Barcelona considerem fonamental el reconeixement de les diversitats com una font de riquesa. Volem i treballem per un territori on es garanteixi el ple gaudi de drets humans sense excepcions i on no hi tinguin cabuda cap tipus de discriminació ni violència.

Així, des de la Diputació de Barcelona treballem amb ens locals i entitats de tota la província de Barcelona per al desenvolupament de polítiques d'igualtat i LGTBI, mitjançant la promoció de programes, projectes i accions que lluiten contra les violències masclistes i LGTBI-fòbiques i que promouen els drets de les dones i de les persones LGTBI a tots els àmbits públics i privats.

La trajectòria de col·laboració entre la Diputació de Barcelona i l'Observatori posa de manifest que les polítiques de la diversitat sexual i de gènere poden i han de ser fruit d'un bon tàndem entre administració pública i entitats trobant l'equilibri entre la denúncia, l'activisme i la intervenció. Tenim com a responsabilitats col·lectives la construcció de territoris oberts i diversos i lliures de qualsevol tipus de violència i discriminació i seguir lluitant pels drets de les persones LGTBI, que són també els drets de tots i totes nosaltres.

Des de la Diputació de Barcelona, volem agrair i felicitar a tot l'equip de l'Observatori per la seva trajectòria, l'impuls i la feina feta dia a dia; i per la realització, un any més, d'aquest informe tant necessari. Creiem que les memòries com aquesta representen una valuosa contribució en el teixit d'un horitzó comú per construir territoris diversos, lliures de cap tipus de violència i orgullosament igualitaris.

La Universitat de Barcelona i l'OCH: una relació d'aprenentatge i servei

Antonio Giménez Merino

Coordinador de la Clínica Jurídica «Gènere i Dret Antidiscriminatori»
Projecte dret al Dret, Facultat de Dret, Universitat de Barcelona

A contracorrent, davant la tendencial transformació de les universitats en centres prestadors de serveis, aquestes han lluitat per preservar cert grau d'independència que les mantingui connectades amb les necessitats socials no mediades pel mercat. Ho exemplifiquen les experiències d'aprenentatge i servei amb entitats socials posades en marxa en els darrers anys, on els vincles de cooperació amb el tercer sector permeten unir forces bidireccionalment. De portes endins, per tal que les organitzacions socials com l'OCH disposin d'un altaveu institucional, d'eines especialitzades de treball i del treball mateix d'estudiants sensibles amb les situacions de minoració social que fan de certes persones el boc expiatori de les insatisfaccions socials (la seva condició de pobre, d'emigrant, de treballador sexual, o no compartir la norma heterosexual dominant). De portes enfora, per nodrir les pròpies universitats de l'experiència de les organitzacions i donar sortida a les inquietuds d'aquells estudiants socialment sensibles i moralment consistents que reclamen compatibilitzar aquest tret amb l'adquisició de competències responsables per a la seva vida professional.

Totes aquestes necessitats s'han vist feliçment materialitzades amb la cooperació científico-pràctica entre l'OCH i el projecte dret al Dret de la UB des de la signatura d'un conveni de col·laboració al desembre de 2014. D'ençà d'aquell moment, s'han portat a terme nombroses actuacions d'anada i tornada que, d'una banda, han servit per amplificar els resultats del treball fet a l'OCH i, d'altra, per materialitzar el projecte d'implementació d'un Registre que servís per sistematitzar la casuística que arriba a l'OCH (i que l'ha convertit en un servei essencial per a la vigilància efectiva dels casos d'LGTTBI-fòbia, davant la lentitud administrativa per implementar la Llei 11/2014).

Pels estudiants que han passat per l'OCH, sobretot, aquest procés ha suposat un cúmul d'experiències personals i professionals que no s'han limitat a la prestació temporal, determinada pels cursos acadèmics, sinó que s'han revelat com una eina d'inserció estable dins el teixit associatiu barcelonès. I els han permès després, completats els seus estudis, disposar d'una formació empírica del tot necessària per entendre i traduir en solucions pràctiques problemes relatius a les persones discriminades.

Quelcom que els professionals sempre hem sentit com una mancança dels operadors jurídics (advocats, policies, fiscals, jutges, personal de les administracions) atribuïble a una formació excessivament formalista, on la sexualitat, el gènere, la raça, l'edat, la nacionalitat i la pobresa són factors habitualment tractats de forma aïllada, i no en la dimensió transversal en què es mostren efectivament a les situacions de discriminació.

És per tot això que cal consolidar i estendre experiències com aquesta, en la mesura que s'ha demostrat imprescindible (més enllà del reconeixement formal de drets) per tornar públics conflictes socials tradicionalment considerats com assumptes privats.

Les relacions entre activisme i acadèmia. De l'extractivisme a la coparticipació.

Marisela Montenegro i Joan Pujol

Departament de Psicologia Social
Universitat Autònoma de Barcelona

Des de la seva constitució l'any 2008, l'Observatori contra l'Homofòbia (OCH) ha permès i promogut la interrelació entre l'activisme i el coneixement acadèmic en la lluita contra la discriminació per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere (OSIEG). Aquesta col·laboració entre els mons activista i acadèmic s'ha produït a diferents nivells, nivells que anomenarem «extractivista», «d'intercanvi» i «coparticipatiu».

En la col·laboració extractivista, el coneixement produït per l'OCH ha alimentat la producció acadèmica de la UAB. En aquesta línia podem situar els treballs de fi de grau, màster o doctorat de la Facultat de Psicologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) en els quals s'han consultat les dades i casos sobre discriminació OSIEG sistematitzades per l'OCH. També s'ha recollit l'experiència del personal de l'OCH davant dels diferents casos de discriminació per OSIEG, que ens ha permès pensar, dissenyar i elaborar programes d'intervenció i de bones pràctiques que evitin aquesta discriminació. El coneixement de l'OCH s'ha plasmat en diferents treballs acadèmics produïts per estudiants i docents de la UAB. Es tracta d'una forma de col·laboració que situa l'OCH en una situació passiva davant de la demanda activa dels interessos de producció de coneixement; un coneixement que no sempre és retornat a l'OCH.

En la col·laboració d'intercanvi ambdues parts busquen tasques comunes que puguin alimentar els seus interessos. Podem destacar, en aquesta línia, que l'OCH s'ha ofert com a centre de pràctiques del Màster oficial en Investigació i Intervenció en Psicosocial (MIIP). La participació activa dels estudiants del màster en les activitats del centre constitueix un espai d'aprenentatge i formació per l'estudiantat, oferint la possibilitat de participar en la gestió tècnica i tasques de l'OCH. Entre les activitats que s'han realitzat han estat, per exemple, el suport i participació en diferents tasques de l'OCH com l'atenció psicosocial, els serveis que es donen en espais d'oci, les formacions en aquells espais on participa l'OCH (centres educatius, famílies,...) o la recollida de casos de discriminació. La tasca i experiència de l'OCH ha generat que la resta d'estudiants del màster coneguin la feina de l'Observatori a través de les presentacions i tallers on es treballen les pràctiques realitzades. Aquesta forma de col·laboració permet definir els interessos de cada part i acordar accions que contribueixin a aquests interessos.

Finalment, la coparticipació busca la definició d'interessos comuns que es desenvolupen en projectes compartits. En aquesta línia podem incloure l'elaboració conjunta de documents de l'OCH, els seminaris i tallers que ha impartit els membres de l'OCH als estudiants de la UAB; l'organització i participació en esdeveniments on conflueix l'activisme i l'acadèmia; publicacions conjuntes impulsades des de l'OCH o la UAB; o tesis doctorals que s'han portat a terme des d'una perspectiva articulada i activista. Aquesta línia d'articulació s'ha desenvolupat entre l'OCH i el grup de recerca FIC/AFIN, cercant difuminar les fronteres entre activisme i acadèmia per tal de generar conjuntament coneixement i pràctiques d'intervenció que estiguin en consonància amb la lluita contra les pràctiques de discriminació per OSIEG.

La tasca realitzada amb l'OCH no només ens ha ensenyat i fet reflexionar sobre les formes d'abordar i enfrontar la discriminació per OSIEG. També ens ha instruït de manera experiencial en com treballar conjuntament amb el món activista; un aprenentatge pel qual estem profundament agraïdes a l'OCH.

1. INTRODUCCIÓ**2. OBJECTIUS I METODOLOGIA**

- 2.1 OBJECTIUS
- 2.2 METODOLOGIA

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

- 3.1 CONTEXT LEGAL
- 3.2 ITINERARIS DE LES INCIDÈNCIES REGISTRADES

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

- 4.1 DADES GLOBALS
- 4.2 IDENTIFICACIÓ COM A COL·LECTIU LGTBI
- 4.3 EDAT
- 4.4 TERRITORI
- 4.5 DISTRIBUCIÓ TEMPORAL
- 4.6 TIPUS D'LGBTBI-FÒBIA
- 4.7 MITJÀ DE DISCRIMINACIÓ
- 4.8 CONTEXT
- 4.9 ÀMBITS
- 4.10 TIPUS D'AGRESSIÓ/DISCRIMINACIÓ
- 4.11 ELS SERVEIS DE L'OCH
- 4.12 CONCLUSIONS

5. ANÀLISI QUALITATIU

- 5.1 ANÀLISI DE CASOS
- 5.2 RELAT SOCIAL SOBRE L'LGBTBI-FÒBIA: PRODUCCIONS NARRATIVES
- 5.3 QUADRE DE CONSENSOS I DISSENSOS

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

- 6.1 CONCLUSIONS GENERALS
- 6.2 RECOMANACIONS

7. BONA PRÀCTICA

DOSSIER L'LGBTI-FÒBIA ENTRE INFANTS I ADOLESCENTS. UNA PROBLEMÀTICA SOCIAL A RESOLDRE

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1

2

3

4

5

6

7

8

El present informe respon a la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2019 segons el seguiment que en fa l'Observatori Contra l'Homofòbia (en endavant, OCH), de manera que aquest 2019 s'elabora el cinquè informe íntegre des de l'aprovació i entrada en vigor de la *Llei 11/2014, per a garantir els drets de les persones LGTBI i eradicar l'homofòbia, bifòbia i transfòbia*, seguint una metodologia científica, tant pel que fa al registre i recollida de les incidències, com del seu procés i anàlisi. El document constitueix la memòria antidiscriminatòria relativa a l'any 2019 en la mesura que **recull, documenta i analitza les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya comunicades a l'OCH, així com d'altres incidències sobre les que l'entitat ha tingut coneixement directe** malgrat no hagi estat a través d'una comunicació pels mitjans establerts per l'OCH.

L'objectiu de l'informe és **prendre el pols de la realitat del col·lectiu LGTBI i l'LGTBI-fòbia a Catalunya feta des de l'àmbit del teixit associatiu i no institucional**, tot i que tal i com es pot extreure del pròleg **treballem de manera conjunta amb les institucions per donar a conèixer la realitat de l'LGTBI-fòbia als diferents contextos que engloben a la societat**. Concretament, l'OCH ha treballat amb totes les agents implicades en les incidències registrades, especialment aquelles en què hi ha hagut una denúncia, i les ha derivat a les administracions i/o institucions corresponents, que inclouen: (1) l'Àrea LGTBI i la Direcció d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Família de la Generalitat de Catalunya; (2) el cos de Mossos d'Esquadra; (3) l'Ajuntament de Barcelona, concretament en col·laboració amb l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona (OND); (4) la Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació de Barcelona; (5) el Síndic de Greuges de Catalunya i la Síndica de Barcelona; (6) diversos ens locals d'arreu de Catalunya, especialment Ajuntaments i (7) sindicats que treballen contra l'LGTBI-fòbia, així com s'ha mantingut la col·laboració amb d'altres agents implicades en el finançament i la producció de l'informe, com la Diputació de Barcelona i les universitats catalanes que aporten estudiantat per a la realització de pràctiques i amb d'altres agents de fora del territori català, per a la derivació dels casos que excedeixen el nostre territori d'actuació que és Catalunya. De manera que les dades exposades en el present informe fan referència exclusiva a Catalunya. La col·laboració amb totes aquestes agents implicades permet la recollida de la gran majoria d'incidències denunciades i l'atenció a altres incidències que, malgrat no estar denunciades, queden registrades per al seu coneixement.

El sistema de recollida, estudi i anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives està basat en la metodologia científica i és supervisat pel Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona, col·laboració que es va iniciar el 2015. Per una banda, l'anàlisi quantitativa ens permet analitzar informació concreta. En aquest cas, s'estudia el següent: **Com s'identifiquen les persones afectades per l'LGTBI-fòbia? Quina edat tenen? En quin territori català es produeixen? Quan es produeixen els actes discriminatoris? Quina és la vessant discriminatòria? A través de quin**

1. INTRODUCCIÓ

mitjà es produeix? En quin context i àmbit específic es dona la discriminació/agressió? Quin tipus d'agressió/discriminació pateixen? Quin és l'itinerari que pren la denúncia? A més, ens permet centrar-nos en aquelles variables amb un resultat que destaca per sobre de la resta. D'aquesta manera, i a l'igual que en informes anteriors, **aquest 2019 ens centrem en les agressions i posem la mirada analítica en tres àmbits: habitatge, espais d'oci nocturn i el transport públic i en un territori concret: la ciutat de Barcelona.**

Tot i que la via pública ha estat l'àmbit més destacat en les incidències registrades (33,1%) amb una significativa diferència de la resta d'àmbits, destaquem l'habitatge (8,8%), espai d'oci nocturn (7,5%) i el transport públic (5,6%) perquè han estat àmbits on l'OCH ha treballat amb diferents agents socials i institucionals per produir eines de debat, reflexió i intervenció en aquests escenaris, és a dir, ha realitzat un impacte polític destacat.

L'elaboració de l'informe amb una atenció centrada en les agressions es tradueix en el fet que la mirada integral pretén analitzar i aportar més informació sobre l'LGTBI-fòbia que es produeix a través de les agressions, concretament en els àmbits mencionats. A més, l'estudi quantitatiu ens permet fer una comparativa de les dades que han estat recollides en els informes anteriors. Aquest any, a diferència de l'anterior, **l'entrada d'un nou equip directiu ha suposat la modificació d'alguns criteris en l'explotació agregada quantitativa, tot afegint indicadors que intenten donar una anàlisi completa de la realitat social de l'LGTBI-fòbia a través de la nostra tasca de registre i assistencial.** Tenir dades estables permet anar-ne incorporant de noves. D'aquesta manera, hi ha dades que permeten la comparació dels darrers cinc informes però, degut a millores en l'establiment d'indicadors, trobem algunes dades que no podran ser comparades amb les dades obtingudes en els darrers anys, ja que són nous indicadors i apostem per a que l'any vinent puguin ser dades referents. Per últim, s'inclou una anàlisi cartogràfica amb l'objectiu de traslladar una visualització pragmàtica de les dades registrades en la ciutat de Barcelona. Per a la seva elaboració s'utilitza el programa Adobe Illustrator 2020, un programa d'edició gràfica destinat a la creació artística de dibuix i pintura per realitzar mapes que ubiquin les situacions discriminatòries a la ciutat sobre els àmbits a destacar.

Per altra banda, l'anàlisi qualitativa ens permet conèixer el relat social de l'LGTBI-fòbia, a través de l'anàlisi de casos i de les produccions narratives. Concretament, en aquesta part presentem una anàlisi de diferents incidències que ha rebut l'entitat, tot mostrant la heterogeneïtat de casos que podem arribar a tractar durant l'any i s'incorpora la tècnica de les produccions narratives (Balasch i Montenegro, 2003), que consisteix en uns relats co-construïts entre les professionals de l'OCH i les mateixes persones afectades que narren la seva visió sobre l'LGTBI-fòbia, la vivència de la pràctica discriminatòria soferta i el procés d'acompanyament per part de diferents agents en la gestió de la situació.

Per l'OCH, la part qualitativa dona vida a les experiències i apropa a la ciutadania la discriminació encara existent i que en ocasions, amb els números, pot quedar asèptica i amb certa fredor (Hepburn i Wiggins, 2007).

Les conclusions de l'informe recullen una anàlisi conjunta basada en l'anàlisi quantitativa i qualitativa, de manera que aquest any destaquem: **1) l'increment d'un 41,6% en el nombre d'incidències registrades; 2) el nombre d'incidències que tenen lloc a la ciutat de Barcelona, que representen un 63,5% sobre el total d'incidències registrades; i 3) els àmbits on, principalment, es produeixen les incidències: via pública, habitatge, espais d'oci nocturn i transport públic.** Cal esmentar que, en el 2019, l'OCH ha traslladat la seva seu al Centre LGTBI de Barcelona, centre municipal de referència en temàtiques de diversitat afectiva sexual i de gènere.

Aquest canvi és cabdal per l'OCH que disposa d'una infraestructura i un espai de relació amb el teixit associatiu LGTBI de la ciutat que permet una millor visibilitat de les tasques de l'entitat.

Pel que fa a les **recomanacions, aquestes insten als diferents agents institucionals i socials a continuar treballant conjuntament contra l'LGTBI-fòbia, específicament a implementar polítiques, programes i accions previstes en els marcs normatius legals de garantia de drets que ens regeixen.** És l'apartat amb una visió i objectiu d'aconseguir un impacte polític, i entenem que l'informe contribueix al debat, reflexió i aprenentatge sobre establir estratègies d'intervenció contra l'LGTBI-fòbia.

Des de 2016, s'inclou una bona pràctica en l'informe. Aquest any, per la seva transcendència, hem escollit el dossier elaborat per Francisca Cifuentes i Cristian Carrer, a càrrec de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, per tractar la problemàtica social de l'assetjament escolar per motius, d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere: **"L'LGTBI-fòbia entre infants i adolescents: una problemàtica social a resoldre"**.

Finalment, i degut al canvi de direcció de l'informe, aprofitem aquestes pàgines per agrair a Elena Longares (directora dels últims 4 informes) tota la seva feina i dedicació en contribuir a l'eina analítica, de divulgació i d'impacte polític que pretén ser aquest informe. Enguany, Patrícia Aljama s'encarrega de les tasques d'anàlisi i investigació i Cristian Carrer de les tasques de direcció tècnica, conjuntament amb un equip d'activistes, professionals i voluntariat de diferents àmbits com la sociologia, la psicologia clínica i social, el dret, el periodisme, la politologia, i el disseny gràfic que contribueixen a la realització de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2019, de manera que **esdevé un producte co-construït per l'equip que configura l'OCH.**

2.1 OBJECTIUS

L'Informe Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2019 es marca quatre objectius principals:

1. Fer un seguiment de l'aplicació del marc legal a Catalunya i la seva afectació sobre la realitat de l'LGTBI-fòbia.
2. Abordar el fenomen de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.
3. Aproximar-nos a les vivències discriminatòries de les persones que han comunicat una incidència a l'Observatori Contra l'Homofòbia.
4. Proporcionar una sèrie de conclusions i recomanacions que guiaran l'activitat de l'entitat del proper any.

Marc legal a Catalunya

Malgrat que aquest informe no és un document jurídic, ja és el cinquè informe que analitza el marc legal i la seva afectació en les incidències registrades relacionades amb l'LGTBI-fòbia a Catalunya. Al capítol 3 d'aquest informe es fa un recorregut descriptiu que permet identificar els elements principals de la Llei 11/2014, així com altres normatives que condicionen la situació social de les persones LGTBI a Catalunya, i s'hi inclou un apartat de resum sobre els aspectes legals, una anàlisi en relació amb la dimensió social de la Llei i, finalment, una explicació de la relació d'aquest informe amb l'esmentat text legal.

D'aquesta manera, el cos legal és pres en consideració en totes les parts de l'estudi, i ofereix un punt de vista transversal amb l'objectiu d'ajudar en la seva comprensió pràctica i en el seu desenvolupament a través de polítiques públiques que afecten a les persones LGTBI.

Anàlisi quantitativa - Memòria 2019

Aquesta part de l'informe constitueix la memòria que l'OCH ha fet mitjançant la classificació de les incidències recopilades per l'Observatori durant l'any 2019 a través de diferents indicadors que informen sobre la situació discriminatòria. En l'anàlisi quantitativa s'ofereixen les dades de l'any que cobreix aquest estudi, distribuïdes en diferents categories a partir de criteris de classificació. Aquestes dades suposen una radiografia quantitativa molt interessant per apropar-se al fenomen de l'LGTBI-fòbia a la Catalunya d'avui.

Aquest 2019, la recollida, el tractament i l'anàlisi de les dades ha seguit la metodologia iniciada el 2015. Per això, aquest informe inclou la comparació de les dades de 2015,

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2016, 2017, 2018 i 2019 en quasi tots els ítems: itinerari de les incidències, dades globals, identificació com a col·lectiu LGTBI, edat (a partir de 2016, moment en què es va iniciar la recollida d'aquesta dada), projecció territorial, distribució temporal (a partir de 2017) i àmbit, tot i que aquesta última no pot comparar-se amb els resultats anteriors per una modificació en les categories que recull aquest indicador. Concretament, l'informe modifica, per a la seva anàlisi, els següents indicadors respecte a informes anteriors: (1) a la identificació amb el col·lectiu LGTBI es modifica la identificació amb el col·lectiu trans, afegint-se la distinció entre homes i dones trans, per primer cop des de que realitzem l'informe i (2) a l'àmbit, s'inclouen nous espais on l'LGTBI-fòbia també és present i es separen els espais relacionats amb el tipus d'agressió/discriminació que es recull en un indicador propi.

A part de l'indicador tipus d'agressió/discriminació, que es genera mitjançant la modificació d'un indicador ja existent, també s'incorporen els següents: (1) al territori, aquest 2019 s'ha incorporat un gràfic per analitzar única i específicament les incidències que han ocorregut en la ciutat de Barcelona sobre els diferents àmbits en els que hem posat l'accent analític, degut a la gran quantitat d'incidències que es registren en la ciutat; (2) s'incorpora com a indicador el tipus d'LGTBI-fòbia; (3) el mitjà de discriminació; i (4) el context que envolta la situació discriminatòria.

La construcció d'indicadors pretén apropar-se, de la manera més fidel i complerta, a les situacions que ens són comunicades. En aquest sentit, els indicadors són revisats pel nostre equip de professionals per a la seva adaptació i/o incorporació de nous, sempre que proporcionin informació rellevant sobre la manera d'operar de l'LGTBI-fòbia i de la vivència de les víctimes i/o persones afectades. D'aquesta manera, els nous indicadors poden ser adaptats en posteriors informes, sempre amb l'objectiu d'analitzar d'una forma més complerta les diferents situacions d'LGTBI-fòbia registrades per l'OCH.

Finalment, cal afegir que aquest informe ofereix dades corresponents a les incidències recollides durant l'any 2019 només al territori català. Val a dir, però, que les incidències a Internet i xarxes socials en moltes ocasions poden afectar més enllà del territori català; malgrat això, s'han comptabilitzat aquelles en què les víctimes afectades resideixen a Catalunya.

Anàlisi qualitativa: aproximació social

Amb la intenció de procurar una visió més exhaustiva sobre el que suposa el fenomen de l'LGTBI-fòbia per a les persones a Catalunya, aquest informe afegeix al seu contingut una aproximació qualitativa.

En primer lloc i a manera d'exposició d'antecedents que justifiquen la recerca, al capítol 5 es fa un recorregut a través de vint-i-dues incidències destacades recollides durant el

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2019 per l'OCH. Aquest punt inclou l'objectiu d'aproximar-nos al fenomen de l'LGTBI-fòbia i aprofundir en les situacions discriminatòries que pateix el col·lectiu en diferents àmbits de la vida social. Tanmateix, som conscients que aquesta anàlisi és una petita part de les agressions i/o discriminacions patides ja que no totes les persones afectades per una situació discriminatòria comuniquen aquest fet o no totes ho fan a l'OCH.

L'increment d'incidències registrades i la seva heterogeneïtat fa que sigui el segon any que augmentem el nombre de casos analitzats. Enguany, en aquest informe, han estat 22, quan en informes anteriors s'analitzaven de 10 a 15 casos. La diversitat i intensitat de les situacions que s'han registrat han fet necessària aquesta ampliació per a cobrir tota la diversitat que engloba el col·lectiu LGTBI, els àmbits on es produeix l'LGTBI-fòbia i els itineraris que prenen les incidències comunicades. Aquesta anàlisi pretén apropar-se a la realitat social de les persones LGTBI i l'LGTBI-fòbia patida a Catalunya.

Una vegada s'han registrat les incidències, es dona pas a la recerca, la qual s'ha fet a través de **Produccions Narratives** (Balasch i Montenegro, 2003) a persones del col·lectiu LGTBI. La finalitat que es pretén és la de conèixer la situació LGTBI-fòbia a través del relat de persones que s'identifiquen com LGTBI i que han comunicat la seva incidència a l'OCH. Aquest 2019, com que l'informe s'ha centrat en les agressions, concretament en els àmbits de l'habitatge, transport públic i espai d'oci nocturn, les narratives s'han dut a terme a tres persones que han viscut situacions discriminatòries en aquests àmbits. Així doncs, l'informe incorpora les següents narratives: 1) un home gai agredit a Sant Boi de Llobregat a la sortida d'un esdeveniment d'oci nocturn, 2) una noia lesbiana que va ser increpada en un mitjà de transport públic de Barcelona i 3) un home gai que ha viscut un assetjament homofòbic per part d'una de les seves veïnes.

La pretensió de l'equip era aplicar l'heterogeneïtat de subcol·lectius i diversitat territorial en les narratives, però donada la situació d'emergència sanitària i que la implicació de les persones afectades pot ser complicada per diversos motius (motivació, revivència situació discriminatòria, impacte en el benestar psicosocial, entre d'altres) s'ha aconseguit realitzar 3 produccions narratives, enlloc de 4 que era l'objectiu inicial. Concretament, la narrativa sobre transfòbia no s'ha pogut realitzar, perquè després de comunicar-nos amb les persones afectades de 3 incidències diferents, aquestes han declinat la seva participació i/o no han contestat.

Gràcies a aquesta reflexió múltiple que permeten tant les eines quantitatives com les qualitatives, el resultat de l'informe és una valoració rigorosa i completa dins de les seves possibilitats. Tot això amb l'objectiu de mostrar d'una manera veraç i fundada el que anuncia el seu títol: "L'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya l'any 2019".

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.2 METODOLOGIA

Aquest apartat explica les metodologies utilitzades per a l'elaboració de l'informe, tant en el seu vessant quantitatiu com qualitatiu.

Recerca quantitativa: registre i anàlisi de les incidències rebudes

En el cas de la secció quantitativa de l'informe, el mètode aplicat ha estat el de registrar per escrit les comunicacions de les incidències, sobre la base de criteris estandarditzats a través d'una fitxa de registre per a cada incidència. Per tant, es realitza un registre sistemàtic de la incidència comunicada, a través d'un protocol estandarditzat atorgant un número identificador i codificant el canal de recepció. Les dades es centren en la situació discriminatòria i no en la víctima i/o persona afectada. Ens sembla important detallar els següents indicadors construïts per aquest informe:

- 1. Número d'incidència.** Números correlatius a partir de l'1 sense interrupcions ni repeticions, de manera que ens permet conèixer fàcilment el número d'incidències registrades per l'equip de l'OCH i quantificar-les.
- 2. Identificació com a col·lectiu LGTBI.** A l'Observatori Contra l'Homofòbia no pressuposem l'orientació sexual de les persones i, si bé és cert que en les narratives, informació facilitada i/o atencions sovint s'especifica l'orientació sexual, no sempre succeeix. Així doncs, per tal de tenir en compte la diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere, així com les diferents tipologies de discriminació, els col·lectius descrits són: (1) generalista (quan afecta a tot el col·lectiu LGTBI o una gran part d'aquest); (2) home gai/bisexual; (3) dona lesbiana/bisexual; (4) persona bisexual; (5) persona trans* (homes i dones); (6) persona intersexual i (7) persona heterosexual. En aquest sentit utilitzem la categoria de persona bisexual quan tenim la certesa de la seva identificació, tot i que la discriminació soferta pot estar motivada per la seva orientació bisexual i/o bé d'altres (gaifòbia/lesbofòbia). Per tal de no invisibilitzar-les decidim incorporar-les a l'anàlisi. En relació amb categoritzar home gai/bisexual i/o dona lesbiana/bisexual, manté la lògica de no invisibilitzar la bisexualitat i la bifòbia ja que en moltes ocasions no tenim especificada l'orientació sexual i aquesta pot ser fluctuant al llarg del cicle vital (Butler, 2007).
- 3. Edat.** Fa referència als anys que té la víctima i/o persona afectada. Si qui denuncia no és la persona agredida, no es registren les dades del/de la denunciant, de manera que l'edat correspon sempre a la víctima i/o persona afectada. En cas que no hi hagi autorització de dades, no es registra l'edat. El registre s'agrupa per trams: (1) menor de 18 anys; (2) 18 a 25 anys; (3) 26 a 35 anys; (4) 36 a 45 anys; (5) 46 a 60 anys i (6) 61 a 70 anys.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

- 4. Província.** Província de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris (Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida). En cas que la discriminació/agressió hagi estat no presencial no es registra aquesta dada. Hi ha excepcions en el registre de casos no ocorreguts a Catalunya que es registren com "fora de Catalunya". Tot i que l'OCH té competències en el territori català, si realitza alguna acció per una incidència fora del territori, aquesta és recollida per a la seva valoració i intervenció en la situació, però no consta en el present informe. Els casos amb relació a Internet i els mitjans de comunicació, a vegades, poden afectar el total del territori; per aquest motiu no se'ls pot assignar un territori determinat i, per tant, queden fora de l'anàlisi territorial de les incidències. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest cas, es registren els casos sota l'etiqueta sense dades.
- 5. Població.** Població de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris. L'indicador és més específic, registrant la ciutat o poble on ha ocorregut el succés. En cas que la discriminació/agressió hagi estat no presencial, no es registra aquesta dada. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest supòsit, es registra aquest indicador sense dades.
- 6. Districte¹.** Districte de Barcelona en el qual van ocórrer els fets discriminatoris. En cas que la discriminació/agressió hagi estat no presencial no es registra aquesta dada. Els casos ocorreguts a Catalunya però fora de Barcelona es registren com "Fora de Barcelona". Finalment, podem tenir informació de que es tracta d'una situació ocorreguda a la ciutat de Barcelona però no disposem de l'ubicació exacta, aspecte que es registra amb la categoria sense dades.
- 7. Barri².** Barri de Barcelona en el qual van ocórrer els fets discriminatoris. En cas que la incidència hagi estat no presencial, no es registra aquesta dada. Els casos ocorreguts a Catalunya però fora de Barcelona es registren com "Fora de Barcelona". La mateixa lògica que l'indicador anterior, sumant una especificitat en qüestió del territori.
- 8. Data dels fets.** Data en la qual van ocórrer els fets discriminatoris en format dd/mm/aaaa. No importa que hagin ocorregut l'any anterior del present, ja que es registren totes les incidències rebudes l'any corrent. Tanmateix en un subindicador, es recull el dia de la setmana en el que succeeixen els fets discriminatoris. Finalment, si no disposem d'aquesta informació es registra sense dades.
- 9. Hora dels fets.** Hora en què succeeixen els fets discriminatoris. Les hores són estratificades en quatre franges horàries pel seu anàlisi agregat en l'informe: **matí** (6:00 a 12:00 hores); **tarda** (12:00 a 20:00 hores); **nit** (20:00 a 0:00 hores) i **matinada** (0:00 a 6:00 hores). Finalment, si no disposem d'aquesta informació es registra sense dades.

(1) Aquest indicador està basat en la relació de treball amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona. L'OCH participa en la denominada "Taula d'Entitats" per a l'elaboració de l'informe "Observatori de les Discriminacions Informe de la taula d'entitats" amb servei d'Atenció a Víctimes de discriminació.

(2) Idem que l'anterior.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

10. **Distribució temporal.** Mes en que arriba la incidència a l'OCH i es registra de manera escrita (gener, febrer, març...).
11. **Tipus d'LGTBI-fòbia.** Tipus de discriminació/agressió percebuda per la víctima i/o persona afectada que no té perquè correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el què s'identifica. Per exemple, un home trans que és llegit com a cis i insultat per "maricón". La seva identificació és amb el col·lectiu trans però el tipus de violència rebuda és gaifòbia. Aquest indicador, doncs, es centra en les pràctiques i no en les identitats, ja que ens importa la tipologia discriminatòria. En distingim: **(1) Gaifòbia; (2) Lesbofòbia; (3) Bifòbia; (4) Transfòbia; (5) Intersexfòbia i (6) LGTBI-fòbia - Generalista.**
12. **Mitjà de discriminació.** Mitjà pel qual es dona la discriminació/agressió. Distingim:
 - (1) **Presencial** (situació ocorreguda en persona)
 - (2) **Telefònica** (situació ocorreguda mitjançant via telefònica)
 - (3) **Virtual** (situació ocorreguda a Internet i xarxes socials, Twitter, Instagram, entre d'altres)
 - (4) **Mitjans de comunicació:** situació ocorreguda en premsa escrita, TV, ràdio, entre d'altres
 - (5) **Suport físic** (mitjançant cartelleria, fulletons, pintades, entre d'altres).
 - (6) **Sense dades.** No disposem de suficient informació per categoritzar el mitjà de discriminació
13. **Context.** Les circumstàncies i condicions que envolten la incidència. Distingim:
 - (1) **Espai Públic** (via pública, places, institucions públiques, escoles, entre d'altres)
 - (2) **Espai Privat** (correspon a la llar personal, l'edifici o comunitat de residència i el lloc de treball)
 - (3) **Espai Privat de concurrència pública** (locals gastronòmics, discoteques, botigues, bars, mútues, institucions privades relacionades amb la salut, educació, entre d'altres)
 - (4) **Telefònic** (la incidència es dona en un context telefònic)
 - (5) **Mitjans de comunicació** (la incidència s'ha publicat en un mitjà de comunicació, com premsa escrita, TV, ràdio, entre d'altres)
 - (6) **Xarxes socials** (incidència en un context virtual com Internet i xarxes socials)

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

- (7) **Suport físic** (discriminacions/agressions en llocs fixos com ara, pintades, cartelleria o fulletons, cartes, entre d'altres).
- (8) **Sense dades.** No disposem de suficient informació per categoritzar el context.
14. **Àmbit.** Espai concret on ocorre l'acte discriminatori i/o agressió. En distingim:
 - (1) **Institucional** (administracions públiques, Oficines d'Atenció a la Ciutadania i, en general, centres que depenguin de poders públics)
 - (2) **Laboral** (lloc on treballa la persona: empreses, associacions, fundacions)
 - (3) **Educatiu** (escoles públiques i privades, universitats i altres centres d'ensenyament, etc.)
 - (4) **Salut** (hospitals, centres d'atenció primària, mútues, consulta privada, etc.)
 - (5) **Esportiu** (equipaments esportius, equips esportius, competicions...)
 - (6) **Habitatge** (l'agressió prové de veïns/es/, immobiliàries, llogaters/eres o té relació amb el lloguer, les hipoteques, etc.)
 - (7) **Familiar** (l'agressió es dona dins del nucli familiar de la persona)
 - (8) **Transport públic** (metro, bus, tren, tramvia, etc.)
 - (9) **Via pública** (carrers, avingudes, places, esdeveniments a l'aire lliure, etc.)
 - (10) **Espai d'oci nocturn** (discoteques, bars, etc.)
 - (11) **Espai gastronòmic i oci diurn** (restaurants, bars, cinema, teatre, etc.)
 - (12) **Espai de lleure** (inclou espais on es desenvolupen activitats culturals, d'oci, etc.)
 - (13) **Establiment comercial** (botigues, comerços, supermercats, etc.)
 - (14) **Internet i xarxes socials** (correu electrònic, Twitter, Instagram, blogs, etc.)
 - (15) **Mitjà comunicació** (diaris, revistes, programes de ràdio, de televisió, etc.)
 - (16) **Telefònic** (contestador automàtic, missatges de whatsapp, missatges de text, missatges de veu, etc.).
 - (17) **Sense dades.** No disposem de suficient informació per categoritzar l'àmbit.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

15. Tipus d'agressió/discriminació. És el tipus d'agressió/discriminació rebuda. Hi ha un gradient en l'escala de l'agressió i sempre es registra el més greu. Per exemple, si a una persona la insulten i després la colpegen registrem l'agressió física per a deixar constància de la magnitud del fet, tot i que això no significa que restem importància a la resta de tipologies. Des de l'equip jurídic i psicosocial treballem per acompanyar a la persona en el procés de reparació de la seva dignitat, sent la persona afectada la que té agència i decisió en tot moment sobre el procés recorregut. En distingim:

(1) Agressió verbal: oral i escrita, insults de tota mena rebuts en persona o per altres mitjans no presencials

(2) Agressió física: tot tipus d'agressions que impliquin un contacte físic. Pot anar d'empentes o cops lleus a cops més greus

(3) Assetjament: tot tipus d'assetjament sistemàtic, repetit en el temps (laboral -inclòs l'acomiadament-, sexual, per part de companys/es de treball, veïns/es, familiars, etc)

(4) Amenaces: de tota mena, com amenaces d'ús de força física, intimidació per revelar l'orientació sexual, etc

(5) Dret d'admissió: quan s'impedeix l'entrada o s'expulsa a una persona d'un local públic o privat, de qualsevol tipus (gastronòmic, oci nocturn, institució pública, bar, etc.) per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere

(7) Tracte inadequat: no es respecta la identitat de gènere o orientació sexual, es formulen preguntes discriminatòries, s'exclou a la persona i/o col·lectiu, etc. Per exemple, cridar a una persona trans per la seva identitat registral (deadname) i no per la seva identitat sentida.

(8) Odi i exaltació: expressions i/o insults que inciten a l'odi

(9) Altres: inclou totes les situacions que no poden ser inserides en les categories anteriors com, per exemple, el descuit a monuments LGTBI.

16. Itinerari. Es refereix al recorregut - que pot ser jurídic o d'altra naturalesa - que es dona a la incidència en funció dels instruments que es decideixin utilitzar; informació recollida al capítol 3. En distingim:

(1) Comunicat públic: incidència pública sobre la situació discriminatòria. Institucional. Només en queda constància en l'informe de l'OCH.

(2) Mediació OCH: es realitza un procés de mediació entre les parts implicades en la situació discriminatòria.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

(3) Síndic de Greuges: Institució que funciona com a defensor del poble, supervisant l'actuació de les administracions públiques catalanes. Pot obrir una investigació que acaba amb resolucions que no tenen caràcter executiu obligatori però sí que són recomanacions i beneficia en incidència pública.

(4) Procés penal: Actuacions dirigides a l'obertura d'un procediment penal, ja sigui a través de la interposició d'una denúncia a les autoritats competents – Policia, Fiscalia o Jutjats – o, bé, mitjançant la personació com a acusació particular o popular en un procediment penal ja incoat. És l'itinerari adequat quan, de la incidència rebuda per l'OCH, es desprenen elements que podrien ser constitutius d'un delictes previst en el Codi Penal.

(5) Reclamacions i queixes: Respon als drets de persones consumidores de poder fer queixes, suggeriments i reclamacions a les empreses. Pot resultar útil en alguns casos per tal de millorar l'atenció i adequar-la a les necessitats del col·lectiu LGTBI.

(6) Procés laboral: Quan la incidència és relativa a una situació de discriminació o assetjament en el lloc de treball, la via adequada pot ser l'inici d'un procediment judicial en la jurisdicció social – sens perjudici de que els fets puguin constituir també un delictes -, o bé posant els fets en coneixement de la Inspecció de Treball.

(7) Llei 11/2014 - Procés administratiu: Es comuniquen els fets a l'Àrea LGTBI de la Generalitat de Catalunya, des d'on s'inicien actuacions per a aclarir els fets i, donat el cas, s'incoa expedient sancionador que pot acabar amb l'efectiva imposició de sanció o en l'arxiu de l'expedient. La resolució pot contenir mesures pedagògiques, com l'obligatorietat d'assistir a cursos en defensa dels drets humans, per exemple.

(8) Deure d'intervenció: Correspon als articles 10 i 11 de la Llei 11/2014. És un article pensat sobretot per a l'actuació de les persones empleades de les administracions públiques, perquè puguin donar resposta davant de situacions de possible vulneració de la Llei 11/2014 i hi puguin intervenir. Actualment, i des de l'octubre de 2017, respon al protocol aprovat per la Generalitat de Catalunya per al seu desenvolupament específic segons el que preveu la Llei 11/2014.

(9) Protocol d'assetjament escolar per LGTBI-fòbia: Aplicació del Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGTBI, vigent des del 2017 a Catalunya.

(10) Oficina per la No Discriminació de Barcelona: Mecanisme de garantia de drets humans a escala local, adreçat a atendre les vulneracions de drets humans relacionades amb l'àmbit de la discriminació, que depèn de l'Ajuntament de Barcelona.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

(11) Cartes a diaris: Comunicació amb els diaris per argumentar el nostre parer sobre la incidència registrada i/o comunicada amb l'objectiu de subsanar-la amb la modificació de les parts que considerem LGTBI-fòbiques.

(12) No denunciat: Aquestes incidències, o bé no han tingut cap recorregut (només s'han registrat) o bé només s'ha atès a la víctima i/o persona afectada. Moltes persones decideixen que no volen continuar amb un procés judicial o administratiu pel que suposa en el pla personal, emocional i econòmic o per altres motius.

(13) Altres administracions estatals: Derivació d'incidències a altres administracions competents

Fitxa de consulta

La fitxa de consulta és la manera a partir de la qual, des de l'OCH es recullen totes les dades possibles sobre una situació discriminatòria per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. La sistematització passa perquè cada situació comunicada estigui sempre en un mitjà escrit. La sistematització passa perquè cada situació comunicada, sempre que estigui en un mitjà escrit (aplicació web de l'OCH i/o correu electrònic a coordinacio@och.cat). Tanmateix, si l'entrada de la situació és per mitjà presencial o telefònica també es tradueix a un mitjà escrit, per tenir constància. Tota la informació és remitada a la fitxa de consulta, que consta dels indicadors abans mencionats en la nostra base de dades.

La fitxa recull un seguit de dades que, posteriorment, serveixen per tenir un registre complet i ordenat de cada una de les situacions i per poder analitzar l'estat de l'LGTBI-fòbia dins del territori català. És a partir d'aquestes fitxes que és possible fer estudis generals pel que fa a les poblacions, els col·lectius afectats o els àmbits d'incidència.

Un primer bloc és format per les dades de la persona o entitat denunciant, així com també per les dades de la persona o col·lectiu agredit (cal indicar que denunciant i agredit/da poden ser la mateixa persona o no). En aquest bloc es recull el nom, l'adreça i el contacte de la persona denunciant i de la persona agredida, la data d'arribada de la denúncia i el col·lectiu del qual forma part l'agredit o agredida (cal indicar que el col·lectiu és el que està relacionat amb la denúncia i no el col·lectiu autoreportat) i l'edat de la víctima.

Un segon bloc és el resum de la incidència, el qual inclou un extens espai per a la descripció completa dels fets i recull el lloc, la data i l'hora dels fets, així com també les dades de la persona agressora (si es tracta d'un/a particular, una empresa, una entitat, una institució privada, una institució pública o altres). A continuació, també es recull l'estat o afectació emocional de la persona després d'haver patit l'agressió, el qual el nostre equip psicosocial

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

classifica des d'inexistent fins a molt greu. Aquesta informació la pot aportar directament la persona afectada o pot ser avaluada per l'equip de psicologia de l'OCH, en el cas que el registre de la incidència s'hagi realitzat presencialment. Això permet tenir informació important a l'hora de preparar un suport psicològic, si la persona ho sol·licita.

Seguidament es recull informació sobre les proves aportades (fotografies, correus electrònics, comunicats mèdics, etc.). Pel que fa als comunicats mèdics, des de l'OCH es recomana que la persona agredida vagi a urgències després d'haver patit l'agressió, per tal que sigui avaluat el seu estat físic i psicològic i sigui recollida aquesta informació en un comunicat mèdic. Totes aquestes proves són útils en el cas que s'hagi d'arribar a actuar judicialment.

Un cop es registra tota la informació sobre la incidència, l'OCH decideix si queda registrada com a incidència per LGTBI-fòbia o no, ja que pot donar-se el cas que algunes de les incidències, tot i ser fets discriminatoris, no compleixin el perfil que registra l'OCH. Casos com aquests poden ser, per exemple, una agressió per motius personals o una agressió a una persona LGTBI per algun motiu totalment aliè a l'LGTBI-fòbia. També, es podria donar el cas que una persona no LGTBI pateixi una agressió o una discriminació per error i/o associació. És a dir, la persona agressora discriminaria pensant-se que és una persona LGTBI i actuaria amb odi i discriminació, independentment, de l'orientació afectiva, sexual o la identitat de gènere de la víctima. En aquest cas es registraria la incidència com un fet d'LGTBI-fòbia.

Es recull la voluntat de la persona agredida de denunciar-ho legalment, indistintament de la gravetat de l'agressió i/o discriminació. Des de l'OCH sovint es recomana aquest procediment, tot i que sempre queda en mans de la lliure decisió de la persona. Una agressió denunciada legalment, no vol dir que sigui més greu i una agressió no denunciada legalment no vol dir que sigui menys greu. De fet des de l'OCH, un dels principals arguments del servei d'acompanyament psicosocial és explorar estratègies de reparació de la dignitat de la persona afectada, que no han de passar obligatòriament per un procediment legal.

Per acabar, l'OCH també registra l'estat actual de la incidència: arxivat, tramitat, contestat o resolt (favorablement o desfavorablement), per tal de poder exercir un seguiment eficient dels casos, alhora que s'indica si s'han dut a terme altres tipus d'actuacions, com una actuació política o un comunicat públic.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

Recerca qualitativa: anàlisi de casos i produccions narratives

La recerca qualitativa vol aproximar-se a les vivències discriminatòries patides per persones LGTBI a Catalunya i problematitzar el fenomen psicosocial. Per tant, l'utilitzem amb la finalitat d'obtenir la vivència social entorn de l'LGTBI-fòbia, a la qual ens aproximem a partir de dues tècniques: (1) l'anàlisi de casos de diferents situacions registrades i ateses i (2) produccions narratives.

L'anàlisi de casos és una tècnica d'estudi fonamentada i holística que permet proporcionar informació descriptiva d'un esdeveniment recent (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006); en aquest cas, una situació discriminatòria que és comunicada i atesa per l'equip de l'OCH. El seu objectiu és contribuir a l'enteniment de fenòmens socials complexos (Yin, 2014), de manera que aporta informació simplificada, aclareix significats i comunica un coneixement tàcit que facilita la comprensió a la persona lectora. A més, esdevé una eina útil per a valorar la informació a ressaltar en un judici i per a detectar polítiques a implementar (Stake, 2000).

El personal professional de l'OCH descriu vint-i-dues situacions, que recullen l'heterogeneïtat d'incidències reportades, i realitzen una anàlisi de com opera l'LGTBI-fòbia en diferents àmbits de la vida social, a diferents experiències i identitats dissidents de la norma sexual imperant.

Enguany, i a diferència de l'any passat, s'ha decidit utilitzar la tècnica de **Produccions Narratives** o simplement narratives (Balasch i Montenegro, 2003; Biglia i Bonet-Martí, 2009), enlloc d'entrevistes semi-estructurades. L'argument principal és que les narratives proporcionen un coneixement amb l'agència i participació de la víctima i/o persona afectada, que participa en el procés de traslladar la seva vivència discriminatòria.

La narrativa implica un procés de comunicació dins del qual la persona informant i la investigadora poden intercanviar experiències, donant lloc a un relat final sobre l'experiència compartida d'un tema en concret, en aquest cas, l'LGTBI-fòbia i la seva situació discriminatòria. La narrativa implica un esforç d'immersió per la persona investigada, en aquest cas, persones que han viscut una situació discriminatòria per motius de la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, que assisteix activament a aquest exercici de reposició vital. La narrativa, en aquest sentit, és un instrument d'indagació que intenta posar de manifest l'estructuració del sentit del relat conjunt produït. Si ho aterrem a la pràctica realitzada, el que volem mostrar, és la vivència de les persones participants sobre tres eixos que guien la producció de la narrativa: la seva comprensió sobre l'LGTBI-fòbia, la situació discriminatòria viscuda en primera persona i el paper d'acompanyament i accions realitzades per l'OCH i/o altres agents en la situació discriminatòria, així com el d'altres agents que hagin estat implicades.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

Cal dir que les narratives expressen les opinions, els punts de vista i l'experiència viscuda de les persones participants, a través del seu relat, i que es conserva el material (àudios i textualitzacions) per a la posterior producció del text, que és co-produït i revisat per ambdues parts (persona investigadora i participant). A continuació exposem el procediment seguit per a la realització de les narratives:

1. Es parteix d'un fenomen a estudiar, en aquest cas l'LGTBI-fòbia, la persona investigadora a través de les seves experiències i el material teòric existent sobre diferents temàtiques i contingències relacionades amb el fenomen.
2. La persona investigadora s'interessa per trobar persones que han viscut el fenomen a estudiar. Aquesta cerca està cribrada per les incidències rebudes a l'OCH durant tot l'any, especialment les que assisteixen als serveis de l'entitat, independentment de variables que poden influir com la disponibilitat d'accés a les persones per la seva ubicació de residència i/o convivència o altres. Aquest any, i degut a l'emergència sanitària per la progressió de la COVID-19, s'han realitzat de forma telemàtica. Es notifica a la persona informant, que ha patit una situació per LGTBI-fòbia en primera persona, la proposta de participar en l'informe i el procediment complet a seguir. La narrativa neix d'una "ignorància" conscient per part de la persona investigadora, que lluny de suposar que coneix el sentit que les persones donen als seus actes, es compromet a proposar temàtiques i qüestions directament a les persones interessades, de tal forma que puguin expressar-se en els seus propis termes i amb la suficient profunditat per a recollir la riquesa de significats, els quals poden ser els mateixos o no que la persona investigadora.
3. La persona investigadora ha de tractar d'establir una relació personal amb les seves interlocutores, avançant lentament al principi, formulant inicialment preguntes que permetin saber què és important per a la persona informant.
4. La persona investigadora ha de portar a terme un apropament gradual a l'estructuració de sentit sobre la vivència social sobre la que s'està parlant. Aquesta estructuració de sentit, que a poc a poc es va construint en la conversa, és la que esdevé un marc de referència flexible sense rigidesa premeditada.
5. La persona investigadora, en el decurs de la narrativa, s'anirà interessant més pels significats que pels fets, més pels sentiments que per coneixements, més per interpretacions i vivències que per descripcions. La persona informant, llavors, és un subjecte partidista i que parla des d'una posició determinada.
6. La persona investigadora realitza un text amb les temàtiques tractades a les sessions; aquest procés es denomina textualització.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

7. La persona investigadora retorna el text de la sessió realitzada a les persones informants les vegades que siguin necessàries per a portar a terme els successius canvis fins que la persona informant es vegi plenament reflexada sobre les temàtiques tractades.
8. Finalment, es considera que la narrativa textualitzada és un text amb un significat polític que reflexa el posicionament de la persona, respecte a les temàtiques i qüestions tractades de forma conjunta.

Partint del supòsit que els marcs discursius d'una societat es reproduïen a escala microsocial (Íñiguez, 2003), la unió dels testimoniatges aconseguits forma un relat col·lectiu que dona lloc a un corpus discursiu. Una vegada concloues les narratives, passen a ser analitzades. Els resultats s'exposen a les narracions que recull el capítol cinquè. Amb la informació proporcionada a les narratives i els anàlisi de casos, es realitza un quadre de consensos i dissensos a mode de resum, que permet conèixer les característiques del relat esmentat. Les qüestions més destacades d'aquesta anàlisi comparativa són incorporades a l'apartat de conclusions i recomanacions de l'informe.

Per últim, aquest any hem decidit incorporar uns mapes per ubicar les incidències LGTBI-fòbiques registrades durant l'any 2019 a tota Catalunya. El programa utilitzat per a la seva realització ha estat Adobe Illustrator 2020, editor gràfic de vectorials en forma de taller d'art que es treballa sobre un tauler de dibuix, conegut com a "taula de treball" i que està destinat a la creació artística de dibuix i pintura per a il·lustració, per crear i dissenyar imatges. El programa pertany a la rama de l'art digital, aplicada a la il·lustració tècnica i/o el disseny gràfic. Els mapes són convertits en un format vectorial pel seu disseny. Una vegada dibuixats es decideix ubicar amb punts de colors a sobre de la zona aproximada on han succeït les situacions discriminatòries.

A través d'aquesta tècnica **es construeixen 6 mapes**: un primer mapa de Catalunya per comarques, marcant aproximadament en quin punt de la comarca han ocorregut les incidències registrades i posant, a sobre, el nombre de casos registrats. L'objectiu és aconseguir una primera aproximació visual del nombre d'incidències registrades i la seva ubicació.

Tanmateix, tenint en compte que aquest any la rellevància de les incidències comunicades ocorregudes en la ciutat de Barcelona és considerable, la realització de mapes es centra, concretament, en aquesta ciutat. No obstant, reflectir visualment en un mapa de Barcelona totes les incidències registrades era molt difícil, tenint en compte la mida del document en la que es publica el present informe i la mida necessària per a que en el mapa es pugui ubicar, de manera exacta i clarivalent, el punt de la ciutat on van succeir les diferents pràctiques discriminatòries.

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

Per aquest motiu, es decideix realitzar, un segon mapa de la ciutat de Barcelona indicant els principals districtes on es col·loquen diferents punts aproximats d'on van succeir les situacions reportades. Aquest mapa està acompanyat d'una llegenda amb el número natural on s'aprecia la quantitat d'incidències en cadascun dels districtes. Volem afegir que el mapa té un objectiu visual i informatiu, de manera que la lectura dels districtes amb més incidències registrades no ha de tenir un caire estigmatitzant. Tanmateix, i donat el nostre accent analític en els principals àmbits d'incidències registrades a la ciutat de Barcelona, es produeixen mapes de la ciutat de Barcelona que ubiquen les incidències en l'àmbit de la via pública, l'habitatge, l'espai d'oci nocturn i el transport públic. Àmbits que sobrepassen el llindar del 5% de les incidències rebudes i en els quals, durant l'any, l'Observatori ha realitzat un treball d'impacte polític amb diferents institucions, especialment amb l'Ajuntament de Barcelona, per abordar eines d'intervenció en aquests tres àmbits.

3.1 CONTEXT LEGAL

Durant el 2019, el marc legal que regeix la discriminació en diversitat afectiva, sexual, d'identitat i/o d'expressió de gènere es recull en diverses instàncies normatives de diversos nivells i àmbits (estatal i autonòmic), que es concreten en les següents:

Constitució espanyola: És la norma superior de l'ordenament jurídic espanyol, per sobre de qualsevol altra llei o reglament. En el cas de la protecció de l'orientació sexual, la identitat i/o expressió de gènere, l'article 10 reconeix el dret a la dignitat personal i al lliure desenvolupament de la personalitat. D'altra banda, l'article 14 reconeix com a dret fonamental el principi d'igualtat i no discriminació. Les conseqüències jurídiques de la vulneració d'aquests drets es concreten en la legislació ordinària, especialment en matèria penal i laboral.

Codi Penal: El Codi Penal de 1995 conté diverses eines de protecció dels drets de les persones LGTBI, criminalitzant actituds d'odi i retraient conductes discriminatòries. D'una banda, els articles 510 i següents tipifiquen els anomenats delictes d'odi, criminalitzant conductes de foment de l'hostilitat, la discriminació, l'odi i la violència per motiu d'orientació sexual o identitat de gènere, i de lesió de la dignitat de les persones del col·lectiu, o de denegació d'una prestació a la que es tingui dret per motiu discriminatori, entre d'altres. Alhora, la previsió de l'article 22.4 agreuja la pena de qualsevol delictes comès amb motivació discriminatòria per la identitat, orientació i expressió sexual i de gènere. En conseqüència, aquesta és l'eina jurídica principal per defensar els drets de les persones LGTBI davant les vulneracions més greus.

Estatut d'Autonomia: És la norma superior a Catalunya i preveu diverses disposicions de protecció dels drets de les persones LGTBI. D'una banda, l'article 15 reconeix el dret de totes les persones a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures de tota mena de discriminació, així com al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal. D'altra banda, els articles 40.7 i 40.8 preveuen la promoció de la igualtat entre totes les persones i tots els tipus de famílies, així com l'eradicació de l'homofòbia.

Llei catalana 11/2014: És una llei autonòmica, que té com a objectiu garantir el dret de les persones LGTBI i eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Regeix i garanteix els drets de les persones LGTBI, i estableix un règim d'infraccions i sancions propi, relacionat amb el contingut de la llei, aplicable sempre dins el marc d'aquesta. A dia d'avui, l'òrgan competent per a vetllar sobre l'aplicació d'aquesta llei, així com d'instruir els expedients sancionadors derivats de possibles infraccions previstes en aquesta, és l'Àrea per la igualtat de tracte i no discriminació a les persones LGTBI, que depèn de la Direcció General d'Igualtat del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

La Llei 11/2014 és una llei preventiva i garantista, específica per a les persones LGTBI. Incorpora a la legislació catalana algunes de les normes internacionals sobre drets humans que consagren els principis bàsics d'igualtat i no discriminació. La naturalesa de la Llei és de caràcter administratiu. En aquest sentit, estableix una sèrie d'obligacions que ha de complir l'Administració Pública per tal de fer efectius els drets del col·lectiu LGTBI. Així mateix, estableix un règim d'infraccions i sancions que tipifica determinades conductes de caràcter discriminatori.

La Llei 11/2014 constitueix una eina jurídica que delimita una sèrie d'accions a desplegar, mitjançant l'establiment d'uns objectius que permeten realitzar accions específiques, encaminades a evitar que les persones LGTBI no siguin discriminades per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Abasta els diferents àmbits de la vida pública i introdueix mecanismes punitius i pedagògics per eradicar les manifestacions i violències cap al col·lectiu. L'articulat de la Llei 11/2014 recull una sèrie de mesures per fer efectiva la garantia de drets i llibertats de les persones LGTBI, en els diferents espais i escenaris que conformen el seu esdevenir diari, abastant sectors concrets on implementar polítiques actives i operatives, destinades a garantir i promoure una igualtat efectiva.

Malgrat que el règim d'infraccions i sancions de la Llei 11/2014 està tenint una aplicació molt escassa, en els darrers tres anys s'han desenvolupat àmbits importants en relació a molts dels drets reconeguts en el cos normatiu. En aquest sentit, l'any 2019 destaca la incorporació, en els registres municipals de l'Ajuntament de Barcelona, de noves categories per a identificar el gènere de les persones i un nou camp per a especificar el nom pel qual les persones transsexuals, transgènere i intersexuals volen ser reconegudes per l'Administració. Les modificacions són un pas important de respecte cap als drets i la identitat de totes les persones, amb independència de la seva identitat de gènere. Així mateix, el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya ha aprovat una instrucció per tal d'adaptar tots els seus formularis i comunicacions administratives a la diversitat sexual, d'expressió de gènere i familiar, encara que actualment aquesta adaptació no s'ha realitzat en la seva totalitat.

Per tant, la Llei 11/2014, més enllà de les seves pròpies disposicions, també està modificant altres marcs legals i normatius específics, fent de la diversitat afectiva, sexual i de gènere una realitat més transversal i responent a les necessitats específiques del col·lectiu. S'han desenvolupat productes específics del mandat de la Llei com pot ser el protocol del deure d'intervenció, el protocol de prevenció, detecció i intervenció¹ front l'assetjament escolar a persones LGTBI², el protocol de les tècniques reproducció humana assistida³, adaptació de la targeta sanitària, el carnet universitari, el de les biblioteques i el del transport públic amb la identitat sentida⁴; entre d'altres.

(1) Accés al protocol: https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/contenut/03ambits_tematicos/09lgtbi/Llei11_2014/deure_intervencio/protocol_intervencio.pdf

(2) Aquest protocol es pot consultar al següent enllaç: <http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/assetjament-escolar-persones-lgtbi/index.html>

(3) El protocol pot consultar-se en línia al següent enllaç: https://canalsalut.gencat.cat/web/contenut/A-Z/R/reproduccio_assistida/documents/protocol_rha_def.pdf

(4) Al web de la Generalitat podem consultar els documents que permeten canviar el nom d'una persona trans*, independentment de si han realitzat aquest canvi al seu DNI: https://web.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Targeta_amb_nom_sentit?evolutiuTramit=1

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

No obstant això, sembla que, des de la seva aprovació, la implementació de la Llei és ambivalent i no del tot efectiva. Concretament, des de la seva aprovació, s'han interposat un total de 6 sancions en base al seu règim sancionador, segons els informes publicats pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies⁵. Així mateix, no s'ha creat l'organisme coordinador de les polítiques LGTBI, encarregat de vertebrar les polítiques a implementar, de manera que aquesta funció l'està realitzant l'Àrea LGTBI de la Generalitat de Catalunya.

D'altra banda, a data d'avui, el Reglament específic per a regular el règim d'infraccions i sancions que preveu la Llei està pendent d'aprovació des de 2017. Així doncs, manca un instrument legal específic que reguli el procediment sancionador de la Llei 11/2014, de manera que els expedients s'han de tramitar mitjançant el procediment administratiu general o, bé, a través de l'activació del deure d'intervenció. L'aprovació del Reglament sancionador, específic per a la Llei 11/2014, permetria adaptar el procediment a les necessitats específiques de la Llei, regulant quines haurien de ser les parts interessades en el procediment o proporcionant una gradació més concreta i efectiva de les sancions, per exemple.

Sobre la necessitat d'una Llei LGTBI i Llei trans estatals

En l'àmbit estatal volem destacar la necessitat d'aprovació de la Proposta de Llei contra la discriminació per orientació sexual, identitat o expressió de gènere i característiques sexuals, i d'igualtat social de lesbianes, gais, transsexuals, transgènere i intersexuals (Llei estatal LGTBI). Es tracta d'un instrument essencial per a garantir de manera uniforme els drets de les persones LGTBI a tot el territori de l'Estat ja que, actualment, la protecció d'aquests drets depèn de les lleis de cada comunitat autònoma. Això provoca que determinades conductes, com per exemple les falses teràpies que tenen com a intenció la 'conversió' a l'heterosexualitat, siguin sancionables en algunes comunitats però no en d'altres. Així mateix, creiem imprescindible l'aprovació de la Proposició de Llei sobre la protecció jurídica de les persones trans i el dret a la lliure determinació de la identitat sexual i expressió de gènere. El col·lectiu de persones trans presenta unes necessitats de protecció jurídica molt concretes que cal vehicular a través d'un instrument legal específic, i cal que aquests drets siguin implementats per igual a tot el territori de l'Estat.

3.2 ITINERARIS DE LES INCIDÈNCIES REGISTRADES:

Una incidència és qualsevol comunicació per escrit que envia una persona, entitat o institució, denunciant un possible fet LGTBI-fòbic, és a dir, una discriminació i/o agressió a una persona LGTBI i/o al seu patrimoni, pel fet de ser-ho o a qui s'hagi vulnerat algun dret, o que l'OCH observa d'ofici. Les incidències arriben a l'OCH per diferents vies (app web, correu electrònic, telèfon o presencial) i es registren per escrit.

(5) Podeu consultar les memòries en el següent enllaç:

https://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/el_departament/memoriesestadistiques/memories_anuals/

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Enguany, l'OCH ha registrat 160 incidències que poden tenir diversos itineraris. Un cop rebuda la incidència, l'equip jurídic de l'OCH en fa una valoració i proposa un itinerari a la persona afectada. Els principals itineraris utilitzats per l'OCH es poden consultar en el capítol 2 de l'informe on es detallen els indicadors.

Les dades relatives als itineraris de les incidències recollides mostren el principal itinerari de cada incidència. En aquest sentit volem matisar que, per exemple, una incidència pot tenir com a itinerari principal el deure d'intervenció, però, posteriorment, també en pot haver seguit d'altres, en funció de la incidència, com ara el Síndic de Greuges, institució a la què es recorre en molts casos en relació a la implementació de la Llei 11/2014. També, tenir en compte que moltes incidències només són comunicades i no continuen amb cap itinerari legal. **De fet, aquest 2019, la majoria de les incidències rebudes no han tingut un itinerari oficial de denúncia (71,3%).**

El procés penal és un itinerari present aquest 2019 (16,3%); el que indica que moltes agressions i amenaces sí que són denunciades, principalment, per la via penal, a les autoritats competents. En referència a aquest indicador, volem agrair a totes les persones que col·laboren en l'oficina de denúncies, que hagin posat a disposició la seva representació lletrada en 4 incidències en les que es va actuar com a acusació particular. A continuació, amb un percentatge menor, trobem les incidències que segueixen un itinerari de comunicat públic (8,1%). La resta d'itineraris tenen una incidència per sota del 5%, entre les quals destaca el procés laboral (1,9%), la mediació amb l'OCH, el Síndic de Greuges de Catalunya, les reclamacions i queixes, i el procediment administratiu en aplicació de la Llei 11/2014 (0,6% respectivament).

Taula 1: Descripció dels itineraris de les incidències, 2019. Percentatges

Itinerari	2019	2018	2017	2016	2015
Comunicat públic	8,1%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%
Mediació OCH	0,6%	0,0%	2,7%	1,2%	4,4%
Síndic de Greuges	0,6%	3,5%	1,8%	2,4%	5,3%
Procés penal	16,3%	11,5%	16,2%	2,4%	9,7%
Reclamacions i queixes	0,6%	2,7%	2,7%	1,2%	0,0%
Procés laboral	1,9%	1,8%	0,0%	0,0%	1,8%
Llei 11/2014	0,6%	0,0%	27,9%	0,0%	11,5%
No denunciat	71,3%	62,8%	27,9%	29,8%	27,4%
Deure d'intervenció	0,0%	15,0%	19,9%	59,5%	39,8%
Protocol de bullying	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
OND	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Cartes a diaris	0,0%	0,0%	0,0%	2,4%	0,0%
Altres administracions estatals	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

En comparació amb els anys anteriors destaca l'augment del percentatge d'incidències que no segueixen cap recorregut, és a dir, que no tramiten cap tipus de denúncia ni queixa (27,4% el 2015, 29,8% el 2016, 27,9% el 2017, 62,8% el 2018 i 71,3% el 2019). Es tracta d'una situació totalment anòmala, ja que representen més d'un terç del total de les incidències registrades. De fet, aquest resultat mostra que la infradenúncia és molt present en el col·lectiu LGTBI i és recollit com una de les principals problemàtiques en altres documents com l'Informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona 2019, realitzat per la Oficina per la No Discriminació de Barcelona, conjuntament amb el teixit associatiu de la ciutat. És a dir, moltes persones comuniquen que hi ha situacions discriminatòries perquè la societat i les administracions estiguin al cas però, només en alguns casos decideixen continuar amb un procés de denúncia. La infradenúncia pot ser deguda a diversos motius, tant personals i emocionals com de desconfiança vers les administracions públiques, entre d'altres (Oficina per la No Discriminació, 2020). Des d'una lectura psicosocial, es pot aportar que la reparació de la dignitat de les víctimes i/o persones afectades pot contemplar altres estratègies no centrades en el procés de denúncia, com pot ser un comunicat públic o una mediació. Tanmateix, hem observat que una de les estratègies de les persones afectades, en un primer moment, pot ser l'exposició pública de la situació discriminatòria a les seves xarxes socials.

Aquest 2019, també destaca l'augment en el percentatge d'incidències que han pres l'itinerari de comunicat públic (0,0% el 2015, 0,0% el 2016, 0,9% el 2017, 0,0% el 2018 i 8,1% el 2019) ja que si comparem les dades dels informes anteriors, el percentatge d'incidències registrades en aquest itinerari era pràcticament inexistent.

Pel que fa als itineraris que es mantenen amb certa estabilitat, trobem que el percentatge d'incidències registrades en l'itinerari del procés penal (9,7% el 2015, 2,4% el 2016, 16,2% el 2017, 11,5% el 2018 i 16,3% el 2019) es mantenen estables, si comparem les dades obtingudes aquest 2019 amb les obtingudes el 2017 i el 2018, en comparació amb anys anteriors, on el percentatge d'incidències registrades en aquest itinerari era inferior. Aquest resultat podria estar relacionat amb les dades obtingudes al següent capítol, en relació amb el tipus de discriminació/agressió soferta, on podreu veure els resultats obtinguts, concretament, sobre les agressions físiques.

Un altre itinerari que es manté amb certa estabilitat és el del procés laboral, si comparem les dades obtingudes el 2019 amb les de 2018 i 2015 però no, si comparem les dades obtingudes el 2016 i 2017; anys on el percentatge d'incidències registrades en l'àmbit laboral eren inexistent. Per últim, dins d'una certa estabilitat, trobem les incidències que segueixen l'itinerari de reclamació o queixa (0,0% el 2015, 1,2% el 2016, 2,7% el 2017, 2,7% el 2018 i 0,6% el 2019), tot i que aquest 2019 ha disminuït 2 punts respecte del 2017, i l'itinerari de mediació (4,4% el 2015, 1,2% el 2016, 2,7% el 2017, 0,0% el 2018 i 0,6% el 2019) que ha incrementat lleugerament el percentatge d'incidències registrades, respecte el 2018, el que significa 1 única incidència registrada en nombres totals.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

A continuació, tenim aquells itineraris que han anat decreixent al llarg del temps, tot i que, el percentatge d'incidències registrades en l'itinerari del procediment administratiu en aplicació de la Llei 11/2014 (11,5% el 2015, 0,0% el 2016, 27,9% el 2017, 0,0% el 2018 i 0,6% el 2019) ha disminuït si comparem les dades obtingudes el 2019 amb les dades obtingudes, globalment els anys anteriors ja que, concretament, el 2018 no es va registrar cap incidència en aquest itinerari i aquest any, se n'ha registrat 1.

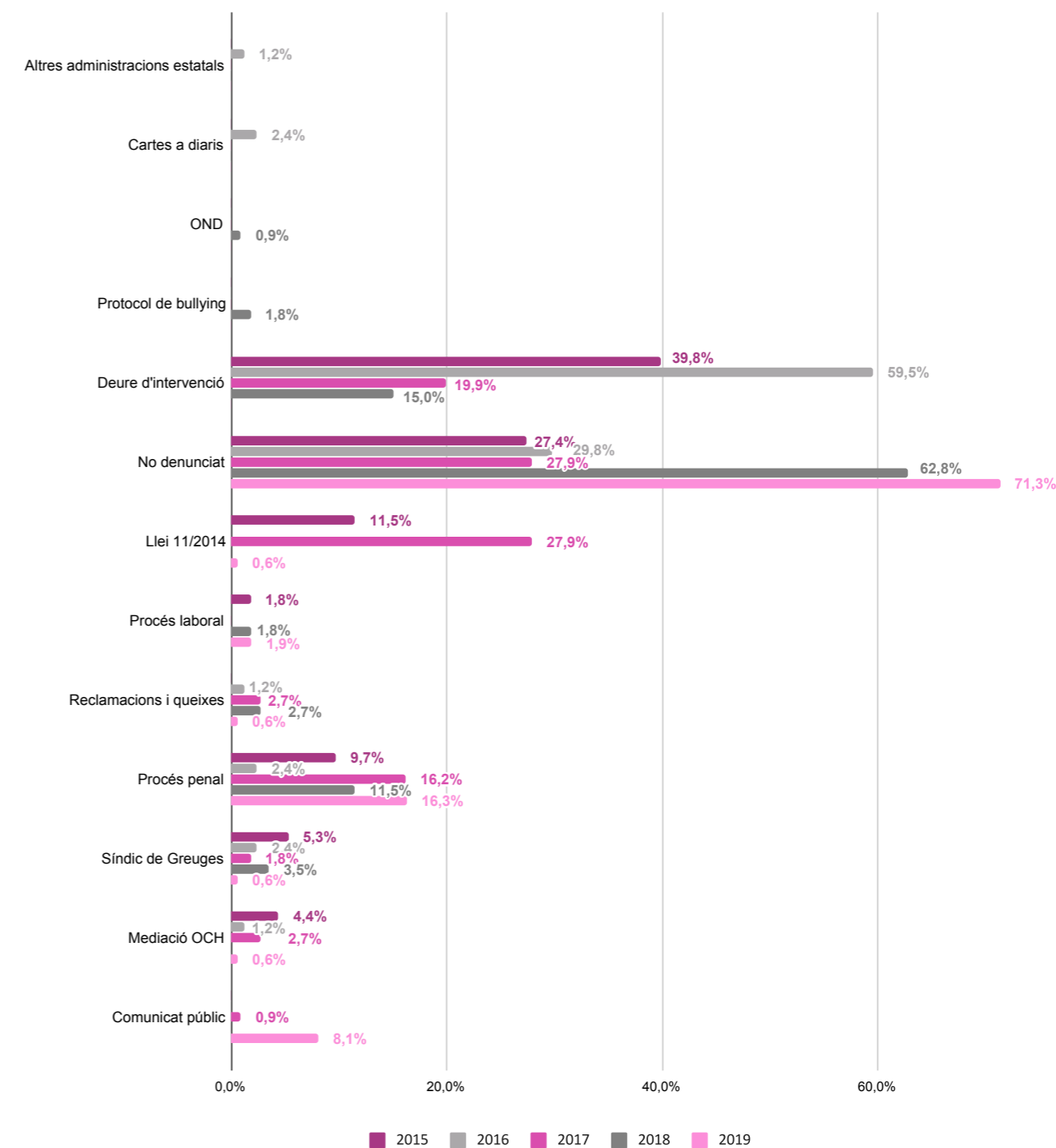
El percentatge d'incidències que segueixen l'itinerari del Síndic de Greuges de Catalunya (5,3% el 2015, 2,4% el 2016, 1,8% el 2017, 3,5% el 2018 i 0,6% el 2019) també ha disminuït considerablement respecte els anys anteriors essent, aquest 2019, l'any que menys percentatge d'incidències registra. D'aquesta manera podem considerar el repunt de 2018 com una qüestió puntual, tot i que caldrà esperar al següent informe per veure quina és la tendència d'aquesta categoria. En canvi, el percentatge d'incidències que segueix l'itinerari del deure d'intervenció (39,8% el 2015, 59,5% el 2016, 19,9% el 2017, 15,0% el 2018 i 0,0% el 2019) registra un decreixement progressiu, a excepció del repunt de 2016, no registrant-se cap incidència aquest 2019.

Finalment, l'aplicació del protocol de l'assetjament escolar per LGTBI-fòbia (1,8% el 2018 i 0,0% el 2019), ítem creat per primera vegada el 2018, no ha registrat cap incidència aquest 2019. De la mateixa manera, els itineraris de cartes a diaris (0,0% el 2015, 2,4% el 2016, 0,0% el 2017, 0,0% el 2018 i 0,0% el 2019) i altres administracions estatals (0,0% el 2015, 1,2% el 2016, 0,0% el 2017, 0,0% el 2018 i 0,0% el 2019) no registren cap incidència des de 2016. Per últim, l'itinerari de la OND (0,9% el 2018 i 0,0% el 2019), creat al 2018, no ha registrat cap incidència aquest 2019 perquè estem treballant conjuntament, en l'elaboració d'un protocol de derivació per a aquelles discriminacions que tenen lloc a la ciutat de Barcelona. D'aquesta manera, durant el 2019, s'han comunicat a la OND totes les incidències que han esdevingut a la ciutat barcelonessa, per a l'elaboració del informe anual que realitza conjuntament amb entitats del teixit associatiu de la ciutat (Oficina per la No Discriminació, 2020). Per tant, de cara al proper informe, el de 2020, recollirà aquesta dada de forma sistematitzada.

Com a conclusió, cal destacar l'alt percentatge d'incidències que no recorren a cap itinerari oficial de denúncia, de manera que les persones afectades decideixen no denunciar, tot i que, quan les persones pateixen una agressió física i/o amenaces recorren a l'itinerari del procés penal, en altres tipologies d'agressions, com les verbals i/o tracte inadequat, recorren al comunicat públic.

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Gràfic 1. Itinerari d'incidències registrades, 2015-2019. Percentatges

Base: 160 (2019), 113 (2018), 111 (2017), 84 (2016), 113 (2015).

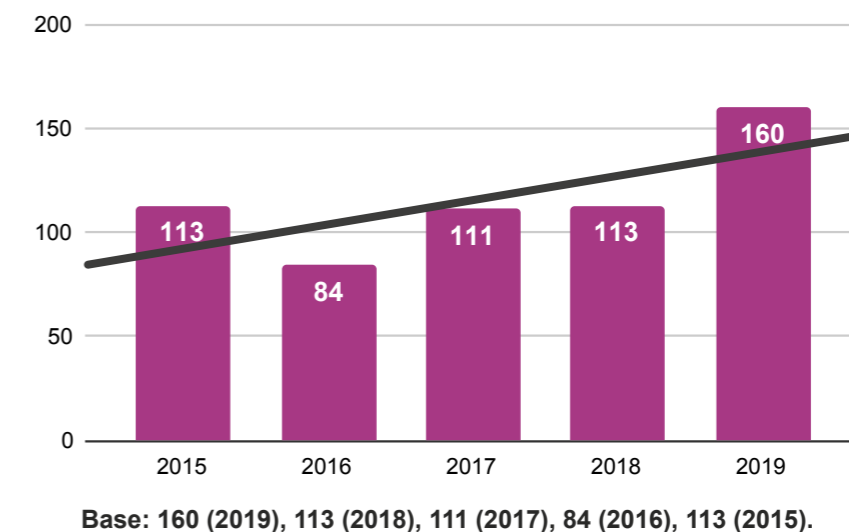
Aquest capítol analitza quantitativament els casos d'LGTTBI-fòbia recollits el 2019 per l'Observatori Contra l'Homofòbia, amb l'objectiu d'oferir una imatge descriptiva de les discriminacions i/o agressions, motivades per l'orientació sexual, la identitat i/o expressió de gènere, en el territori català, segons el conjunt d'indicadors detallats al capítol dos i que, a continuació, desglossem.

4.1 DADES GLOBALES

El 2019 s'han registrat 160 incidències a l'Observatori Contra l'Homofòbia, el que suposa un increment d'un 41,6% respecte del 2018.

Aquest 2019, l'Observatori Contra l'Homofòbia ha registrat el major nombre d'incidències des que s'elaboren els informes de l'Estat de l'LGTTBI-fòbia a Catalunya. Concretament, el 2019, el nombre d'incidències comunicades ha patit un increment d'un 41,6% respecte de l'any anterior. En el següent gràfic podem veure la comparativa visualment:

Gràfic 2. Total d'incidències, 2015-2019

Si comparem el nombre d'incidències de 2019 amb els anys anteriors (període 2015 - 2018), trobem que el 2016 es va produir un decreixement d'un 25,7% en el nombre d'incidències comunicades, passant de 113 incidències registrades el 2015 a 84 incidències el 2016. Aquesta davallada pot atribuir-se a un tancament temporal de l'entitat per problemes en la infraestructura, ja que, a partir del següent any i durant dos anys consecutius, les dades es mantenen bastant estables. Concretament, el 2017 es produeix un creixement d'un 32,1% en el nombre d'incidències, registrant-se un total de 111, xifra bastant similar a l'obtinguda el 2015. A continuació, el 2018 es produeix un increment d'un 1,8%, que es correspon amb un total de 113 incidències registrades, reprenent-se així els valors amb els que vàrem iniciar aquest informe l'any 2015.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

En canvi, aquest 2019 veiem que s'ha produït un increment d'un 41,6%; el major nombre d'incidències registrades.

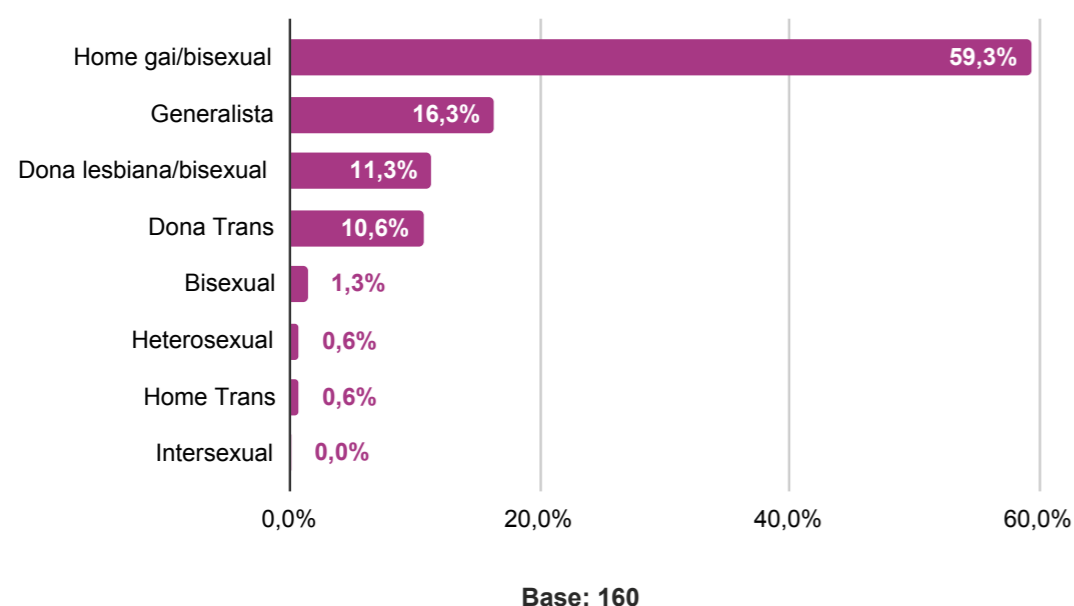
La tendència creixent, que pot observar-se en el gràfic 2, quant al nombre d'incidències registrades, mostra com la **discriminació i/o agressions per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere continuen presents a Catalunya.**

4.2 IDENTIFICACIÓ COM A COL·LECTIU LGTBI

Pel que fa a les dades per col·lectiu, els homes gais o bisexuals és el col·lectiu que més incidències ha registrat (59,3%), representant més de la meitat de les incidències registrades, amb un total de 95.

A continuació, destaquen les incidències de caràcter generalista (16,3%); és a dir, aquelles que afecten a tot el col·lectiu LGTBI, amb un total de 26. Encara per sobre del 10%, trobem les incidències comunicades pel col·lectiu de dones lesbianes o bisexuals (11,3%), amb un total de 18, i seguit, ben a prop, el col·lectiu de dones trans (10,6%), amb 17 incidències registrades.

Gràfic 3. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2019. Percentatges

Per últim, ens trobem que els col·lectius que menys incidències comuniquen són el bisexual (1,3%) i l'heterosexual i home trans (0,6% cada un), amb 2 i 1 incidència registrada, respectivament. Pel que fa al col·lectiu intersexual, aquest és el tercer any consecutiu que no registra cap incidència.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si comparem les dades d'aquest 2019 amb les dades dels quatre darrers anys, podem apreciar que els homes gais o bisexuals continua essent el col·lectiu que més percentatge d'incidències registra (55,7% el 2015, 46,4% el 2016, 51,4% el 2017, 49,5% el 2018 i 59,3% el 2019) i, concretament, aquest any ha augmentat gairebé 10 punts respecte del 2018 essent, de fet, l'any que més incidències recull.

Un altre col·lectiu que també ha augmentat el percentatge d'incidències registrades respecte de l'any anterior és el de dones lesbianes o bisexuals; any en que va patir un considerable decreixement (11,5% el 2015, 13,1% el 2016, 10,8% el 2017, 6,2% el 2018 i 11,3% el 2019). D'aquesta manera, els resultats obtinguts, aquest 2019, s'igualen als recollits entre el període de 2015 a 2017.

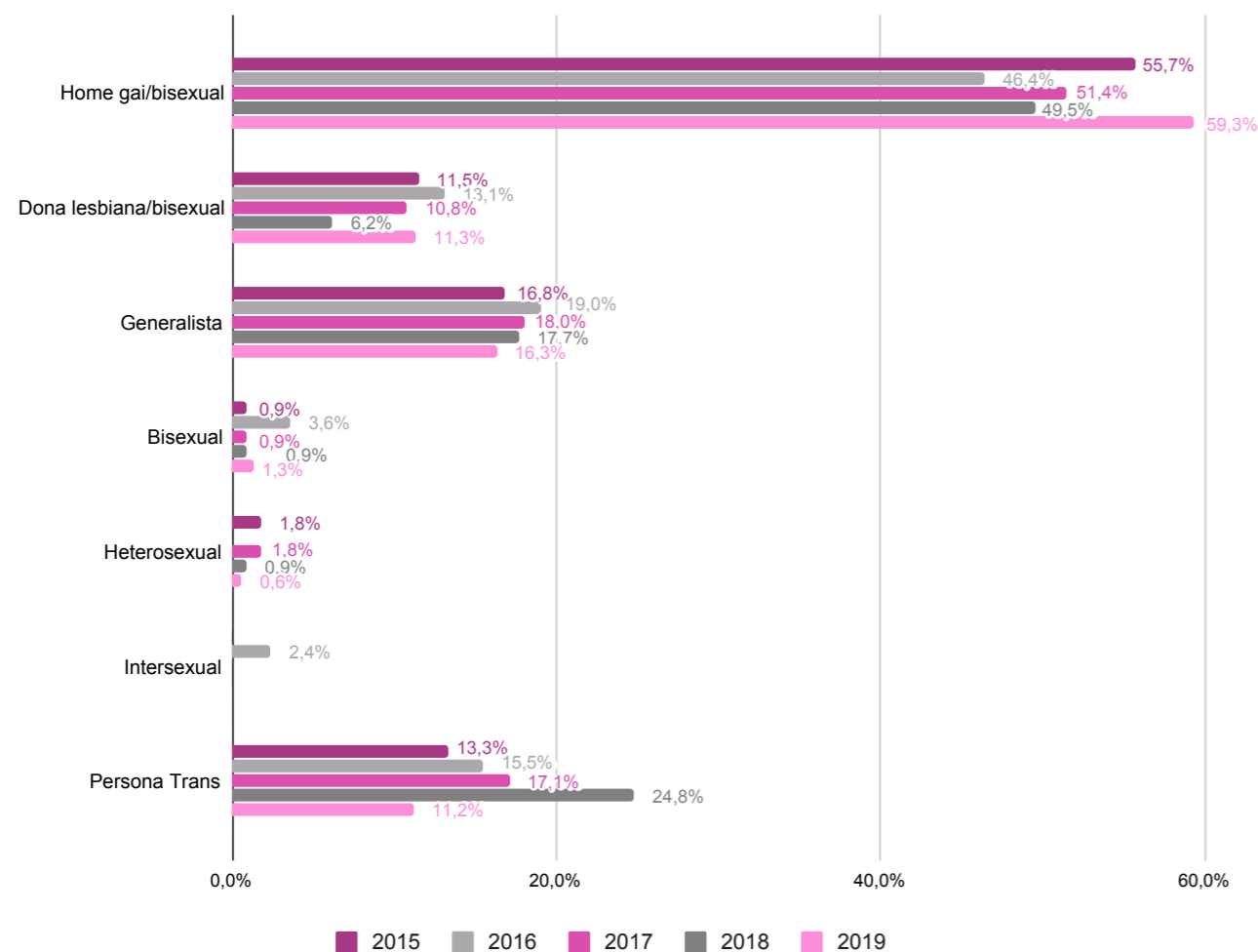
A continuació, el percentatge d'incidències amb caràcter generalista es manté bastant estable en el temps (16,8% el 2015, 19,0% el 2016, 18,0% el 2017, 17,7% el 2018 i 16,3% el 2019). De la mateixa manera, el registre d'incidències pel col·lectiu bisexual es manté bastant estable i amb un percentatge més aviat baix, registrant-se el màxim d'incidències l'any 2016 (0,9% el 2015, 3,6% el 2016, 0,9% el 2017, 0,9% el 2018 i 1,3% el 2019).

Els altres dos col·lectius que mantenen les seves dades bastant estables en el temps i amb uns percentatges molt baixos en el registre d'incidències són el col·lectiu heterosexual i l'intersexual. Concretament, el col·lectiu heterosexual, aquest 2019, ha registrat un percentatge una mica inferior respecte del 2018 (1,8% el 2015, 0,0% el 2016, 1,8% el 2017, 0,9% el 2018 i 0,6% el 2019), però en nombres absoluts es tradueix al mateix nombre d'incidències registrades (1 incidència). Pel que fa al col·lectiu intersexual, les incidències registrades, aquest 2019, continuen sent inexistents (0,0%), i només vam registrar incidències l'any 2016 (2,4%), el que representa 2 incidències registrades en nombres absoluts.

Finalment, el col·lectiu que, aquest any, presenta una considerable davallada en el nombre d'incidències registrades és el col·lectiu trans, disminuint uns 13 punts respecte del 2018, any en que havia sofert un increment de més de 7 punts respecte de l'any anterior i essent el 2019, l'any que menys incidències registra (13,3% el 2015, 15,5% el 2016, 17,1% el 2017, 24,8% el 2018 i 11,2% el 2019). Aquest patró és molt similar al que va presentar el col·lectiu de dones lesbianes o bisexuals el 2018, cosa que ens fa pensar en una davallada puntual.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 4. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2015-2019. Percentatges

Base: 160 (2019), 113 (2018), 111 (2017), 84 (2016), 113 (2015).

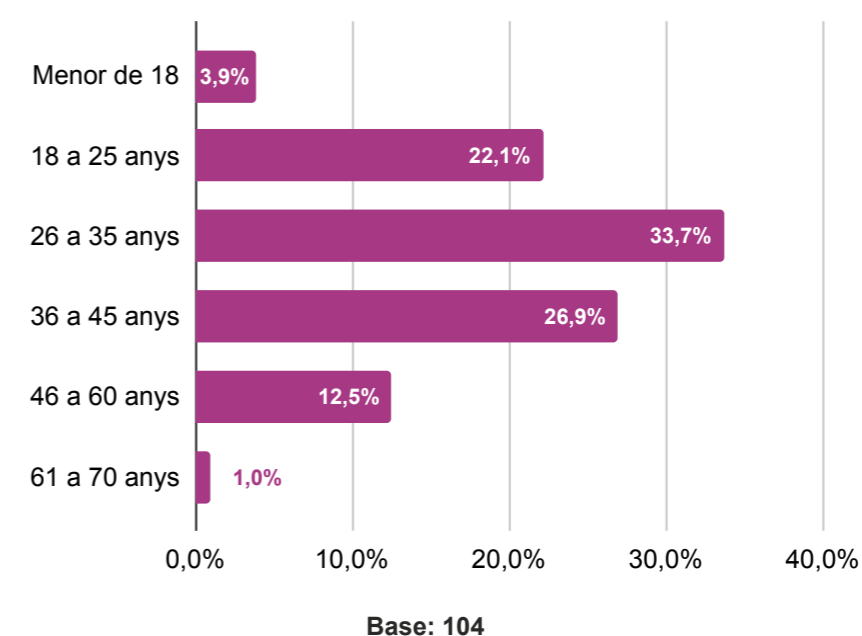
4.3 EDAT

La mitjana d'edat de les persones que pateixen una agressió/discriminació i ho comuniquen a l'Observatori Contra l'Homofòbia és de 32,8 anys. Aquest resultat concorda amb el percentatge de la franja d'edat que, amb més freqüència, ha comunicat una incidència a l'OCH. Concretament, i com podem veure al següent gràfic, aquesta franja va dels 26 als 35 anys (33,7%).

A continuació, destaca el grup de persones d'entre 36 i 45 anys (26,9%). De prop, segueix la franja d'edat de 18 a 25 anys (22,1%). Amb una distància de gairebé 10 punts, però encara amb un percentatge superior al 10%, trobem la franja d'edat que va dels 46 als 60 anys (12,5%). Per últim, amb un percentatge bastant inferior tenim la franja d'edat de menors de 18 anys (3,9%) i la franja de gent gran, de 61 a 70 anys (1,0%).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 5. Distribució d'incidències per edat, 2019. Percentatges

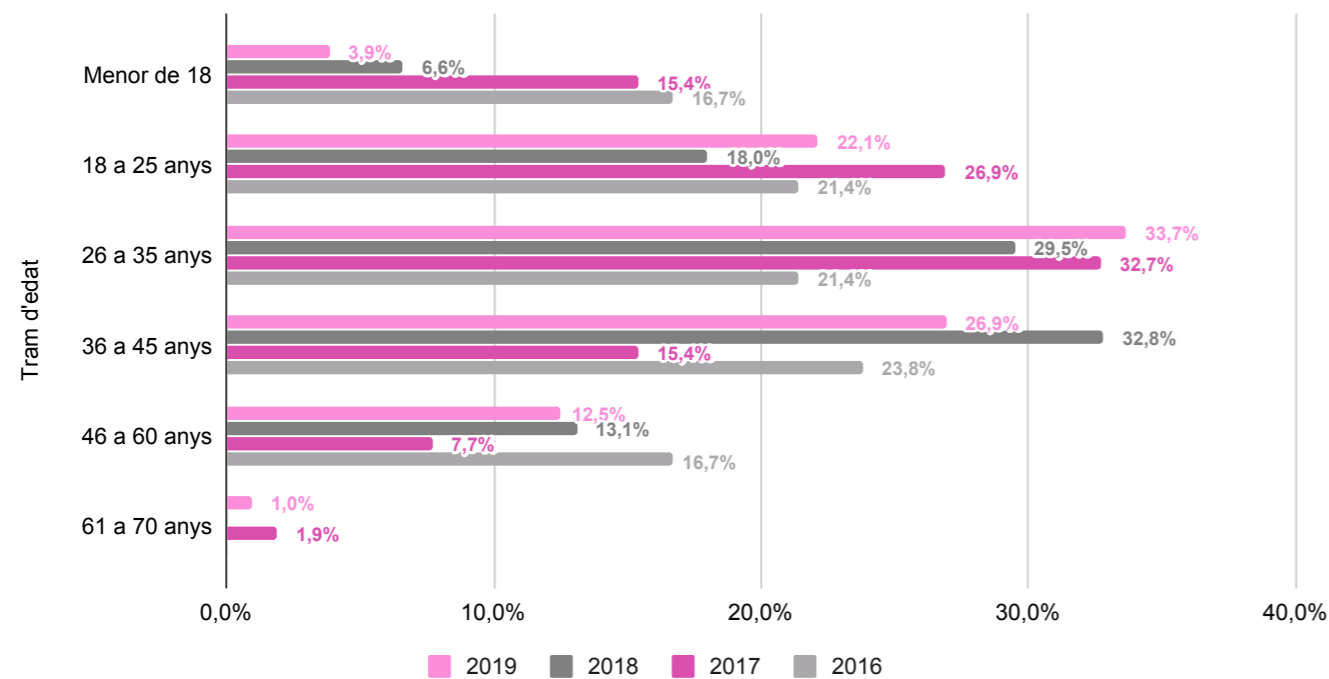
Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes (2016 - 2019), hi ha hagut un decreixement progressiu de les persones menors de 18 anys que han comunicat una incidència LGTBI-fòbica, passant d'un 16,7% a un 3,9%, el percentatge de persones menors d'edat que ha sofert una discriminació/agressió i l'ha comunicada a l'OCH. En canvi, la resta de trams d'edat presenten uns resultats bastant irregulars.

Pel que fa al grup d'edat de 18 a 25 anys, el percentatge de persones afectades ha augmentat respecte de l'any anterior, tot i que no supera el percentatge màxim d'incidències registrades, que va ser al 2017 (21,4% el 2016, 26,9% el 2017, 18,0% el 2018 i 22,1% el 2019). D'igual manera ha augmentat el grup d'edat de 26 a 35 anys respecte de l'any anterior, essent el grup d'edat que més incidències registra aquest 2019 (21,4% el 2016, 32,7% el 2017, 29,5% el 2018 i 33,7% el 2019). En canvi, ha disminuït el percentatge de persones de 36 a 45 anys que ha patit LGTBI-fòbia respecte de l'any anterior, tot i que continua essent un dels grups d'edat que més incidències registra (23,8% el 2016, 15,4% el 2017, 32,8% el 2018 i 26,9% el 2019).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

El percentatge de persones d'entre 46 i 60 anys afectades per LGTBI-fòbia es manté bastant estable, exceptuant la davallada de 2017 i a pesar que aquest any ha disminuït un 0,6% respecte de l'any anterior (16,7% el 2016, 7,7% el 2017, 13,1% el 2018 i 12,5% el 2019). De manera estable es manté també la franja d'edat de 61 a 70 anys, afegida a l'anàlisi l'any 2017, tot i que aquest any ha augmentat respecte l'any anterior, que no es va recollir cap incidència que afectés a aquest grup d'edat (1,9% el 2017, 0,0% el 2018 i 1,0% el 2019).

Gràfic 6. Incidències per edat, 2016-2019. Percentatges

Base: 104 (2019), 61 (2018), 52 (2017), 42 (2016).

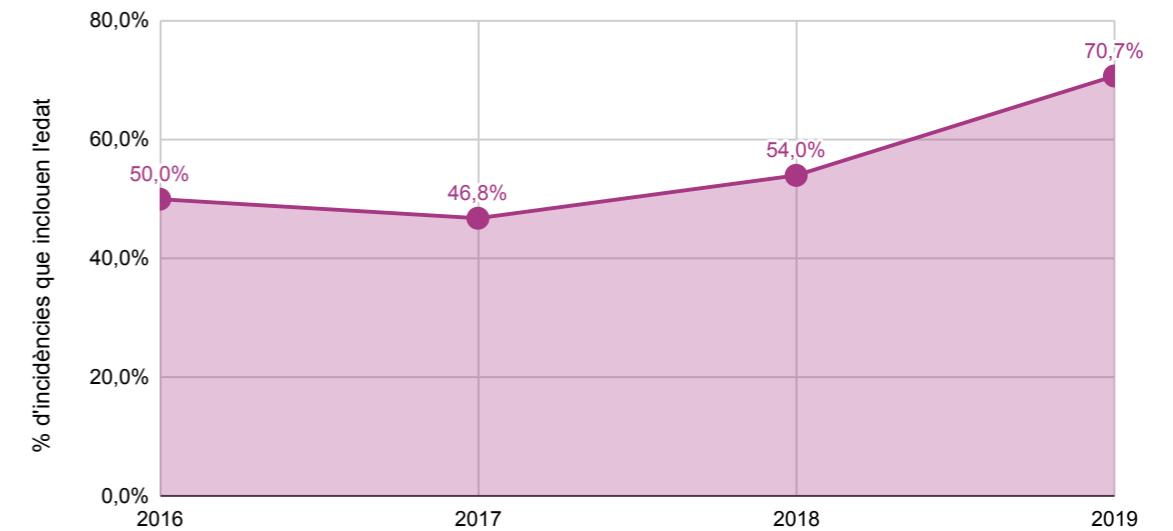
Pel que fa a aquest indicador cal remarcar que 104 persones, de les 147¹ que han registrat una incidència a l'OCH durant el 2019, han revelat la seva edat (70,7% del total d'incidències). Això pot ser degut al fet que la persona denunciant i l'afectada per la situació discriminatòria no és la mateixa persona i/o a que la persona afectada no autoritza la publicació d'aquesta dada.

En anys anteriors, aquest indicador ha tingut poca consistència i només un 50% de les persones afectades per LGTBI-fòbia han comunicat la seva edat. En canvi, aquest any hem aconseguit que més persones informin d'aquesta dada, produint-se un increment de més de 20 punts respecte l'any anterior. Tot i la millora en aquest indicador, cal assenyalar que són dades amb informació encara limitada i, ara per ara, només es poden prendre de manera informativa.

(1) Respecte a aquest ítem hem de tenir en compte que hi ha 13 incidències que no registren l'edat perquè no hi ha persona afectada sinó que l'afectació s'ha produït cap a una propietat i/o edificis.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 7. Evolució de les incidències per edat, 2016-2019. Percentatges

Base: 104 (2019), 61 (2018), 52 (2017), 42 (2016).

4.4 TERRITORI

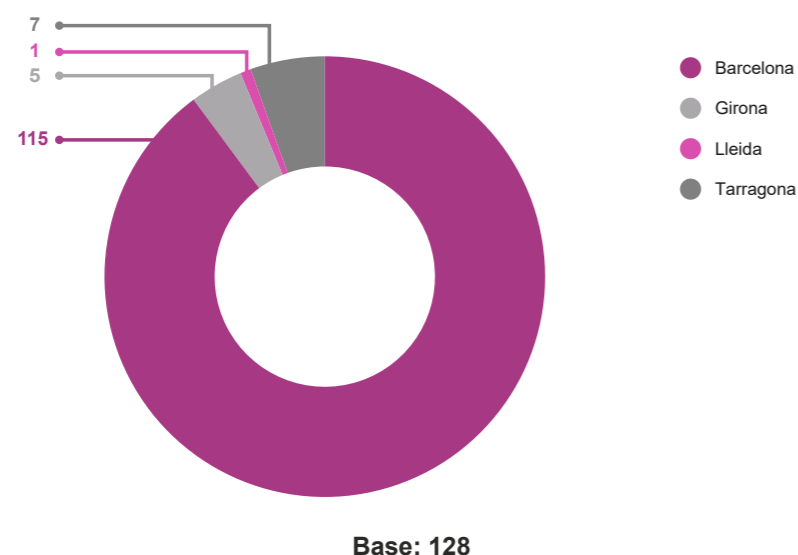
A l'igual que en informes anteriors, les dades per territori s'analitzen a través de dos gràfics. D'una banda, presentem la distribució de les incidències registrades que han tingut lloc a cadascuna de les quatre províncies catalanes i, de l'altra, la distribució de les incidències tenint en compte la projecció territorial; és a dir, la quantitat d'habitants.

Respecte a la distribució i projecció territorial, cal tenir en compte que les dades que a continuació s'exposen estan calculades sobre un total de 128 incidències i no sobre les 160 que ha registrat l'OCH durant el 2019. Això és degut a que en 32 incidències, l'agressió o discriminació s'ha produït virtualment o, a través de dispositius, que dificulten l'assignació d'un territori determinat o no es disposa de la ubicació exacta de la incidència.

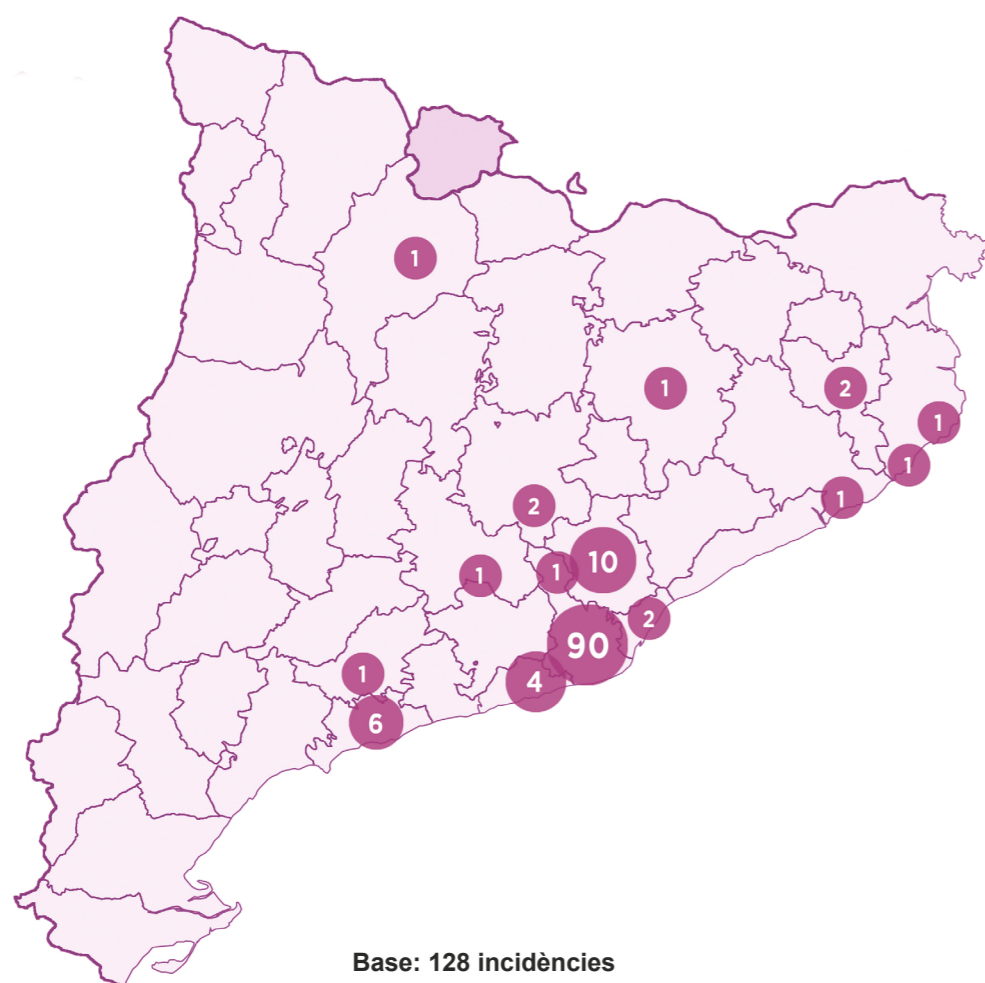
Com podem veure en el següent gràfic i mapa, Barcelona continua essent la província que més incidències registra, amb un total de 115, tot i que hi ha 4 incidències de les que no disposem de la ubicació exacta. A continuació, i amb gran diferència de la resta de províncies, trobem Tarragona com la segona província que més incidències registra, amb un total de 7. Les altres dues províncies, Girona i Lleida, han registrat 5 i 1 incidència respectivament durant el 2019.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 8. Distribució d'incidències per província, 2019. Totals

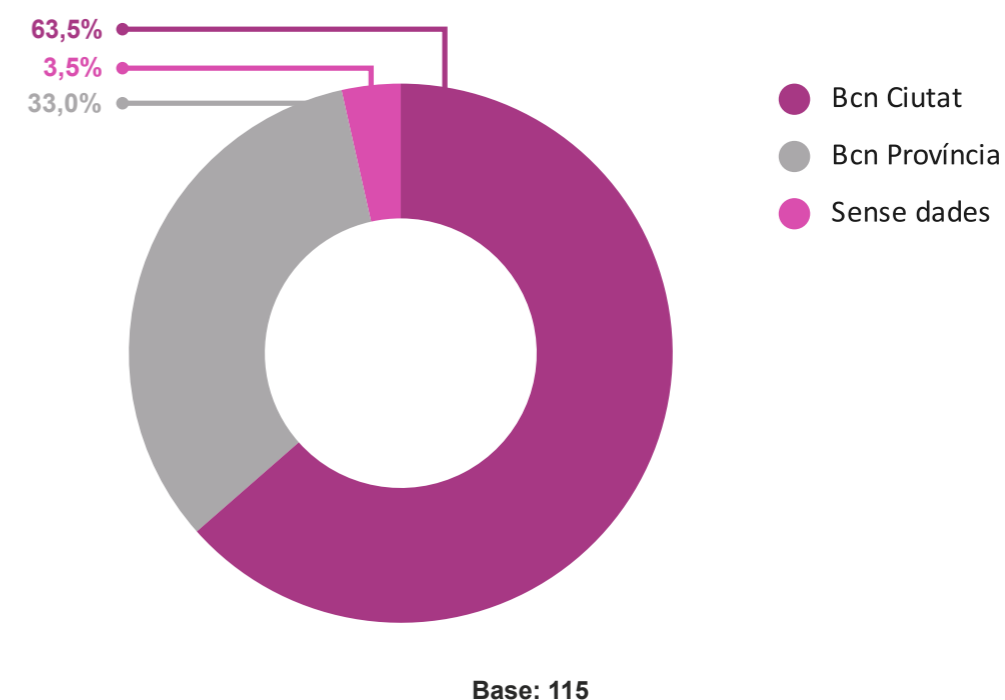
Mapa 1: Distribució d'incidències a Catalunya, 2019. Totals

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

A causa de la gran quantitat d'incidències que es registren a la província de Barcelona, aquest 2019 hem incorporat un gràfic per analitzar única i específicament les incidències que han ocorregut en aquesta província, distingint les esdevingudes a Barcelona ciutat i fora d'ella però dins de la demarcació provincial (veure gràfic 9). En aquest sentit, la ciutat de Barcelona en registra gairebé dos terços del total de les incidències registrades (63,5%), el que equival a 73 incidències. En canvi, a l'àmbit de Barcelona província però fora de la ciutat barcelonessa, s'han registrat un 33,0% d'incidències, que equivalen a un total de 38. Per últim, hi ha un petit percentatge (3,5%), que en números absoluts són 4 incidències en total, que no es poden categoritzar perquè no tenim informació sobre aquesta dada.

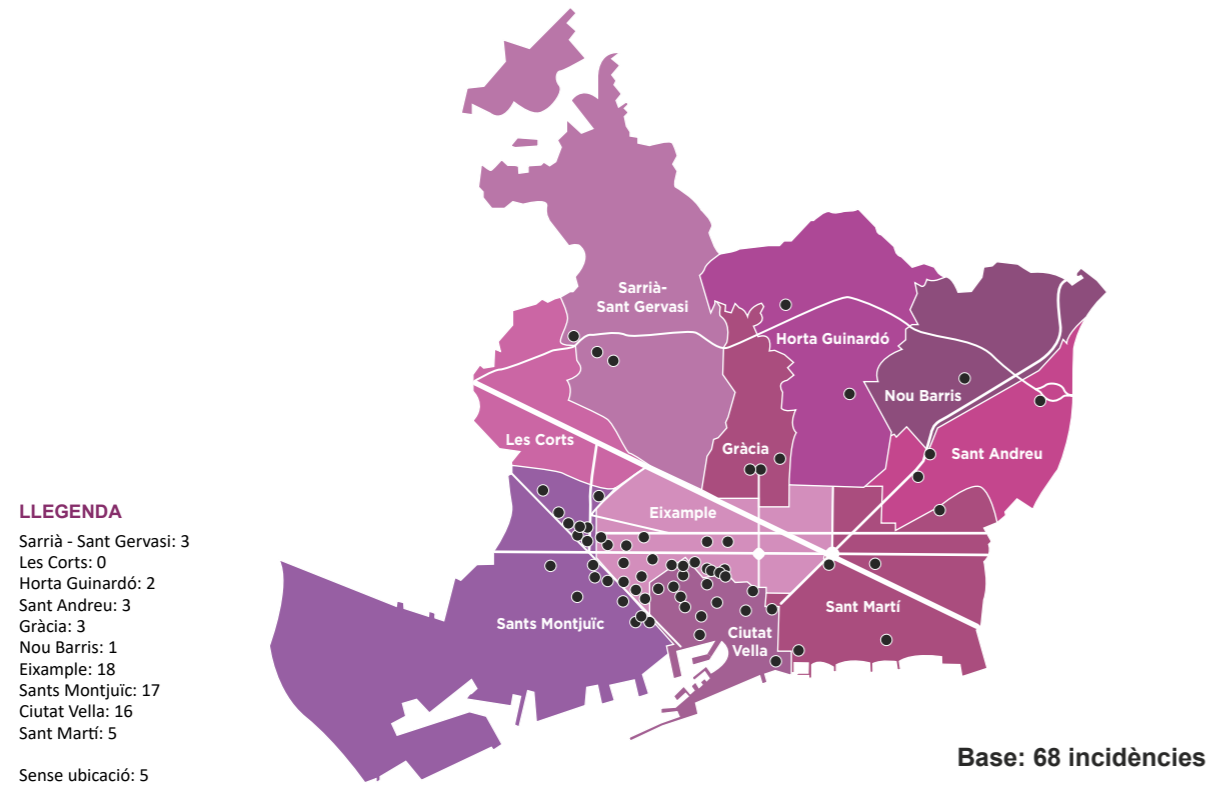
Gràfic 9. Distribució d'incidències en província de Barcelona, 2019. Percentatges

A continuació, a la imatge 2, es pot veure més clarament el repartiment territorial de les 73 incidències registrades a la ciutat de Barcelona (63,5% en valor percentual) on, concretament, s'aprecia com els districtes de l'Eixample, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella són els que més incidències registren, amb un total de 18, 17 i 16 incidències respectivament. A més, cal remarcar que, de les 73 incidències registrades a la ciutat de Barcelona, hi ha un total de 5 incidències que no podem situar en el mapa perquè no disposem de les dades sobre la ubicació exacta. Per tant, en el mapa s'ubiquen 68 situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Mapa 2: Incidències a la ciutat de Barcelona, 2019. Totals

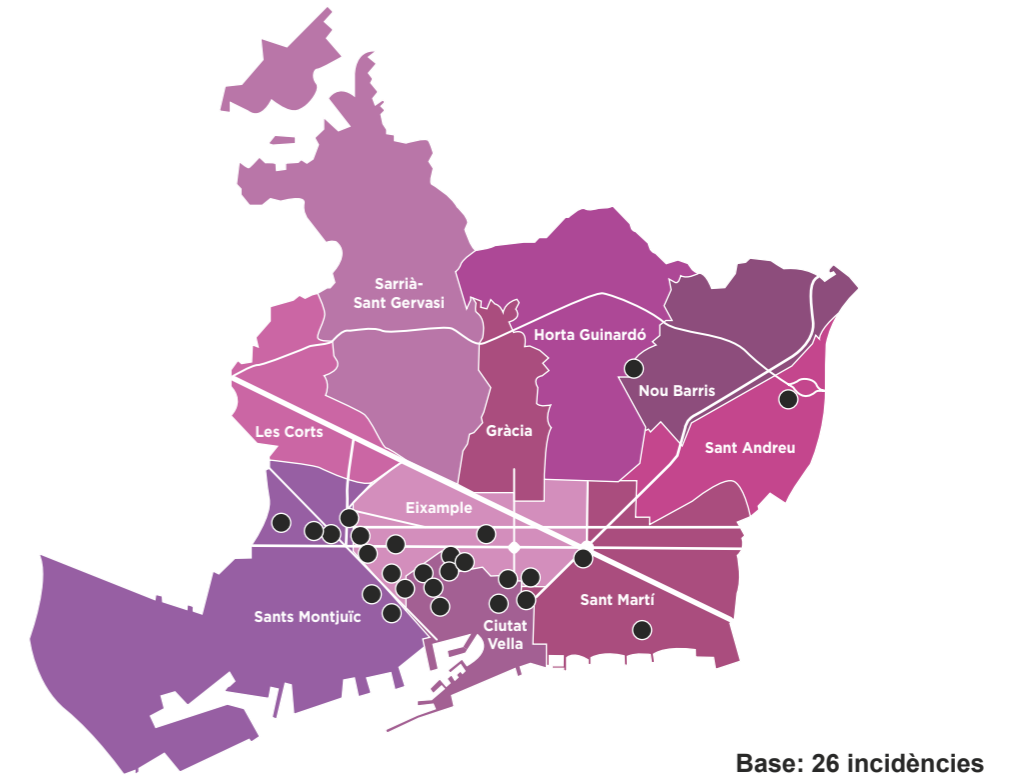

Per últim, i finalitzant amb l'anàlisi més profunda de les incidències que es registren a la ciutat de Barcelona, podem veure, a les següents imatges, els districtes on es produeixen discriminacions i/o agressions per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere en funció dels àmbits que més incidències s'han registrat a la ciutat: la via pública, el transport públic, l'oci nocturn i l'habitatge.

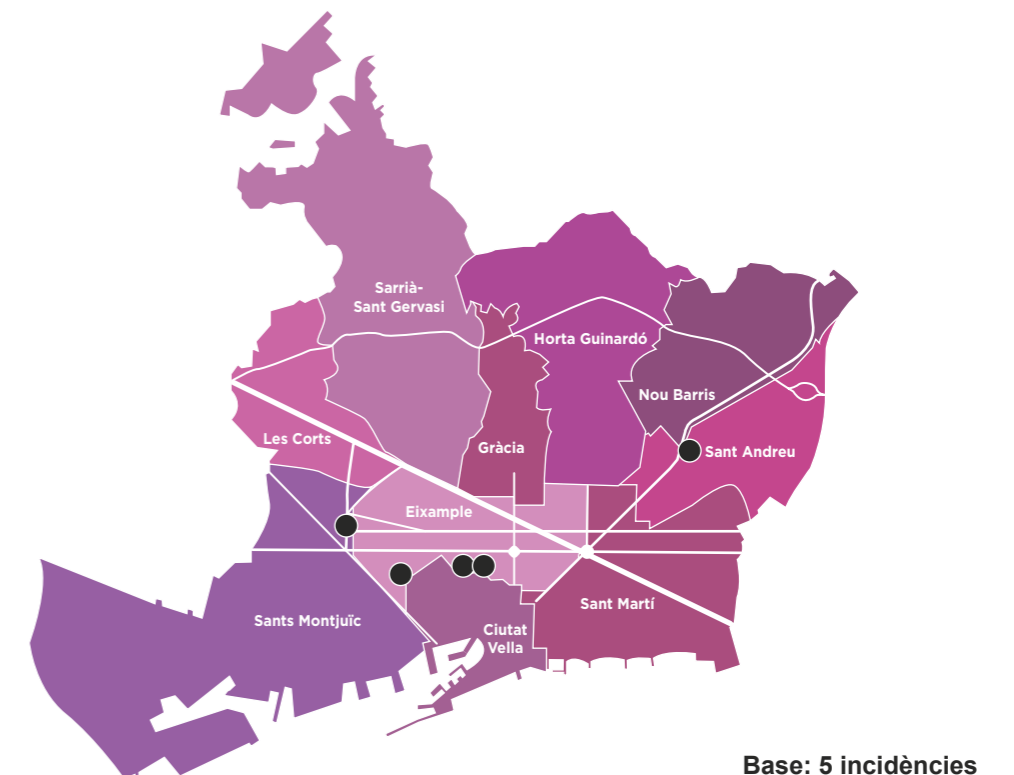
En l'àmbit de la via pública s'han registrat 30 incidències en la ciutat de Barcelona. El mapa que il·lustra la imatge 3 recull 26 d'aquestes incidències, ja que hi ha 4 de les que no disposem informació sobre la ubicació exacta. Concretament, en l'àmbit del transport públic s'han registrat 8 incidències, però en el mapa (imatge 4) només es poden ubicar 5 d'elles per manca d'ubicació exacta. En relació amb el transport públic, la gran majoria (excepte una), han succeït en el metro de Barcelona. En l'àmbit de l'oci nocturn s'han registrat 6 incidències (imatge 5) i, finalment, en l'àmbit de l'habitatge, s'han registrat 4 incidències (imatge 6), on predomina l'assetjament i els episodis discriminatoris en la comunitat de veïnatge.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Mapa 3: Incidències registrades a la via pública a Barcelona, 2019.

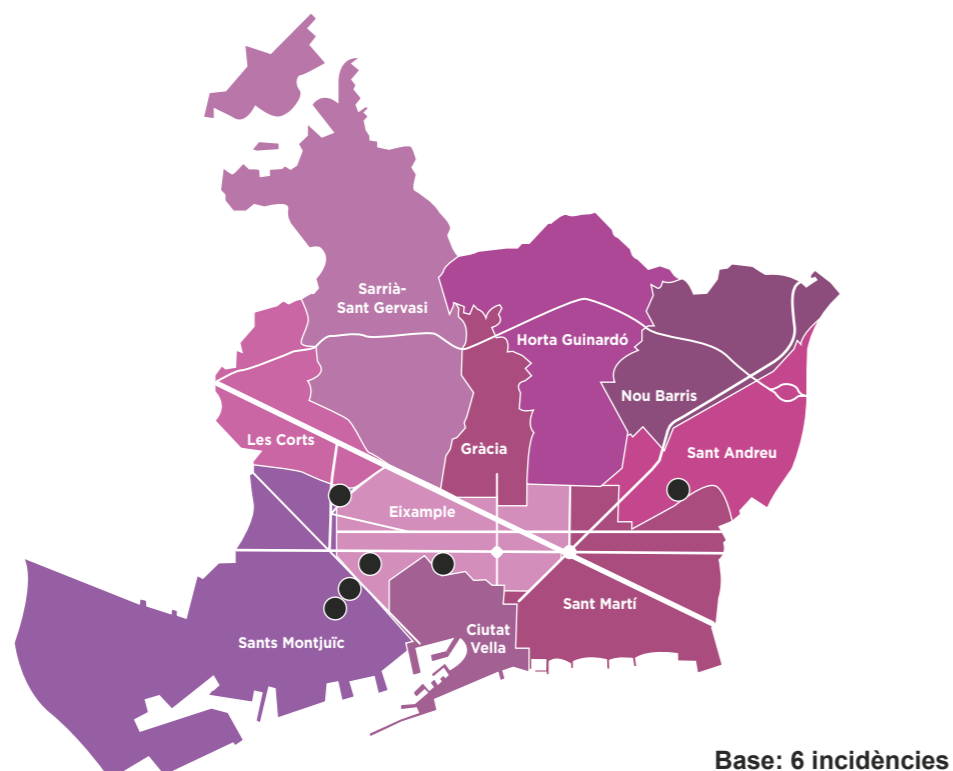

Mapa 4: Incidències registrades al transport a Barcelona, 2019.

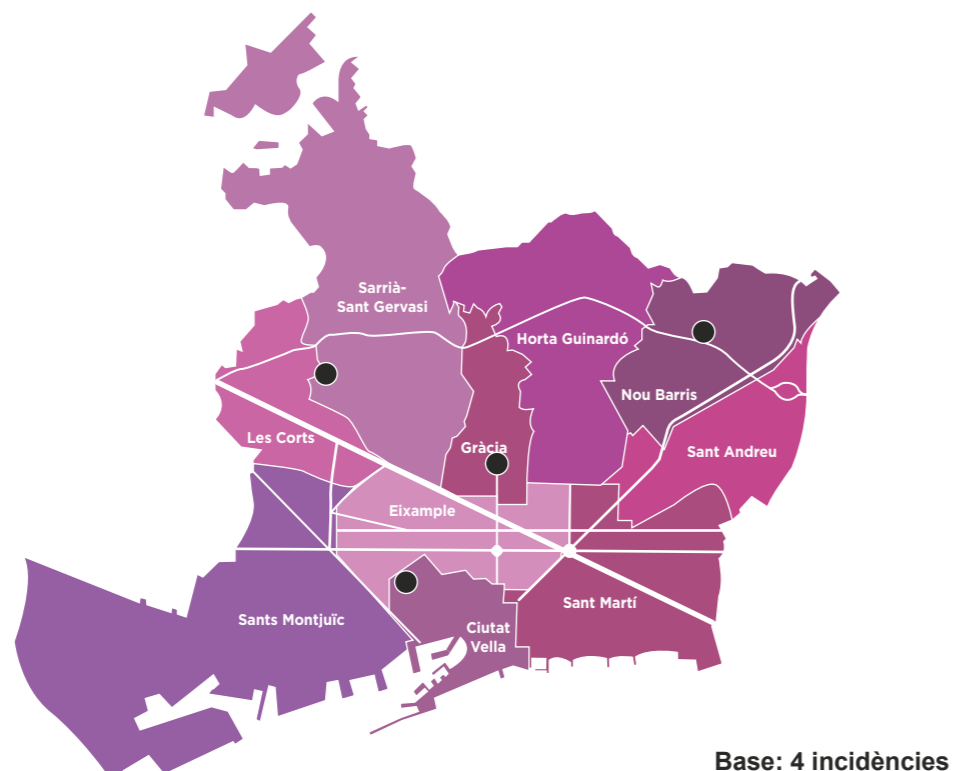

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Mapa 5: Incidències registrades a l'oci nocturn a Barcelona, 2019.

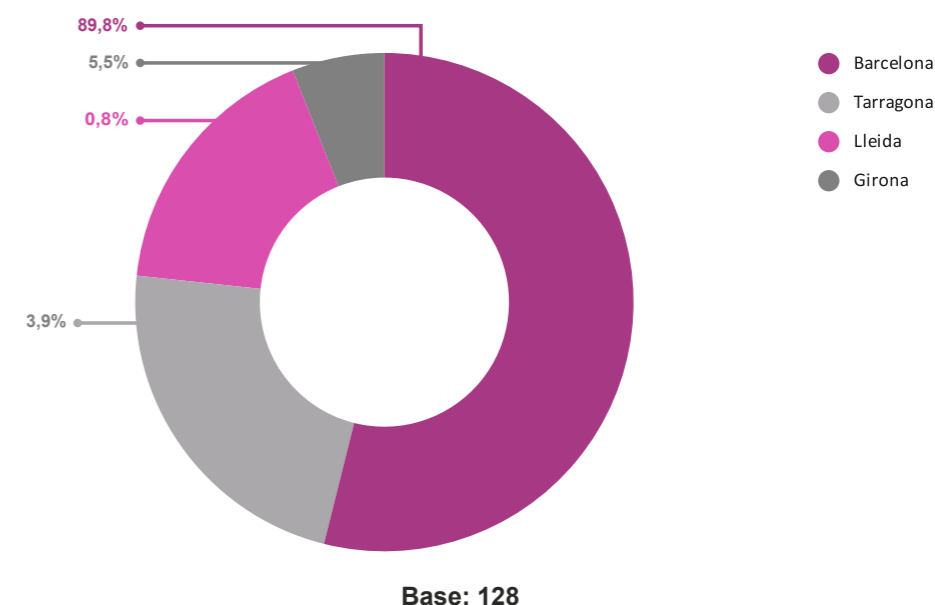
Mapa 6: Incidències registrades a l'habitatge a Barcelona, 2019.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Pel que fa a la distribució de les incidències segons la projecció territorial, Barcelona continua sent la província que més incidències registra, representant més de la meitat (53,9%). A continuació, Tarragona en registra gairebé una quarta part (22,8%), Girona la segueix molt de prop (17,3%) i Lleida és la província que menys incidències registra (6,0%). Aquesta projecció ens permet ajustar les dades obtingudes a la realitat LGTBI-fòbica que es viu a cadascuna de les províncies catalanes, ja que té en compte la proporció poblacional a cada territori.

Gràfic 10: Projecció territorial d'incidències, 2019. Percentatges

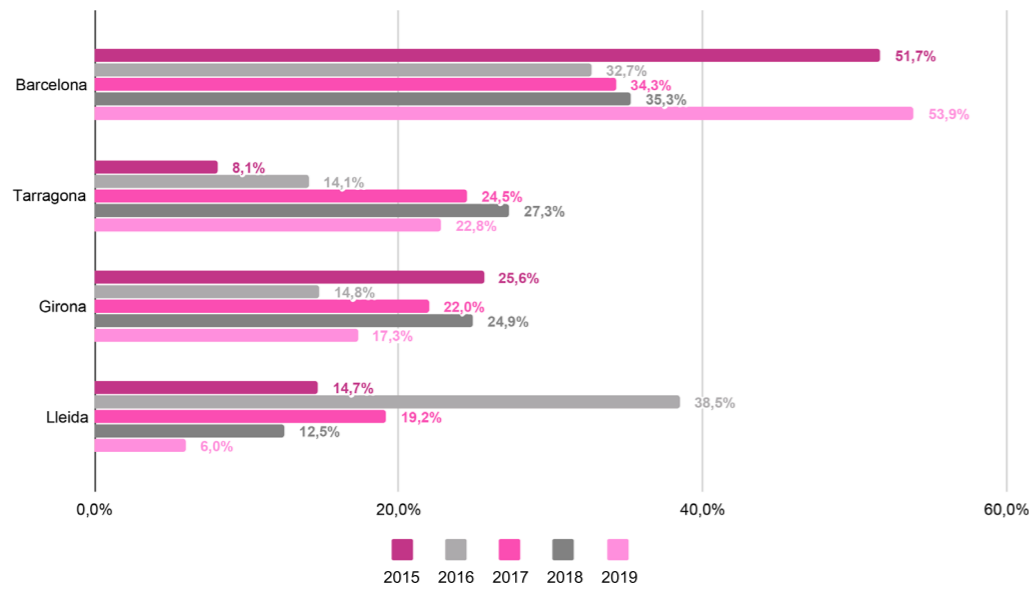
Si comparem les dades de la projecció territorial dels darrers 5 anys es poden observar els canvis que s'han produït en aquest indicador.

Barcelona és la província que no només reprèn el valor dels resultats obtinguts el 2015 sinó que és l'any que més percentatge d'incidències ha registrat (51,7% el 2015, 32,7% el 2016, 34,3% el 2017, 35,3% el 2018 i 53,9% el 2019). Pel que fa a la província de Tarragona continua situant-se com la segona província que més percentatge d'incidències registra, tot i que ha patit un decreixement respecte d'anys anteriors (8,1% el 2015, 14,1% el 2016, 24,5% el 2017, 27,3% el 2018 i 22,8% el 2019). De fet, aquest 2019 totes les províncies han vist disminuït el percentatge d'incidències registrades a excepció de Barcelona.

El percentatge d'incidències registrades a la província de Girona, que semblava que mantenia un augment progressiu, disminueix respecte als anys anteriors (25,6% el 2015, 14,8% el 2016, 22,0% el 2017, 24,9% el 2018 i 17,3% el 2019). Finalment, la província de Lleida és el tercer any consecutiu que registra el menor percentatge, en comparació amb la resta de províncies (14,7% el 2015, 38,5% el 2016, 19,2% el 2017, 12,5% el 2018 i 6,0% el 2019).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Gràfic 11. Projecció territorial d'incidències, 2015-2019. Percentatges

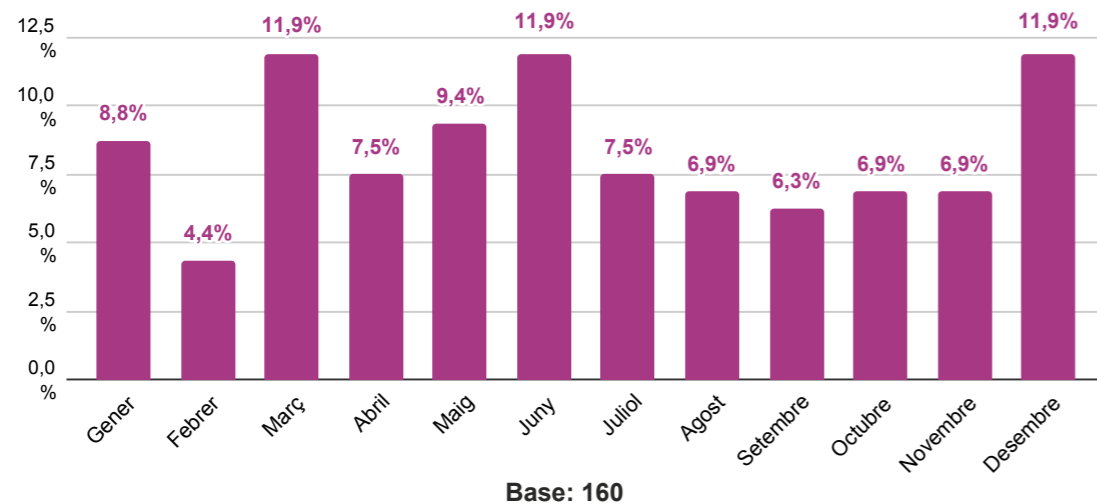
Base: 99 (2015), 79 (2016), 85 (2017), 90 (2018), 128 (2019).

4.5 DISTRIBUCIÓ TEMPORAL

Els mesos de 2019 que més incidències ha registrat l'OCH han estat el de març, juny i desembre (11,9%), el que significa en números absoluts un total de 19 incidències registrades a cadascun d'aquests tres mesos.

A continuació es situa el mes de maig (9,4%), amb un total de 15 incidències; el mes de gener (8,8%) amb 14, els mesos d'abril i juliol (7,5%) amb 12, els mesos d'agost, octubre i novembre (6,9%) amb 11, el mes de setembre (6,3%) amb 10 i el mes de febrer (4,4%) amb un total de 7 incidències registrades.

Gràfic 12. Distribució temporal d'incidències, 2019. Percentatges

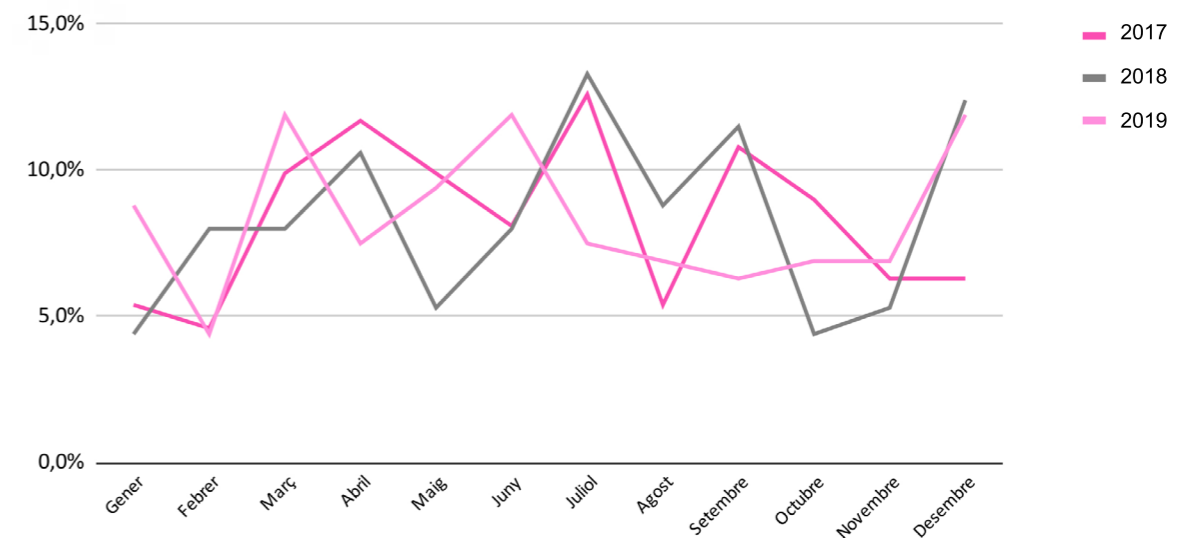

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes (2017 - 2019) veiem que la distribució temporal de les incidències registrades és molt variada degut a un efecte estadístic. Concretament, fins a l'any 2018 hi havia certa correspondència en els mesos que més incidències registren, essent els mesos d'abril, juliol i setembre. En 2018 es produeix també un augment en el percentatge d'incidències registrades al mes de desembre, que es manté aquest 2019 però a diferència dels anys anteriors (2017 i 2018), aquest 2019 sembla que el volum d'incidències registrades s'avançat un mes, passant de ser el mes d'abril al mes de març i del mes de juliol al de juny.

Tanmateix, és el tercer any que s'inclou informació sobre la temporalitat de les incidències recollides, pel que encara haurem d'esperar i veure com evoluciona el registre temporal de les incidències. És a dir, s'ha publicat informació sobre el percentatge d'incidències registrades cada mes, per analitzar la distribució al llarg de l'any. Per a aquest informe aquesta anàlisi és bàsicament informativa, però pot aportar coneixements sobre l'LGTTBI-fòbia en els pròxims anys, sobretot quan es vagin incorporant les comparatives anuals en els successius informes.

Gràfic 13. Distribució temporal d'incidències, 2017-2019. Percentatges.

Base: 111 (2017), 113 (2018), 160 (2019).

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

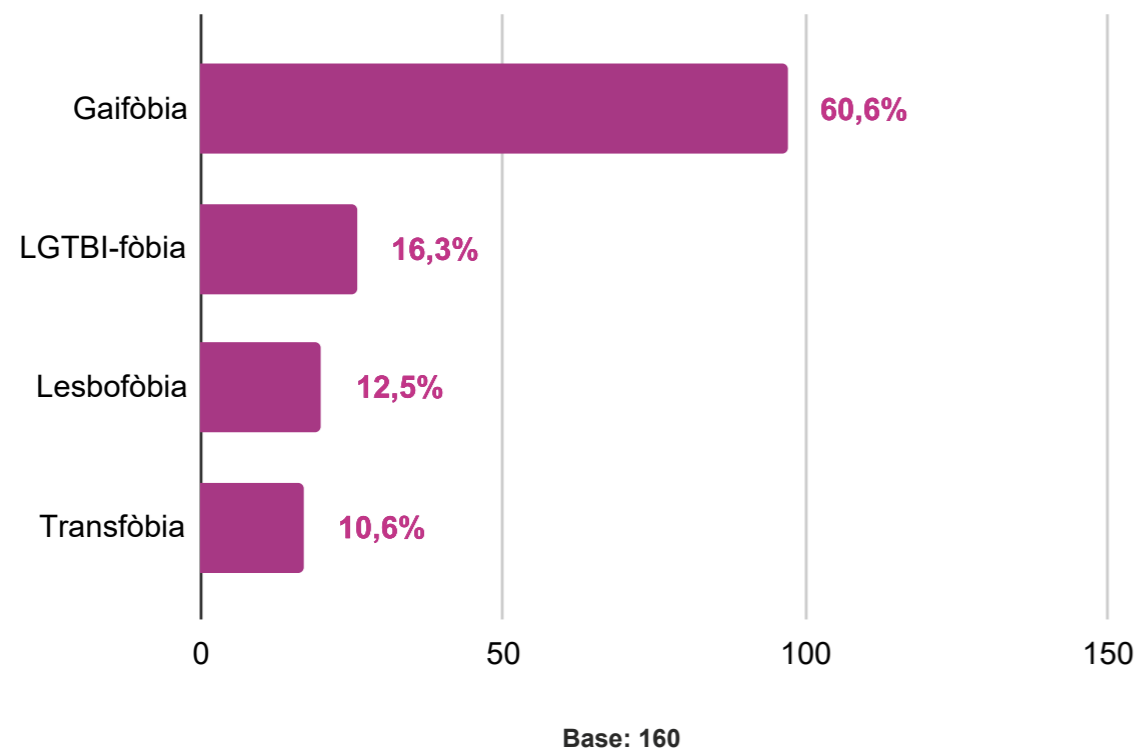
4.6 TIPUS D'LGTBI-FÒBIA

Aquest any s'ha incorporat al registre el tipus d'LGTBI-fòbia comunicada per la persona afectada; és a dir, el tipus de discriminació percebuda per la persona discriminada.

Si analitzem les incidències registrades per tipus d'LGTBI-fòbia observem que **les discriminacions amb una base gaifòbica són les que registren més incidències, amb un total de 97 (60,6%)**, el que representa més de la meitat de les incidències registrades. A continuació, tenim les incidències generalistes, amb un total de 26 (16,3%). A prop, trobem 20 incidències (12,5%) que registren una discriminació amb base lesbòfoba i, per últim, 17 incidències (10,6%) amb base transfòbica. Pel que respecta a la bifòbia i la intersexfòbia, aquest 2019 no s'ha registrat cap incidència promoguda per aquesta base discriminatòria.

És important assenyalar que hi ha hagut incidències en què la persona s'ha identificat com a trans o com a bisexual però, el tipus d'LGTBI-fòbia rebuda en la situació discriminatòria ha estat gaifòbica perquè aquesta ha estat l'orientació sexual que ha motivat la discriminació/agressió.

Gràfic 14. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2019. Percentatges

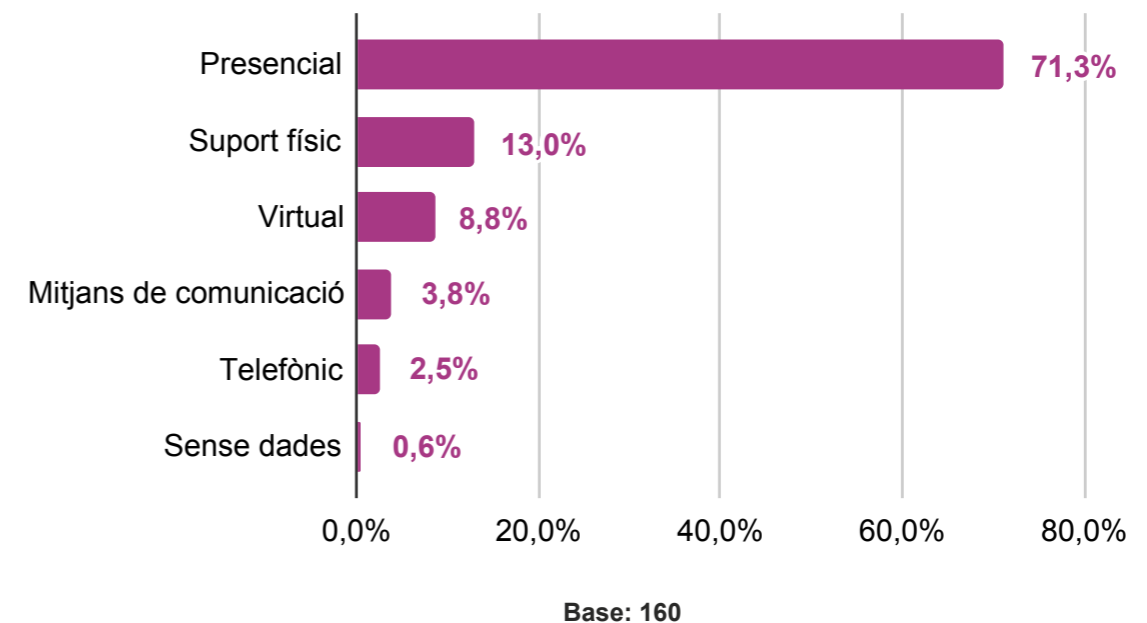
4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

4.7 MITJÀ DE DISCRIMINACIÓ

El 2019, **la gran majoria d'agressions/discriminacions comunicades a l'OCH s'han produït de manera presencial (71,3%)**, el que representa un valor absolut de 114 incidències.

A continuació, i amb bastant distància, trobem que les agressions/discriminacions es donen a través d'un suport físic (13,0%), amb un total de 21 incidències. Per sota del 10% veiem, com es mostra al gràfic 14, que les agressions/discriminacions es transmeten virtualment (8,8%) amb 14 incidències, a través dels mitjans de comunicació (3,8%) amb 6 incidències i telefònicament (2,5%), amb un total de 4 incidències. Finalment, trobem un petit percentatge d'agressions/discriminacions de quines desconeixem el mitjà a través del qual s'han produït (0,6%), que equival a 1 incidència en número absolut, perquè no disposem de suficient informació.

Gràfic 15. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2019. Percentatges

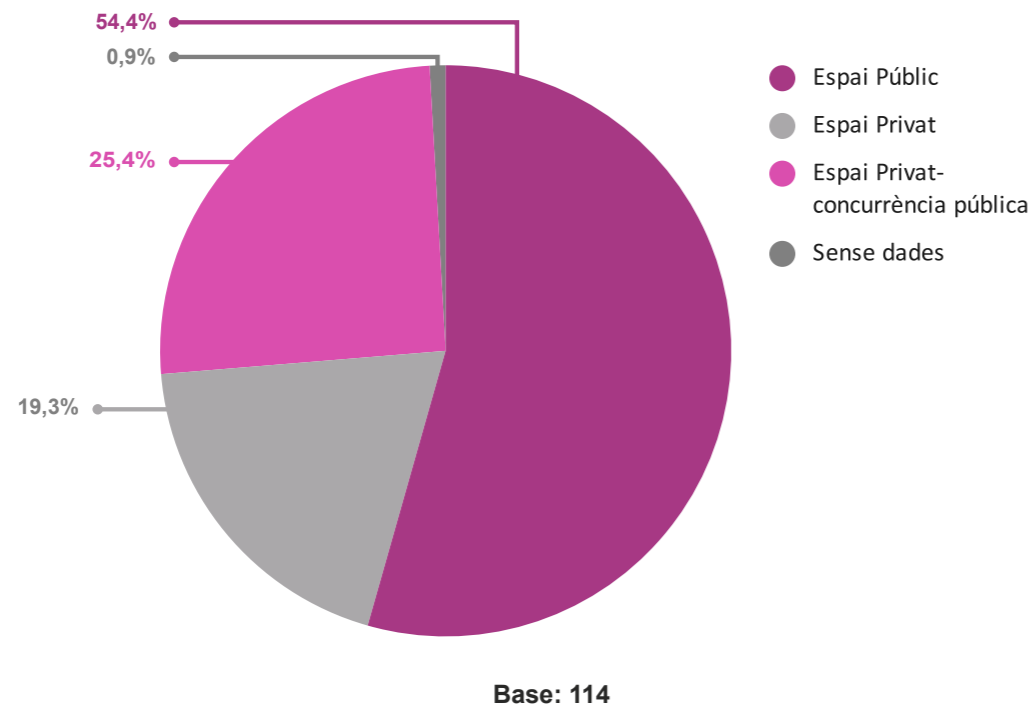
4.8 CONTEXT

Si fem una anàlisi detallada de les incidències que es produeixen en un context presencial, com són l'espai públic, l'espai privat i l'espai privat de concurrència pública, trobem que **de les 114 incidències registrades en un context presencial, el 54,4% tenen lloc a l'espai públic, el que representa la meitat del total d'incidències registrades.**

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

A continuació, tenim que en el context presencial, 25,4% de les incidències registrades es produeixen, concretament, en un espai privat de concurrència pública, el que significa una mica més d'un quart de les incidències registrades. De prop segueixen les incidències que ocorren en l'espai privat, amb un 19,3% de les incidències registrades. Per últim, hi ha una incidència de la qual no disposem d'informació (0,9%).

Gràfic 16. Incidències Context Presencial, 2019. Percentatges

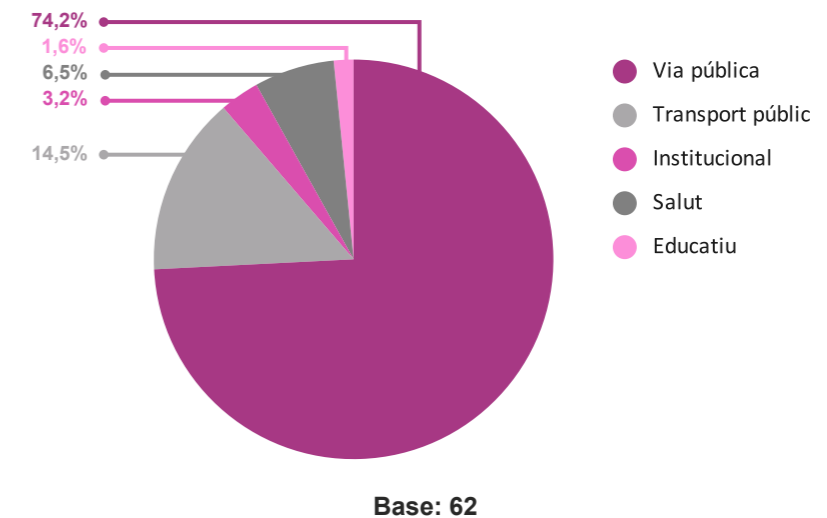
Si continuem indagant en el context presencial i analitzem, concretament, en quin àmbit es produeixen, trobem que dins del context presencial de l'espai públic, el major percentatge d'incidències esdevenen a la via pública (74,2%) el que representa gairebé tres quarts del total de les incidències registrades i que en nombres absoluts es tradueix en 46 incidències.

A continuació, tenim que dins del context presencial privat, els àmbits d'habitatge i laboral són els que més percentatge d'incidències registren (45,5%), amb un total de 10 respectivament.

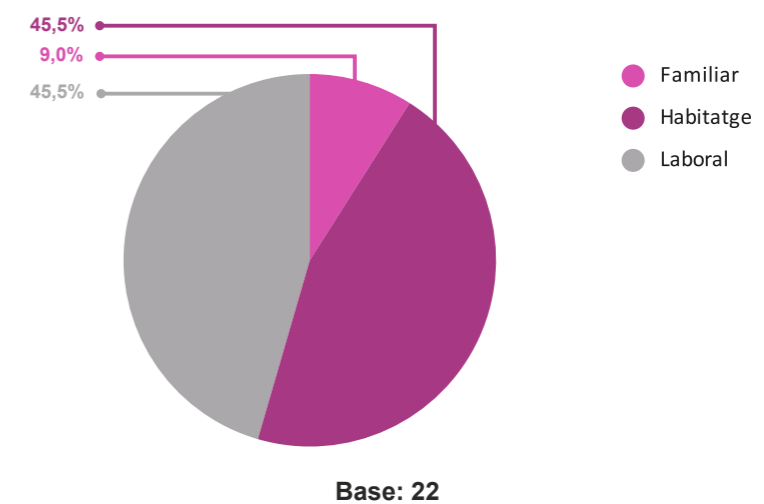
Per últim, en el context privat de concurrència pública, trobem que el percentatge d'incidències que més destaca es produeix en l'àmbit de l'oci nocturn (41,4%), el que equival a 12 incidències, i en l'espai gastronòmic (31,1%) amb 9 incidències.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

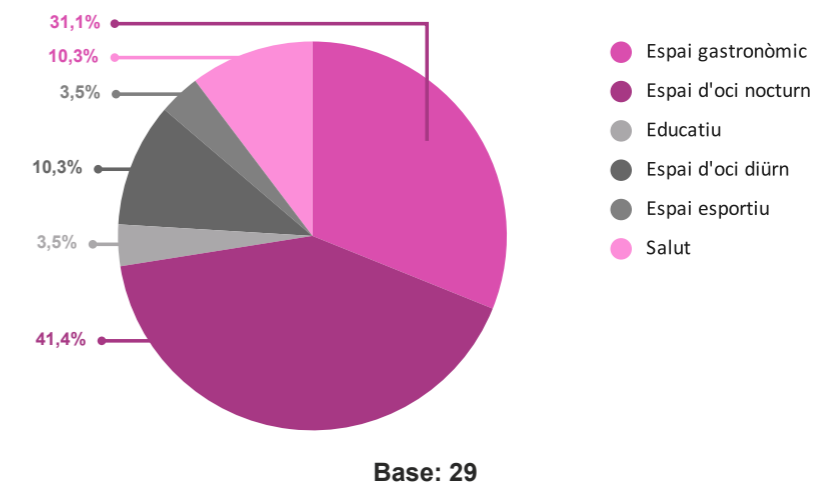
Gràfic 17. Incidències Presencials a l'espai públic, 2019. Percentatges

Gràfic 18. Incidències Presencials a l'espai privat, 2019. Percentatges

Gràfic 19. Incidències Presencials en espais privats de concurrència pública, 2019. Percentatges

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

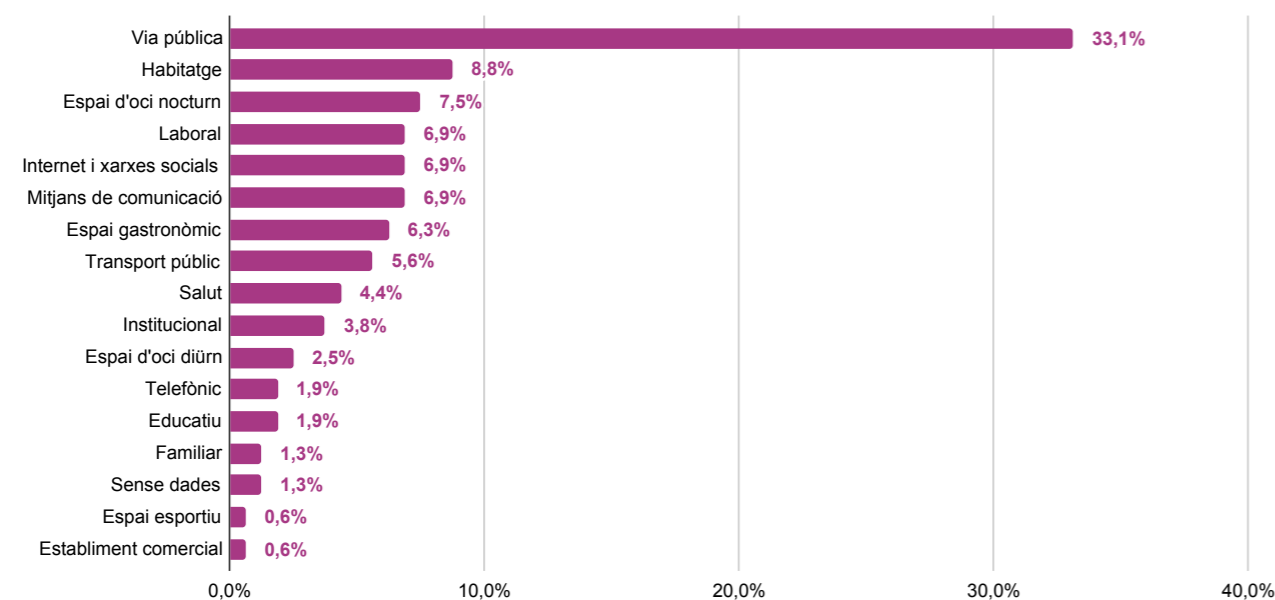
4.9 ÀMBITS

En aquesta dimensió, **la via pública és l'espai on es produeixen gairebé un terç del total de les incidències registrades (33,1%)** per l'Observatori Contra l'Homofòbia, essent l'àmbit que més incidències registra.

A continuació, destaquen els espais que representen més del 5% de les incidències registrades tot i que, cap d'ells, supera el 10%. Dins aquest barem, trobem les incidències que es produeixen en l'espai de l'habitatge, representant un 8,8% de les incidències registrades; les incidències que es produeixen en l'àmbit de l'oci nocturn, independentment de si es produeixen a l'espai públic o privat, amb un 7,5%; les incidències que es produeixen en l'àmbit laboral, a Internet i les xarxes socials, i als mitjans de comunicació, amb un 6,9% respectivament; les incidències que han ocorregut en espais gastronòmics, amb un 6,3%; i les incidències produïdes al transport públic, amb un 5,6%.

Per sota del 5% trobem les incidències que es produeixen en l'espai de la salut o sanitari, sigui públic o privat, amb un 4,4%; les incidències ocorregudes en l'espai institucional, amb un 3,8%; les incidències en l'espai d'oci diürn, sigui públic o privat, amb un 2,5%; les incidències que es produeixen telefònicament i les ocorregudes a l'espai educatiu, amb un 1,9% respectivament; les incidències a l'espai familiar i també aquelles incidències de les quals no tenim dades sobre l'espai on s'ha produït l'acte discriminatori, amb un 1,3% respectivament; i, per últim, les incidències registrades en l'espai esportiu i l'establiment comercial amb un 0,6% a cadascun dels àmbits.

Gràfic 20. Incidències per àmbit, 2019. Percentatges

Base: 160

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Tot i que l'indicador àmbit és analitzat en els anteriors informes, aquest 2019 no és possible comparar les dades obtingudes perquè s'ha modificat el sistema de recollida de dades, de manera que ara contemplem altres espais on l'LGTBI-fòbia també és present.

Si creuem les dades sobre els àmbits on tenen lloc les incidències amb el tipus d'LGTBI-fòbia que es produeix en el mateix, podem apropar-nos a conèixer els espais que més discriminen al col·lectiu LGTBI per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Pel que fa a la gaifòbia podem dir que aquesta es produeix, principalment, en la via pública (39,2%), amb un total de 38 incidències registrades. Encara per sobre del 10%, destaca l'habitatge (11,3%) amb 11 incidències. A continuació, entre el 5 i el 10% trobem les incidències que tenen lloc en espais d'oci nocturn (9,3%) amb 9 incidències registrades, l'àmbit d'Internet i xarxes socials (8,2%) amb 8 incidències i l'espai gastronòmic, laboral i el transport públic (7,2%) amb 7 incidències cadascun. Per sota del 5% tenim les incidències que es produeixen en l'àmbit educatiu i de la salut (2,1%) amb 2 incidències registrades respectivament i l'espai de l'oci diürn, l'esportiu, l'institucional, el dels mitjans de comunicació i el telefònic, així com casos dels que no tenim constància d'aquesta dada, (1,0%) amb 1 única incidència registrada en cada àmbit. Per últim, no es registra cap incidència en l'àmbit comercial ni familiar.

Pel que fa a les incidències de caràcter generalista destaca l'àmbit dels mitjans de comunicació (30,8%) amb 8 incidències registrades. A continuació, encara per sobre del 10%, trobem la via pública (23,1%) amb 6 incidències registrades. Entre el 5 i el 10% tenim l'àmbit institucional, el d'Internet i xarxes socials i el laboral (7,7%) amb 2 incidències registrades respectivament. Per sota del 5% destaquen l'àmbit educatiu, el de l'oci nocturn, oci diürn, el comercial, el telefònic i sense dades (3,8%) amb 1 incidència registrada a cada àmbit. Per últim, el 2019, l'LGTBI-fòbia, la fòbia adreçada a tot el col·lectiu LGTBI en el seu conjunt, no és present en l'àmbit esportiu, gastronòmic, familiar, habitatge, salut i transport públic al no registrar-se cap incidència en cap d'aquests àmbits.

Respecte a la lesbofòbia, predominen l'àmbit de la via pública (20,0%) amb un total de 4 incidències registrades i l'àmbit de la salut (15,0%) amb 3. A continuació, entre el 5 i el 10%, destaquen els incidents produïts a l'àmbit gastronòmic, habitatge, institucional i transport públic (10,0%) amb 2 incidències registrades respectivament i els que tenen lloc a l'àmbit de l'oci nocturn i diürn, a Internet i xarxes socials, al laboral i als mitjans de comunicació (5,0%) amb 1 incidència registrada a cadascun dels àmbits. Per últim, no es registra cap incidència de caire lesbofòbic a l'àmbit educatiu, esportiu, comercial, familiar ni telefònic.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Finalment, respecte a la transfòbia, el 29,4% de les incidències esdevenen a l'àmbit de la via pública, el que representa un total de 5 incidències registrades. A continuació, encara per sobre del 10%, trobem l'àmbit familiar i el de la salut (11,8%) amb 2 incidències registrades respectivament. Per sobre del 5 però per sota del 10% tenim l'espai de l'oci nocturn i diürn, el gastronòmic, l'habitatge, l'institucional, el laboral, el dels mitjans de comunicació i el telefònic (5,9%) amb 1 incidència registrada a cada àmbit. Per últim, no s'han registrat incidències a l'àmbit educatiu, a l'esportiu, al comercial, al d'Internet i xarxes socials i al del transport públic.

Taula 2. Descripció d'incidències per àmbit i tipus d'LGTBI-fòbia, 2019. Percentatges

	Gaifòbia	LGTBI-fòbia	Lesbofòbia	Transfòbia	Total
Educatiu	2,1%	3,8%	0,0%	0,0%	1,9%
Oci nocturn	9,3%	3,8%	5,0%	5,9%	7,5%
Oci diürn	1,0%	3,8%	5,0%	5,9%	2,5%
Esportiu	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%
Gastronòmic	7,2%	0,0%	10,0%	5,9%	6,3%
Comercial	0,0%	3,8%	0,0%	0,0%	0,6%
Familiar	0,0%	0,0%	0,0%	11,8%	1,3%
Habitatge	11,3%	0,0%	10,0%	5,9%	8,8%
Institucional	1,0%	7,7%	10,0%	5,9%	3,8%
Internet i xarxes socials	8,2%	7,7%	5,0%	0,0%	6,9%
Laboral	7,2%	7,7%	5,0%	5,9%	6,9%
Mitjans de comunicació	1,0%	30,8%	5,0%	5,9%	6,9%
Salut	2,1%	0,0%	15,0%	11,8%	4,4%
Telefònic	1,0%	3,8%	0,0%	5,9%	1,9%
Transport públic	7,2%	0,0%	10,0%	0,0%	5,6%
Via pública	39,2%	23,1%	20,0%	29,4%	33,1%
Sense dades	1,0%	3,8%	0,0%	0,0%	1,3%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4.10 TIPUS D'AGRESSIÓ/DISCRIMINACIÓ

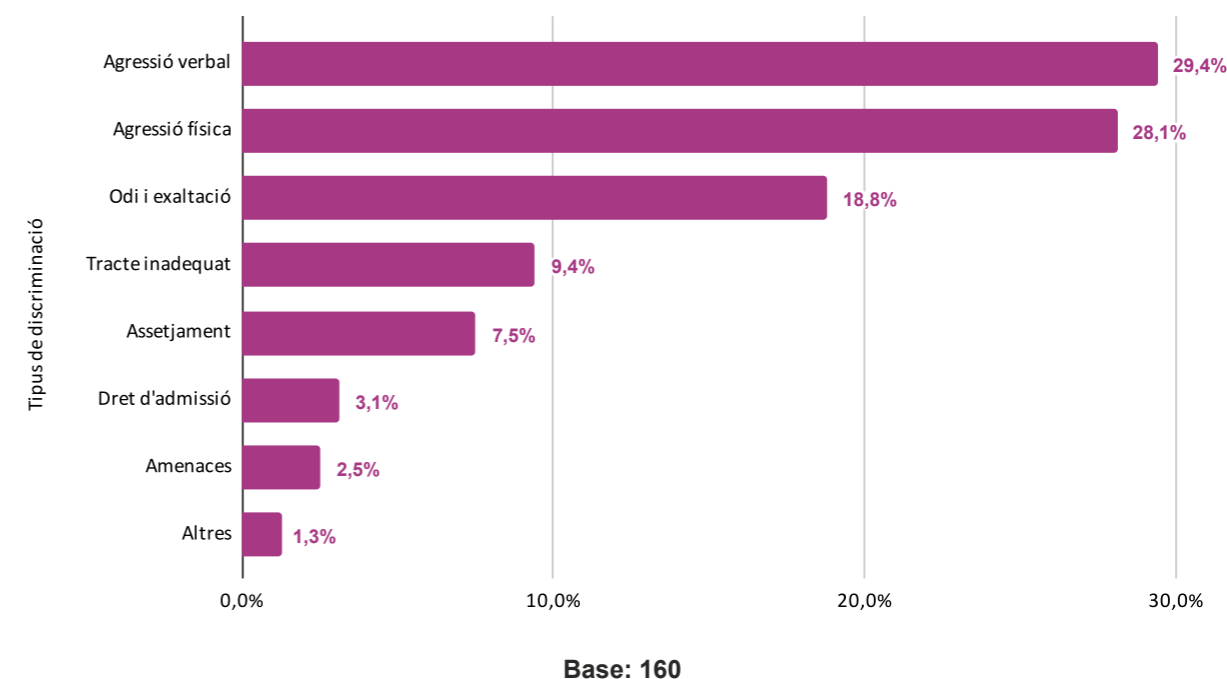
El tipus d'agressió i/o discriminació que més pateix el col·lectiu LGTBI és l'agressió verbal (29,4%) i l'agressió física (28,1%), el que representa un total de 47 i 45 incidències registrades respectivament.

Encara per sobre del 10% trobem com a tipus de discriminació l'odi i l'exaltació (18,8%) amb un total de 30 incidències registrades. Per sota del 10 però per sobre del 5% tenim el tracte inadequat (9,4%) i l'assetjament (7,5%) amb un total de 15 i 12

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

incidències registrades respectivament. Per últim, el tipus de discriminació amb un menor percentatge d'incidències registrades és el dret d'admissió (3,1%) i les amenaces (2,5%) amb 5 i 4 incidències registrades respectivament i un 1,3% que es corresponen a 2 incidències que no poden registrar-se en les categories anteriors i que han estat catalogades com altres.

Gràfic 21. Tipus d'agressió/discriminació, 2019. Percentatges

Igual que l'indicador anterior, el tipus d'agressió/discriminació és analitzat en els anteriors informes però, aquest 2019, no és possible comparar les dades obtingudes perquè s'ha modificat el sistema de recollida de dades, amb l'objectiu d'analitzar més detalladament on es produeix la incidència i la magnitud de l'agressió i/o discriminació que pateix la persona afectada.

Si creuem les dades obtingudes sobre el tipus d'agressió/discriminació amb el tipus d'LGTBI-fòbia podem saber quina és l'agressió/discriminació que pateix cadascun del subcol·lectiu que conformen el conglomerat de lletres "LGTBI".

Com podem veure a la taula 3, les incidències amb base gaifòbica registren, principalment, agressions verbals (37,1%) i físiques (36,1%), que es corresponen en números absoluts amb 36 i 35 incidències respectivament. Encara per sobre del 10% destaca l'odi i l'exaltació (10,3%) com el principal tipus de discriminació amb base gaifòbica, amb un total de 10 incidències registrades. Per sobre del 5% tenim l'assetjament (8,2%) amb 8 incidències. Per últim, amb menys freqüència, trobem les amenaces (3,1%), el dret d'admissió i el tracte inadequat (2,1%) i altres tipus de discriminacions (1,0%), amb un total de 3, 2 i 1 incidència registrada respectivament.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

De la mateixa manera que la gaifòbia, la lesbofòbia es tradueix, principalment, en agressions verbals (35,0%), amb 7 incidències registrades tot i que a diferència de l'altre col·lectiu segueix de ben a prop el tracte inadequat (30,0%) com el segon tipus d'agressió/discriminació que més pateixen les dones pel fet de ser lesbianes, amb un total de 6 incidències registrades. L'agressió física (20,0%) és el següent tipus de discriminació que més pateixen, amb 4 incidències registrades. Amb un nombre menor trobem l'assetjament (10,0%) i el dret d'admissió (5,0%) amb 2 i 1 incidència registrada respectivament. Per últim, aquest 2019 no s'han registrat amenaces ni comportaments d'odi i exaltació ni altres tipus de discriminacions amb base lesbofòbica.

Pel que fa a la transfòbia veiem que el tracte inadequat (35,3%) és el principal tipus de discriminació que pateix el col·lectiu trans, amb 6 incidències registrades. De prop segueix l'agressió física (29,4%) amb un total de 5 incidències registrades. Encara per sobre del 10% trobem l'agressió verbal (11,8%) amb 2 incidències registrades. Per últim, tenim les amenaces, l'assetjament, el dret d'admissió i l'odi i exaltació (5,9%) amb 1 incidència registrada a cada categoria.

Les incidències amb base LGTBI-fòbica denuncien, principalment, comportaments d'odi i exaltació (73,1%), amb un total de 19 incidències registrades. A continuació, trobem les agressions verbals (7,7%) amb 2 incidències registrades, l'agressió física, l'assetjament, el dret d'admissió, el tracte inadequat i altres tipus de discriminacions (3,8%) amb 1 única incidència registrada respectivament. Les amenaces és l'única categoria que no registra cap incidència amb vessant LGTBI-fòbica.

Taula 3. Descripció d'incidències per tipus d'agressió i tipus d'LGBTI-fòbia, 2019. Percentatges

	Gaifòbia	Lesbofòbia	Transfòbia	LGTBI-fòbia	Total
Agressió verbal	37,1%	35,0%	11,8%	7,7%	29,4%
Agressió física	36,1%	20,0%	29,4%	3,8%	28,1%
Odi i exaltació	10,3%	0,0%	5,9%	73,1%	18,8%
Assetjament	8,2%	10,0%	5,9%	3,8%	7,5%
Amenaces	3,1%	0,0%	5,9%	0,0%	2,5%
Dret d'admissió	2,1%	5,0%	5,9%	3,8%	3,1%
Tracte inadequat	2,1%	30,0%	35,3%	3,8%	9,4%
Altres	1,0%	0,0%	0,0%	3,8%	1,3%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Si creuem les incidències per tipus d'agressió i àmbit podem conèixer on es produeixen els diferents tipus d'agressions i/o discriminacions que pateix el col·lectiu LGTBI.

A la següent taula podem veure com la majoria d'agressions físiques es produeixen a la via pública (60,0%). A continuació, trobem que aquest tipus d'agressió també és present a l'àmbit de l'oci nocturn i del transport públic (13,3%). En menor grau, el trobem a l'àmbit gastronòmic (6,7%), al de l'oci diürn, al laboral i a altres espais dels quals no disposem de suficient informació per a categoritzar-los (2,2%).

Pel que fa a l'agressió verbal destaca, també, la via pública (36,2%) com el principal espai on es produeix aquest tipus d'agressió. A continuació, destaquen l'àmbit de l'habitatge (14,9%) i d'Internet i xarxes socials (12,8%). Per sota del 10% trobem que les agressions verbals es produeixen a l'àmbit de l'oci, nocturn i diürn, al gastronòmic i al del transport públic amb un 6,4% del total de les incidències registrades a cadascun d'aquests àmbits. A continuació, tenim l'àmbit telefònic (4,3%) i, finalment, l'àmbit esportiu, el laboral i el de la salut, on les agressions verbals es produeixen en un 2,1% a cadascun dels àmbits.

A diferència de les dues categories anteriors, les amenaces es produeixen, principalment, a l'àmbit gastronòmic (50,0%). La resta d'àmbits on ha sobrevingut aquest tipus d'agressió és al de l'habitatge i al laboral amb una representació d'un 25,0%. A continuació veiem que l'assetjament és un tipus d'agressió que esdevé, principalment, a l'àmbit laboral (66,7%). També el trobem, en menor percentatge, a l'àmbit de l'habitatge (25,0%) i a l'institucional (8,3%).

Pel que fa al dret d'admissió, principalment, esdevé a l'àmbit de l'oci nocturn (60,0%). També trobem aquest tipus d'agressió a l'àmbit gastronòmic i al de la salut (20,0% del total d'incidències registrades en cadascun d'aquests àmbits).

A continuació, el tipus d'agressió/discriminació categoritzada com odi i exaltació es produeix, principalment, als mitjans de comunicació (30,0%) i a la via pública (26,7%). Encara per sobre del 10% trobem que l'odi i exaltació esdevé a Internet i xarxes socials (16,7%). En menor percentatge, aquest tipus de discriminació ocorre a l'àmbit de l'habitatge i institucional amb un 6,7% respectivament i a l'àmbit educatiu, gastronòmic, comercial i a altres espais que no han pogut ser categoritzats per manca de dades, amb una representació d'un 3,3% a cadascun dels àmbits.

En quant al tipus d'agressió/discriminació categoritzada com a tracte inadequat, destaca l'àmbit de la salut (33,3%) com el principal espai on el col·lectiu LGTBI rep un tracte inadequat. A continuació, amb una distància d'uns 10 punts, tenim l'àmbit institucional (20,0%). Encara per sobre del 10% trobem l'àmbit familiar i els mitjans

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

de comunicació amb una representació d'un 13,3%, respectivament. Finalment, en un percentatge menor, veiem que aquest tipus de discriminació és present a l'àmbit educatiu, al de l'habitatge i al telefònic (6,7%).

Per últim, tenim una petita quantitat d'incidències que denunciïn un tracte discriminatori que no ha pogut ser identificat amb cap de les categories comentades en aquest apartat. Aquestes incidències s'han produït de manera equilibrada a l'àmbit educatiu (50,0%) i a la via pública (50,0%).

Taula 4. Descripció d'incidències per tipus d'agressió i àmbit, 2019. Percentatges

	Agressió física	Agressió verbal	Amenaces	Assetjament	Dret d'admissió	Odi i exaltació	Tracte inadequat	Altres	Total %
Educatiu	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	6,7%	50,0%	1,9%
Oci nocturn	13,3%	6,4%	0,0%	0,0%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,5%
Oci diürn	2,2%	6,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%
Esportiu	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,6%
Gatronòmic	6,7%	6,4%	50,0%	0,0%	20,0%	3,3%	0,0%	0,0%	6,3%
Comercial	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	0,6%
Familiar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13,3%	0,0%	1,3%
Habitatge	0,0%	14,9%	25,0%	25,0%	0,0%	6,7%	6,7%	0,0%	8,8%
Institucional	0,0%	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	6,7%	20,0%	0,0%	3,8%
Internet i xarxes socials	0,0%	12,8%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	0,0%	0,0%	6,9%
Laboral	2,2%	2,1%	25,0%	66,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,9%
Mitjans de comunicació	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	30,0%	13,3%	0,0%	6,9%
Salut	0,0%	2,1%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	33,3%	0,0%	4,4%
Telefònic	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	6,7%	0,0%	1,9%
Transport públic	13,3%	6,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
Via pública	60,0%	36,2%	0,0%	0,0%	0,0%	26,7%	0,0%	50,0%	33,1%
Sense dades	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,3%	0,0%	0,0%	1,3%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

4.11 ELS SERVEIS DE L'OCH

Per finalitzar, a la següent il·lustració mostrem les dades principals dels serveis assistencials que l'OCH posa a l'abast de la ciutadania, davant d'una discriminació i/o agressió per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Concretament, una vegada es rep una incidència, l'equip psicossocial i jurídic valora l'itinerari més adequat a seguir segons la situació discriminatòria comunicada. Partim des d'una perspectiva de l'acompanyament i, en tot moment, les persones víctimes i/o afectades tenen l'agència de decidir el procés que volen emprendre. Aquesta intervenció té un caire assistencialista, basat en un acompanyament psicossocial i un assessorament jurídic.

El nostre paper és oferir recursos i mecanismes per a la reparació de la dignitat de les persones que han viscut, viuen o tenen risc de viure discriminació per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Servei d'acompanyament psicossocial

Servei d'assessorament jurídic

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

Durant el 2019, el servei d'acompanyament psicosocial ha atès a 41 persones en 69 sessions psicosocials sobre 34 incidències diferents. En relació amb el servei d'assessorament jurídic, s'ha atès a 28 persones en 39 sessions d'assessorament jurídic sobre 26 incidències diferents. En aquest sentit, veiem com el projecte de l'Oficina d'Atenció a les Víctimes per LGTBI-fòbia s'està consolidant i mantenint estable i és un recurs eficient per a l'atenció de persones afectades per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. La majoria d'atencions realitzades continuen, com l'any passat, sent a homes gais, tot i que aquest any ha hagut un creixement considerable d'atencions a dones lesbianes i s'han mantingut estables les atencions a persones trans que han accedit al servei. És important recalcar que les atencions no només han estat dirigides a persones que s'identifiquen com LGTBI sinó, també, a persones heterosexuales. Això assenyala la importància dels contextos socials que són afectats quan una persona viu una situació de vulnerabilitat i discriminatòria.

4.12 CONCLUSIONS

A mode de resum recollim les principals dades obtingudes en aquest capítol:

- Aquest 2019 s'ha produït un increment d'un 41,6% en el nombre d'incidències registrades.
- El col·lectiu que més incidències ha registrat és el d'homes gais o bisexuals.
- Hi ha una gran diferència en el nombre d'incidències registrades entre els homes i dones trans (1 incidència els homes i 17 les dones).
- Hi ha poques persones bisexuals, intersexuals i heterosexuales que comuniquen una incidència LGTBI-fòbica a l'OCH.
- El tram d'edat que més incidències registra va dels 26 als 35 anys i la mitjana d'edat és de 32,8 anys.
- Barcelona és la província de Catalunya que més incidències registra, tant en nombre absolut com ponderant el nombre d'habitants (projecció territorial).
- Barcelona també és la ciutat de la província que més incidències registra. Els districtes a destacar són Eixample, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella i els àmbits de la via pública, l'oci nocturn, el transport públic i l'habitatge.
- Els mesos de 2019 que més incidències han registrat són març, juny i juliol.
- Les incidències amb major registre tenen una vessant gaifòbica.
- El canal mitjançant el qual s'exerceix l'acte discriminatori i/o agressió és majoritàriament presencial.

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

- El context presencial en el qual es produeixen els actes discriminatoris i/o agressions és principalment l'espai públic i, concretament, a l'àmbit de la via pública. En canvi, a l'espai privat destaquen les incidències registrades en els àmbits d'habitatge i laboral i en l'espai privat de concurrència pública, l'àmbit de l'oci nocturn i el gastronòmic.
- La gaifòbia, la lesbofòbia i la transfòbia són presents, principalment, a l'àmbit de la via pública i l'LGTBI-fòbia, als mitjans de comunicació.
- El tipus d'agressió i/o discriminació que més pateix el col·lectiu LGTBI és l'agressió verbal i la física.
- Les incidències amb base gaifòbica registren, principalment, agressions verbals i físiques.
- Les incidències amb base lesbofòbica registren, majoritàriament, agressions verbals i tracte inadequat.
- El tracte inadequat i l'agressió física són els actes discriminatoris i agressius més presents en les incidències registrades amb vessant transfòbia.
- Les incidències amb base LGTBI-fòbica (generalista) registren, principalment, comportaments d'odi i exaltació.
- Les agressions físiques i verbals es produeixen, majoritàriament, a la via pública.
- Les amenaces esdevenen, principalment, a l'àmbit gastronòmic.
- L'assetjament ocorreix, primordialment, a l'àmbit laboral.
- La denegació del dret d'admissió es troba, majorment, a l'àmbit de l'oci nocturn.
- L'odi i l'exaltació esdevé, principalment, a l'àmbit dels mitjans de comunicació i a la via pública.
- El tracte inadequat es produeix, majoritàriament, a l'àmbit de la salut.
- Els serveis de l'OCH en la seva vessant jurídica i psicosocial es mantenen estables i es consoliden des de la seva creació.

El capítol aborda 22 situacions d'LGTBI-fòbia. Utilitzem l'anàlisi de casos que permet una lectura detallada sobre la situació discriminatòria registrada per l'OCH, a partir d'un cas en específic. Es refereix a elements analítics que desgranen la manera d'operar de la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. Tanmateix, es complementa amb tres Produccions Narratives, on de manera més extensa i amb la col·laboració de les persones afectades, apropem les vivències sobre les situacions discriminatòries de manera més profunda a la ciutadania. Finalment, tanquem el capítol amb un quadre sintètic de consensos i dissensos sobre les vivències de les situacions discriminatòries i del seu abordatge on intervenen diferents agents socials i institucionals.

5.1 ANÀLISI DE CASOS

A continuació, s'exposa la descripció i l'anàlisi de casos que permeten apropar a la persona lectora a les vivències de les persones LGTBI i les diferents situacions on es poden haver vist vulnerats els seus drets.

Entre les 22 incidències que es descriuen, s'ha procurat mostrar el màxim de diversitat existent al voltant de l'LGTBI-fòbia, tant per col·lectius com per àmbits, itineraris, territoris, i altres indicadors que acostin a aquesta heterogeneïtat. Tant és així que, per quart any consecutiu, s'han augmentat el nombre de casos analitzats, donada la diversitat i complexitat de les incidències registrades i ateses per l'entitat.

Tanmateix, s'han volgut mostrar algunes de les incidències que han esdevingut estratègiques, des de la perspectiva de l'OCH, per a la consecució dels drets LGTBI i l'eradicació de l'LGTBI-fòbia. El 2019 ha estat l'any en què el Centre LGTBI de Barcelona va patir un atac feixista l'endemà de la seva inauguració i, com hem dit, ha estat un any especialment intens pel que fa a les agressions físiques i verbals, que volem mostrar en aquest capítol i en les narratives del segon apartat d'anàlisi qualitativa, fent èmfasi en tres espais: habitatge, oci nocturn i transport públic. Espais que sobrepassen el llindar del 5% de les incidències rebudes i en les quals, durant l'any, l'Observatori ha realitzat un treball d'impacte polític amb diferents institucions per abordar eines d'intervenció en aquests tres àmbits.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 1: ATAC AL CENTRE LGTBI DE BARCELONA

Característiques incidència: generalista, discurs d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia

Descripció: Durant la matinada del diumenge 27 de gener de 2019, una setmana després de celebrar l'obertura del nou Centre LGTBI de Barcelona, situat al barri de Sant Antoni, es va produir un atac LGTBI-fòbic cap al mateix. Segons un testimoni ocular, al voltant de les quatre de la matinada, un grup de persones van trencar els vidres de l'entrada principal del centre i hi van fer diverses pintades amenaçadores de contingut feixista i LGTBI-fòbic amb missatges com “*Estáis muertos*”. Algunes de les pintades, en castellà i anglès, van ser acompanyades d'una creu celta, essent aquest un dels símbols que utilitzen sovint els moviments neonazis (Sidera, 2020).

L'itinerari seguit en aquesta incidència va ser el de denúncia a la Fiscalia de Delictes d'Odi per tal d'iniciar un procés penal per delictes d'odi envers el col·lectiu. Malgrat això, un mes i mig després dels fets, la mateixa Fiscalia va arxivar les diligències d'investigació perquè ni la Guàrdia Urbana ni els Mossos d'Esquadra van poder determinar qui va dur a terme l'atac.

Anàlisi: L'acte vandàlic cap al Centre LGTBI exemplifica perfectament l'odi cap al col·lectiu LGTBI encara present en la nostra societat. Només una setmana després de la seva inauguració, el centre ja patia el seu primer atac. Aquest és un espai que havia estat sol·licitat durant anys per part de la plataforma d'entitats LGTBI de Barcelona, ja que moltes d'elles s'ubicaven en locals petits i no prou adients a la càrrega de feina o nombre de persones implicades. Després d'anys d'espera, per fi s'aconseguia un lloc espaiós, equipat i amb les infraestructures necessàries per a facilitar la feina de les treballadores i voluntàries que dia rere dia procuren posar el seu granet de sorra en el recolzament de les persones LGTBI i la cerca de l'eradicació de l'LGTBI-fòbia de la societat en general. Un cop s'havia aconseguit quelcom tan bàsic i essencial com és un lloc digne i acollidor en el que dur a terme aquestes tasques, menys d'una setmana després de la seva inauguració, el centre patia un atac vandàlic, amb el trencament del vidre de la façana i pintades amenaçadores a l'exterior de l'edifici. És destacable que les persones implicades ho van fer a hores molt poc transitades, per tant, contràriament al que passava fa dècades, ara sembla que com a mínim els agressors, o bé tenen por de les conseqüències o bé tenen por de ser assenyalades com a persones LGTBI-fòbiques.

Aquest cas també ens mostra com, per molt que a vegades s'emprin tots els recursos possibles per no deixar cap agressió sense resposta, costa molt identificar a les persones responsables d'aquest tipus d'agressió, quan ho fan a hores on els carrers estan poc transitats i d'amagades. Tanmateix, assenyala que el sistema de justícia està pensat per actuar si hi ha una identificació de les persones que exerceixen els actes, és a dir, cap a les persones agressores.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 2: INSULTS HOMÒFOBS¹ PROFERITS EN UNA ESTACIÓ D'ESQUÍ

Característiques incidència: home gai, agressió verbal

Descripció: L'afectat va anar a passar el dia a una estació d'esquí. Després de veure que en el seu *forfait* hi havia propaganda política, es va dirigir a la guixeta a demanar un full de reclamacions. La treballadora que estava allà el va derivar al seu superior, el qual va apartar a la víctima i va preguntar-li de males maneres el motiu pel qual volia interposar la queixa. Durant el qüestionament de les raons per les quals volia interposar una reclamació, l'home es va referir a ell amb insults homòfobs com “*Tu, maricón, deja't de mariconades. El que has de fer si no t'agrada és no tornar*”. La víctima va fer-li saber a l'agressor que allò que li estava dient era un atac homòfob intolerable i, més, en tractar-se d'unes pistes amb autorització administrativa pública per operar. Tot i aquest apunt per part de l'afectat, l'agressor li va tornar a dir que es deixés “*de mariconades*”. Finalment, no es va interposar queixa en el full de reclamacions perquè no en tenien. Posteriorment, l'afectat va trucar als Mossos d'Esquadra de la zona, però aquests li van dir que trigarien molt en arribar i que presentés la denúncia a la localitat on resideix.

Des de l'OCH, no sabem si realment aquest cas va seguir algun tipus d'itinerari legal, ja que la intenció existia, però no ens consta més informació al respecte.

Anàlisi: En aquest cas podem extreure diverses conclusions. En primer lloc, es pot apreciar com una persona ha estat prop de ser vetada de dur a terme una acció sobre la qual té dret com a consumidor d'un servei. Alhora, quan això s'ha volgut fer, la persona que ha procurat negar-li el dret s'ha dirigit a ell amb qualificatius homòfobs. Aquest cas exemplifica com, en el que podria ser un conflicte sense rerefons LGTBI-fòbic, l'ús del llenguatge arrelat en opressions i fòbies socials històriques acaba produint un atac cap a la persona pertanyent al col·lectiu dissident. Per aquest motiu, és important recalcar que, com a ciutadanes responsables, hauríem de desempallegar-nos de tot qualificatiu despectiu que estigui basat en qualsevol opressió per tal de no seguir perpetuant així les diferents discriminacions existents.

En segon lloc, és important recalcar que la persona va trucar immediatament als Mossos d'Esquadra, segurament per tal de fer un atestat i poder interposar així, més fàcilment, una denúncia. Malgrat això, les autoritats no es van mostrar del tot cooperadores i, això, moltes vegades és un factor absolutament determinant per tal que la persona es vegi legitimada a iniciar un procediment legal.

(1) En aquest capítol parlem d'homofòbia, enlloc de gaifòbia, perquè socialment és el terme més emprat en aquest tipus de discriminació/agressió.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 3: AGRESSIÓ FÍSICA DURANT UNA FESTA MAJOR

Característiques incidència: home gai, agressió física

Descripció: El 4 d'agost de 2019, a les 5 de la matinada, la víctima es trobava a les festes d'un municipi de la província de Tarragona amb dos amics. Quan estava al carrer de l'Ajuntament, es va posar a ballar a prop de dues noies desconegudes i una d'elles li va cridar "¡Apártate de aquí, maricón!". A continuació, la noia es va aproximar a la víctima i ell la va apartar amb la mà. La noia se'n va anar i al cap de cinc minuts va tornar amb un grup d'uns quinze joves. L'agredit i els seus dos amics van voler marxar d'allà però, en intentar-ho, el grup de joves va començar a cridar "¡Párate, maricón!" i "¡Gay de mierda!". Els joves van rodejar i començar a agredir físicament al denunciant i els seus dos amics. Una de les agressions físiques va consistir en una puntada de peu a la part superior del cap que li va ocasionar un trauc al denunciant. Aquest, com va poder, es va resguardar sota d'un cotxe i, des d'allà, va aconseguir comunicar-se amb uns amics que van anar al lloc dels fets i es van posar en contacte amb la policia. A conseqüència de les lesions, la víctima va ser traslladada a urgències, on li van cosir el cap amb tres punts. Aquell mateix dia, la víctima va anar a interposar una denúncia als Mossos d'Esquadra per iniciar un procediment penal al respecte.

Anàlisi: En aquest cas es pot apreciar, com a ulls de les persones que exerceixen LGTBI-fòbia, les persones que formem part del col·lectiu no mereixem gaudir de l'espai públic, ni tenim dret a expressar-nos lliurement fent quelcom tan innocent com és ballar a la via pública durant una festa major. Aquí podem veure com després de faltar el respecte amb insults homòfobs a la víctima, les noies van a buscar més gent per tal de violentar físicament a l'agredit i els seus dos amics: primer van tractar de privar a una persona LGTBI de l'ús de l'espai públic a través de l'agressió verbal i, en veure que això no atemoria a l'afectat ni aconseguen el seu fi, van buscar recursos per tal d'exercir l'agressió física i imposar-se. Com es pot apreciar, al final ja no buscaven únicament que les víctimes marxessin del lloc, sinó que van voler demostrar la seva supremacia arraconant-los i agredint-los físicament.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 4: CARACTERÍSTIQUES INCIDÈNCIA: PINTADA HOMÒFOBA A L'ENTRADA D'UN DOMICILI

Característiques incidència: Pintada homòfoba a l'entrada d'un domicili

Afectat/des: homes gais, discurs d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia

Descripció: El dissabte dia 31 d'agost, la víctima i el seu pare van baixar al carrer i van trobar una pintada a l'entrada del seu bloc, situat a l'Hospitalet de Llobregat. Estava realitzada amb esprai i deia "Los huevos por el culo". En veure-ho, es van adreçar a la seva regidoria de barri i, també, van procedir a contactar amb els Mossos d'Esquadra i Guàrdia Urbana. Els hi van dir que podria tractar-se d'un possible cas d'homofòbia, ja que també existien precedents idèntics anteriors al seu cas.

En quant a l'itinerari seguit, a l'OCH vam procedir amb el simple registre ja que, finalment, per motius no determinats no es va voler continuar amb cap tipus de denúncia a nivell legal. Tanmateix, es va oferir acompanyament psicosocial que la persona afectada no va creure necessari.

Anàlisi: Aquesta incidència ens demostra com, tot i que no podem assegurar del tot que la pintada en qüestió anés adreçada a la víctima, les persones LGTBI es veuen assetjades fins el que hauria de ser un dels espais més segurs dels que gaudir: la seva pròpia llar. Sortir del teu propi edifici i veure pintades o frases que poden provocar rebuig cap a la teva orientació sexual no deixa de ser un cop dur, psicològicament parlant. Alhora, pot causar una forta sensació d'inseguretat a la persona LGTBI, ja que pot pensar que hi ha algú que li vol fer mal per la seva identitat i, a més, coneix el lloc on viu.

CAS NÚMERO 5: DENEGACIÓ ENTRADA DISCOTECA MOLINS DE REI

Característiques incidència: homes gais, dret d'admissió

Descripció: Passada la mitjanit, a punt d'entrar a una discoteca de Molins de Rei, el personal de seguretat no va deixar passar a un dels nois dins la discoteca. La seva parella, que l'acompanyava, va preguntar de forma calmada quin era el motiu pel qual la seva parella no podia entrar. La persona de seguretat en qüestió li va respondre «Julandrón, ¿ese es tu novio de mierda?». Tot seguit, van trucar a la seva mare per tal que anés a socórrer-los. Quan aquesta va arribar, una mitja hora després de la trucada, es va apropar al personal de seguretat i li va preguntar què és el que havia passat, al que van contestar amb un to de veu agressiu. Se'ls va demanar que s'identifiquessin amb nom i cognoms i aquests van respondre amb riures, burles i girant el carnet d'identificació per tal de què no es veiessin les seves dades. En veure que allò no portava enlloc, la mare en qüestió es va dirigir a la policia que hi havia a la zona, fent un control d'alcoholèmia.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Els hi va explicar la situació i li van recomanar que anés als Mossos d'Esquadra a denunciar. Al dia següent van anar-hi. Aquella mateixa nit van tornar a la discoteca. L'encarregat els hi va donar el full de reclamacions però no els hi va voler facilitar el nom de la persona de seguretat que havia treballat la nit anterior per raons de privacitat, tot i que, es trobava present en el moment en què l'encarregat els hi va donar el full de reclamacions. Van decidir no omplir-ho, ja que no volien reclamar a l'establiment sinó al responsable de seguretat de la nit anterior. Tanmateix, en l'atenció psicosocial el noi explica la culpa i demana perdó per "ser" gai, ja que si no ho fos, la seva mare no hauria d'haver anat a recollir-los aquella nit.

Anàlisi: Davant d'aquesta agressió homòfoba a l'entrada d'una discoteca, podem veure un problema força present dins la vida social del nostre col·lectiu: la denegació del dret d'admissió. Tot i que és quelcom que sol passar més a les persones trans, és cert que això també passa a altres persones LGTBI que tenen una expressió de gènere dissident, respecte als patrons hegemònics. El que succeeix és que, davant d'aquest trencament amb l'*statu quo*, hi ha persones que creuen que poden tractar-nos amb menyspreu per no complir els rols de gènere que ens pretenen imposar. En aquest cas concret, podem veure que això es dona sobretot en situacions en què la persona LGTBI-fòbica gaudeix d'algun tipus de posició d'autoritat sobre l'oprimida. En aquesta agressió es tracta d'una relació de poder, en la que el personal de seguretat abusa del seu càrrec per tal d'apartar a algú per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, d'un esdeveniment al qual assisteix per motius d'oci. D'aquesta manera, discrimina a la persona fent-la sentir no apta per accedir a certs llocs a divertir-se, alhora que la converteix en una «càrrega» per a les seves acompanyants. Així, el nivell d'humiliació que es pot produir en casos com aquest és força elevat, atès que són situacions que es donen a la via pública i on hi ha aglomeracions força importants de persones. Tanmateix, aparentment ningú de la fila va socórrer a les víctimes davant dels comentaris insultants del personal de seguretat.

Des d'un nivell psicosocial, podem detectar com hi ha situacions que desemboquen en una homofòbia interioritzada, reponsabilitzant-se de la situació viscuda a un mateix, amb una afectació important pel seu benestar psicosocial i el del seu entorn més proper, sense incidir en que aquesta pràctica discriminatòria és degut a unes estructures socials que jerarquitzen, entre d'altres, les vivències i subjectivitats en relació amb la sexualitat. Cal dir, que la discoteca, en tot moment, va col·laborar, una vegada l'OCH es posa en contacte, i que va prendre mesures amb el personal de seguretat i va establir una trobada amb el noi afectat i la seva mare.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 6: ARTICLE HOMÒFOB ECO DE SITGES

Característiques incidència: homes gais i bisexuals, discurs d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia

Descripció: El 19 de juliol, el setmanari l'Eco de Sitges va publicar un article amb contingut homòfob. En ell, l'autor expressava que passava por quan travessava el Carrer Bonaire del municipi de Sitges, perquè, citant textualment «*hi ha moltes persones despullades, homes sobretot, que s'estaven petonejant i morrejant per tot arreu i altres s'estaven fotent mà descaradament, sens dubte s'ha perdut la vergonya... M'agafaven ganes de tancar els ulls i accelerar amb la motocicleta*».

Aquesta incidència, pel seu contingut públic, va ser comunicada i posada de manifest a l'OCH per diverses entitats i persones: l'associació Gay Sitges Link, dos particulars i, finalment, el col·lectiu Punt R Sant Pere de Ribes. En aquest cas, atesa la publicitat de l'acte, l'OCH va seguir l'itinerari del comunicat públic. Es va considerar oportú coordinar-se amb altres entitats LGTBI de Sitges, per tal de dur a terme una acció conjunta. En conseqüència, el comunicat es va confeccionar juntament amb Gay Sitges Link, atès que Punt R Sant Pere de Ribes ja va enviar, individualment, un escrit demanant la rectificació. Les diferents actuacions dutes a terme per les diferents entitats i particulars, juntament amb el suport de partits polítics locals, van aconseguir que, pocs dies després, l'autor fes una rectificació i el diari es pronunciés públicament a través de xarxes, demanant disculpes i anunciant que l'article seria efectivament retirat.

Anàlisi: El que és destacable d'aquest tipus d'agressions contra el col·lectiu és que, a part de ser públiques, l'agressor és visible i està prou segur del que ha dit com per pretendre que sigui publicat i el missatge arribi a un nombre considerable de persones. Tot i el positiu desenllaç d'aquest cas, és remarcable que aquest tipus d'accions poden tenir un efecte «crida», amb el qual legitimen les idees discriminatòries que certes persones tenen. Alhora, registrem seguides o en terminis curts de temps, incidències d'aquest estil, donant encara més arguments a l'efecte «crida» anteriorment esmentat, amb el qual és possible que lectors d'un article LGTBI-fòbic es vegin legitimats a escriure comentaris anàlegs a fòrums o mitjans de comunicació.

Tanmateix, els mitjans de comunicació, amb la distribució de discursos, contribueixen a la creació d'un imaginari col·lectiu cap a determinades identitats i/o subjectivitats. El distribuir discursos negatius i estigmatitzants cap a les persones homosexuals pot influir en la perpetració d'aquests estereotips i prejudicis estigmatitzants.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 7: ATAC A L'ESPAI LGTBI DE GIRONA

Característiques incidència: generalista, discurs d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia

Descripció: Durant la nit del 16 de novembre de 2019, l'Espai LGTBI de Girona (situat al carrer Sant Josep del Barri Vell de la ciutat) va patir un atac vandàlic. L'agressor va agafar una piona de ferro de la separació del carrer Sant Josep amb la Plaça del Pallol i va anar fins al local trencant de forma intencionada la porta de vidre, en concret, on hi ha un vinil amb la bandera de l'arc de Sant Martí. Els fets es van denunciar a la policia de Girona, amb la qual cosa l'itinerari seguit és el del procés penal.

Per altra banda, l'OCH va seguir l'itinerari del comunicat públic, com ha vingut fent en aquells casos que són mediàtics pel tarannà de l'agressió (com succeeix aquí, ja que els danys es produeixen sobre un bé públic), i en aquells en què les mateixes víctimes ho posen de manifest per xarxes socials o derivats. Així, la nostra entitat va fer un tuit condemnant l'acte i declarant que l'odi i l'LGTBI-fòbia d'aquesta agressió no podien quedar impunes. La resposta va ser una concentració a Girona organitzada per l'Espai LGTBI de Girona i l'OCH. En la concentració, oberta a tota la ciutadania, van participar entitats del teixit associatiu LGTBI de la ciutat com a mostra de rebuig a l'atac sofert.

Anàlisi: Aquesta agressió LGTBI-fòbica és molt semblant al primer cas analitzat en aquest informe. Un cop més, es pot veure com aquells espais segurs pel col·lectiu LGTBI són focus d'atacs provinents de l'odi de persones LGTBI-fòbiques. És remarcable com el patró en el mateix any es repeteix, atès que sembla que el fet que puguem gaudir d'edificis, amb les infraestructures necessàries per donar serveis específics a la població LGTBI, sigui amenaçador per a algunes persones.

Per altra banda, aquesta incidència va tenir lloc a la ciutat de Girona. Posem de manifest això, ja que la majoria d'incidències que registrem succeeixen a la ciutat de Barcelona o rodalies, però realment l'LGTBI-fòbia es troba present a tot el territori de Catalunya, com exemplifiquen casos com aquest.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 8: AGRESSIÓ HOMOFÒBICA METRO URQUINAONA

Característiques incidència: home gai, agressió verbal i agressió física

Descripció: La persona agredida anava a treballar i va agafar el metro a les sis del matí, el dissabte 12 de gener. Quan el metro es trobava a la parada Rocafort de la línia 1, quatre persones van començar a increpar-lo dins del vagó. En una primera instància, la víctima va ignorar les seves conductes i actituds i es va canviar de lloc, però aquestes van continuar fins a arribar al punt en què un dels quatre agressors el va increpar físicament. Llavors la víctima li va preguntar "¿A ti qué te pasa?", i un dels agressors va respondre "Levántate y de hombre a hombre dime lo que eres. ¿O es que no eres hombre? ¿Qué eres maricón o qué? No eres hombre, eres maricón". En aquest moment, la víctima va buscar complicitat en el vagó, en el que es trobaven quatre o cinc persones més, però no va rebre cap recolzament. Els insults i les amenaces van continuar durant tot el trajecte. La víctima va baixar a la parada d'Urquinaona, cosa que també van fer els seus agressors. Un cop a l'andana, aquests el van tirar a terra i, tot i que ell va intentar defensar-se, li van propinar una pallissa a puntades de peu fins que va arribar el personal de seguretat del metro i els Mossos d'Esquadra. La víctima va interposar denúncia i va anar a urgències, on li van curar les ferides i va poder demanar el part mèdic de lesions.

Aquest cas evidencia com la poca iniciativa de cooperació entre els testimonis dels fets, que es podria llegir com complicitat amb l'exercici de la violència, es contraposa a la gran coordinació que hi va haver en la resposta a la situació per part d'entitats de dins i fora de Catalunya, amb institucions públiques i mitjans de comunicació. L'OCH es va assabentar del cas via *Twitter*, a través de l'*Observatorio Valenciano Contra la LGTBI-fobia*, ja que va penjar captures de pantalla de la denúncia social que va fer la mateixa víctima al seu compte de la xarxa social *Instagram*, de l'agressió que acabava de patir. Poques hores després, el coordinador tècnic de l'OCH va aconseguir contactar amb l'agredit i li va oferir els diferents serveis de l'entitat, per a fer efectiva una atenció integral i es va realitzar una primera atenció psicossocial de manera telemàtica. La víctima també va sol·licitar assessorament jurídic per part de l'OCH. La notícia va sortir a diferents mitjans de comunicació.

Aquella mateixa tarda, des de l'OCH ens vam encarregar de realitzar les comunicacions oportunes de la incidència a l'Ajuntament de Barcelona, concretament, a la regidora de Feminismes i LGTBI, Laura Pérez, i al coordinador de l'Oficina per la No Discriminació, Albert Fages. Més tard, també es va posar en contacte amb nosaltres, el responsable en temes LGTBI del districte de l'Eixample, Eduard Corbella, en nom de Gerardo Pisarello, 1r Tinent d'Alcalde i responsable del districte de l'Eixample, donant-nos més feedback sobre el cas. A més, hi va haver una comunicació amb l'inspector responsable de delictes d'odi dels Mossos d'Esquadra, Albert Oliva, i es va informar de la incidència als nostres serveis jurídics de l'OCH.

5. ANÀLISI QUALITATIU

A les 17:00 hores es va quedar presencialment amb la persona afectada per valorar la situació i començar a gestionar l'itinerari de la incidència conjuntament. A les 20:00 hores es va realitzar un comunicat públic amb declaracions de la persona afectada a diferents mitjans de comunicació, assessorada pel president de l'Observatori Contra l'Homofòbia. Finalment, s'acorda una reunió, per trobar-se amb la persona referent de l'equip psicosocial per una atenció més pausada. És destacable la importància de la recomanació que es va fer de què la víctima, en la mesura del possible, agafés una mica de distància de tot el "rebombori" mediàtic, ja que aquest podria afectar al seu benestar psicosocial, per la sobrecàrrega d'estímul (la majoria de suport) que rebia arran de la denúncia social.

Paral·lelament hi va haver una comunicació constant entre el president de l'OCH, la víctima i els Mossos d'Esquadra per veure com avançava la investigació en l'àmbit policial. Finalment, es va detenir a dues de les persones agressores en les hores posteriors a l'agressió homofòbica.

Dos dies després, atès que l'agressió va succeir al metro, hi va haver una primera comunicació entre el president de l'OCH i la presidenta de TMB, la Sra. Merche Álvarez, per valorar la possibilitat d'establir una taula de treball que tingui com a finalitat un protocol definit contra les agressions LGTBI-fòbiques en el transport metropolità de Barcelona. Alhora, es va gestionar la possibilitat de què Laia Serra, advocada que col·labora a l'OCH, fos la persona encarregada de portar a terme l'acusació. Tanmateix, ens va trucar l'intendent de la comissaria de l'Eixample per donar-nos *feedback* de la situació actual en aquell moment de la investigació policial, que continuava oberta. També ens va trucar el responsable de la Fiscalia de delictes d'odi i no discriminació de la Província de Barcelona, l'Il·lustríssim Senyor Miguel Ángel Aguilar, interessant-se per la situació de la incidència.

Al dia següent, a les 17.00 hores, es va realitzar una atenció psicosocial amb la persona afectada per tractar diferents aspectes del seu benestar psicosocial i es va programar una altra atenció per a la mateixa setmana. A les 18:30 es va dur a terme una reunió entre la víctima, el president de l'OCH i les persones responsables de la Regidoria de Drets de Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, amb la finalitat de coordinar les defenses, ja que l'alcalde de Barcelona, Ada Colau, va anunciar que l'Ajuntament exerciria com acusació popular.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: En aquest cas podem apreciar, un cop més, com en un trajecte tan quotidià i banal com el d'anar a treballar, les persones LGTBI seguim essent vulnerables. No podem saber què va portar als agressors a increpar a la víctima, però el que sí és clar és que buscaven atemorir-la i humiliar-la davant de diverses persones que no li van oferir la més mínima ajuda, davant d'un tracte menyspreant per part de quatre individus que es van veure legitimats per martiritzar a algú per la seva identitat i expressió de gènere.

Podem veure com els agressors duen a terme els seus actes LGTBI-fòbics en grup, amb la qual cosa s'asseguren de tenir el control de la situació i poder imposar-se sense cap mena de problema cap a l'oprimit. Alhora, el fet de fer-ho en grup, els serveix per legitimar-se els uns als altres i protegir-se en cas que algú pretengui ajudar a la víctima.

Per altra banda, aquest cas exemplifica perfectament com la cooperació ciutadana a través del deure de socórrer, pot evitar passar males situacions que involucrin agressions verbals i/o físiques. Si les persones del vagó s'haguessin interposat, potser això s'hagués pogut evitar. El fet que ningú digués res denota com ens queda molt per assolir un nivell d'empatia suficient com per ajudar a l'oprimit, essent aquest la persona del col·lectiu LGTBI. Qui està essent víctima d'aquests danys, si veu que ningú hi fa res, pot arribar a sentir que realment mereix aquell tracte i podria arribar a interioritzar l'LGTBI-fòbia i ni tan sols denunciar. Per fortuna, a la víctima d'aquest cas això no li va succeir i es va veure prou empoderada per denunciar.

Tal com es pot extreure de les actuacions dutes a terme, tot i que en el moment no hi havia cap mena d'intenció de socórrer entre els presents, també pot ser per por a les conseqüències. És evident que gran part de la societat actual està disposada a condemnar aquest tipus d'accions. Aquest cas va evidenciar que les institucions polítiques i els mitjans de comunicació tenen la voluntat de posar de manifest aquestes injustícies i combatre-les, coordinant-se amb les entitats encarregades d'aquesta opressió en concret, tal com fa l'OCH. Això demostra com denunciar, en aquests casos, pot ser una de les vies per a la reparació de la dignitat de les persones discriminades, ja que tot i que hi ha cops en què no es produeix cap canvi ni s'identifiquen els agressors, aquest cas per la seva magnitud va marcar una gran diferència a nivell social i polític.

Tanmateix, aquesta incidència també tracta una altra estratègia d'intervenció, en aquest cas, realitzada per les mateixes persones afectades, on exposen la vivència a través de xarxes socials amb motiu d'alerta. Aquesta estratègia d'exposició pública comporta diferents conseqüències, multitud de missatges de suport i problematització de la situació viscuda, no obstant, pot causar angoixa si s'acaba en un estat de sobreexposició de la situació discriminatòria.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 9: TRANSFÒBIA PER MISGENDERING AL LAVABO D'UNA DISCOTECA

Característiques incidència: persona trans, dret d'admissió

Descripció: La nit del 3 de maig de 2019, la víctima anava cap al lavabo de noies simplement per a fer les seves necessitats, quan es va adonar que la persona encarregada del manteniment no parava de mirar-la. Aquesta, seguidament, va començar a impedir-li el pas. La víctima li explicava que és una noia i, en conseqüència, podia entrar a aquell lavabo. Va repetir l'explicació tres vegades, per veure si feia entrar en raó a qui li barrava el pas. Llavors, va venir un home, del personal de seguretat de la discoteca, i li va donar un cop brusc al coll a la víctima, la va agafar i la va aixecar. La víctima estava molt confusa, ja que l'home pensava que ella era un noi i no va parar d'insultar-la, per tal que no entrés en aquell lavabo ja que, segons ell, no era el que li pertocava. Finalment, va aconseguir alliberar-se d'ell i van estar discutint. En aquesta discussió el personal de seguretat no parava de dir que ella era un noi i que no podia estar en aquell lavabo. La víctima intentava fer-li entendre que no per tenir el cabell curt era un noi, que ella era una noia amb els cabells curts. L'home li responia que allò era impossible, la va tornar a agafar bruscament per fer-la fora, però ella es va resistir i va mirar de fer-li entendre la realitat. Un cop es va calmar la situació, la víctima li va demanar explicacions de per què l'havia agredit i ell no li donava cap resposta coherent ni deia res sobre el tema. Ella, confusa i dolguda, va decidir marxar de la discoteca per la seva pròpia iniciativa.

Al dia següent va tornar a la discoteca per parlar amb algú al càrrec i demanar explicacions dels fets de la nit anterior. El desenllaç va ser que, després d'estona esperant perquè es cobrien els uns als altres i ningú sortia a parlar amb ella, un treballador li va dir que no era culpa del personal de seguretat que les aparences donin a entendre que és un noi i que si seguia anant d'aquella manera, continuarien anant-la a buscar al lavabo i la traurien de les maneres que siguin i, que si no vol que li passi això, que no vagi així.

En quant a l'itinerari, la víctima ens va comunicar via web, que té denúncia i part mèdic de lesions, però no s'ha pogut fer més seguiment.

Anàlisi: Aquest és el primer cas de transfòbia que analitzem íntegrament en el present informe i és molt exemplificador el fet que hagi succeït en un lavabo. Les persones trans són de les que més pateixen, en la seva vida quotidiana, per tal de ser tractades amb respecte i empatia. Per això, coses que per algú cisnormatiu poden semblar banals, com anar a un lavabo públic o canviar-se de roba en vestuaris compartits, són una odissea per a moltes persones trans.

5. ANÀLISI QUALITATIU

En aquesta incidència podem introduir una sèrie de conceptes i la seva repercussió social, que fa que les persones trans estiguin oprimides. En primer lloc, el *cispassing*: aquest fenomen succeeix quan una persona és trans, però ningú ho pot deduir pel seu aspecte i tampoc per la seva veu. Quan algú té *cispassing* vol dir que les persones sabran de la seva identitat de gènere, o bé quan li mirin els genitals (si no ha passat per un procés quirúrgic de reassignació) o quan la persona els hi ho expliqui. Com es pot apreciar de la situació anteriorment descrita, la víctima no gaudeix de *cispassing*, amb la qual cosa, el rang de situacions en les quals es pot veure discriminada com a persona trans són més amplis. Un exemple és el del lavabo. Ella només anava al cubicle a fer les seves necessitats, no hauria interactuat amb ningú ni ningú hauria, ni tan sols, vist la seva genitalia (situació que pot ser conflictiva per exemple en vestuaris públics). Tot i això, va ser increpada per la simple entrada a aquest espai.

Al mancar-li *cispassing*, la víctima va patir el que es coneix com a *misgendering*, que és la situació en la que algú, intencional o inintencionalment, es refereix a una persona utilitzant un llenguatge que no es correspon amb el gènere sentit o la tracta com si el seu gènere fos diferent al sentit. Aquí, això succeeix i la víctima no només ha de gestionar com de dolorós és el *misgendering* sinó que, a la vegada, l'ha hagut de patir amb agressions físiques i verbals. Podem extreure d'aquesta situació que per molt que les persones trans intentin mantenir la calma i explicar la seva realitat, no són escoltades i/o no són preses seriosament, cosa que dificulta molt la tasca pedagògica que podria ajudar a la seva acceptació i integració.

CAS NÚMERO 10: VIOLÈNCIA AL CARRER PER TRANSFÒBIA

Característiques incidència: persona trans, agressió física

Descripció: La persona anava cap a casa seva per la via pública quan un grup d'unes cinc o sis persones es van dirigir a ella amb insults com "*Eres una puta transexual*". Davant d'aquests comentaris ella va respondre "*Iros a tomar por culo*" [sic.]. En aquell moment, un dels nois del grup es va apropar i van començar a discutir. En mig de la discussió aquest li va propinar un cop de puny a la cara, cosa que li va trencar el nas a la víctima, que a més, en la caiguda, es va lesionar el dit polze de la mà esquerra. És remarcable que on estava passant tot això hi havia dos membres del personal de seguretat que vigilava la fira del lloc on van succeir els fets, però no només no van intervenir, sinó que també es van burlar de la víctima. Finalment, va ser socorreguda per unes persones que passaven per allà, i aquestes es van encarregar de trucar a la policia local del municipi que, en venir, va agafar les dades de l'agredida, va parlar amb el personal de seguretat que no havia intervingut i va trucar a l'ambulància.

En contactar a l'OCH, va adjuntar còpia de la denúncia als Mossos d'Esquadra, amb la qual cosa l'itinerari seguit va ser el del procés penal.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: La situació descrita és quelcom que malauradament moltes persones trans han de viure en el seu dia a dia. La seva integritat física i moral es veu amenaçada constantment i, a vegades, només per respondre a un insult sobre la seva identitat de gènere dit en veu alta per un desconegut al carrer, acaben malferides. És important remarcar que tant aquest cas com l'anterior, que han estat els primers de transfòbia analitzats en aquest informe, han succeït a dones trans. En conseqüència, no podem deixar de parlar de la interseccionalitat. La interseccionalitat és aquell fenomen que succeeix quan una persona reuneix dues o més realitats que són font de discriminació sistemàtica que, quan es combinen, resulten en una situació de desigualtat qualitativament diferent de les diverses discriminacions específiques, considerades per separat. En el món masculista en el que vivim, les dones estan oprimides, però dins del ventall de realitats que reuneix el grup «dones», les dones trans ho estan més pel simple fet de ser dones i alhora no complir amb la cisnorma, ja que són trans. Això demostra com quan aquestes no gaudeixen del *cispassing* del que parlàvem anteriorment, són encara molt més vulnerables a atacs i menyspreus per part de la societat.

Ahora, és destacable que en aquest cas, com hem vist en anteriors, els agressors actuen en grup, cosa que els facilita imposar-se a la víctima, legitimar-se recíprocament i protegir-se d'aquells que intentin dissuadir-los de deixar en pau a la víctima. Per altra banda, un cop més, és apreciable com el personal de seguretat, tenint prou recursos i legitimitat com per intervenir en un cas tan greu com és el de violència física envers una persona que caminava tranquil·lament pel carrer, decideixen actuar negativament burlant-se de la víctima. Aquesta manera de procedir per part del personal de seguretat, en comptes de vetllar pel benestar de les persones trans, les qüestiona i humilia. Això posa de manifest com de necessari és que el personal encarregat de vetllar per la integritat de les persones, estigui format en qüestions d'identitat i expressió de gènere i orientació sexual. D'aquesta manera, potser aconseguim reduir els abusos de poder que atempten contra la salut de les persones LGTBI i assolim un millor tracte cap a nosaltres.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 11: PREGUNTES LESBÒFOBES PER PART D'UNA TREBALLADORA SOCIAL

Característiques incidència: dona lesbiana, violència institucional

Descripció: La víctima es va reunir per primera vegada amb una treballadora social per a l'accés a una comunitat terapèutica on se li van fer les següents preguntes de caire lesbofòbic:

- Nombre de parelles que havia tingut i, al saber que la seva parella tenia nom de dona, li va preguntar si era homosexual o bisexual.
- Què en pensaven els seus pares sobre que fos homosexual i que prengués drogues.

Anàlisi: En aquest cas, podem veure com una treballadora social fa una sèrie de preguntes que relacionen directament el fet de formar part del col·lectiu LGTBI amb quelcom conflictiu en l'àmbit personal i familiar. Això succeeix en el moment en el que se li pregunta què opinen els seus pares de que sigui lesbiana, pregunta que no faria a algú heterosexual. Amb aquest tipus de preguntes la treballadora social està, en primer lloc, intentant esbrinar quelcom que no té a veure amb l'accés a la comunitat terapèutica i, en segon lloc, està inferint que el fet de ser lesbiana o bisexual és quelcom conflictiu a escala familiar. El problema amb aquesta situació és que la professional està fent preguntes fora de lloc i que semblen més morboses que res, com per exemple, voler saber si la víctima és bisexual o lesbiana, com si això tingués cap tipus de rellevància amb la teràpia o l'addicció.

El que podem extreure d'això és que una professional, com una treballadora social, hauria de preguntar allò imprescindible per la situació en concret, sense dur a terme un tracte diferent a persones LGTBI de les cisheterosexuals, quan el tarannà de la visita no implica cap qüestionament al respecte.

CAS NÚMERO 12: LESBOFÒBIA D'UN HOME A UNA PARELLA DE DONES LESBIANES I MARES

Característiques incidència: parella lesbiana, agressió física, violència verbal i amenaces.

Descripció: Una parella de dones és subjecte d'insults, amenaces i aprehensió física violenta per un home a una terrassa d'un bar. La persona agressora agafa pel braç a una de les dones i la sacseja, tot això davant d'un menor de quatre anys, fill de la parella lesbiana: "*El vostre fill, de què? No és normal que tingui dues mares, bollerres de merda, pobres nens, filles de puta, comecoños*" i profereix una amenaça de mort: "*us mataré bollerres*".

5. ANÀLISI QUALITATIU

L'agressor va intentar tornar a agredir-les acostant-se amb el puny en alt però va ser inhibit pels clients de la terrassa on estaven, que van alçar-se per evitar l'agressió.

Anàlisi: La situació està relacionada amb el lesbiansime i la concepció de maternitat que té la persona agressora. Això genera aquest comportament lesbofòbic cap a aquesta parella de dones i aquestes violències que impedeixen i coarten la llibertat d'altres diversitats sexuals i de gènere, com pot ser la comunitat lesbiana. Es trobem aleshores davant d'una discriminació directa, per associació i a la vegada múltiple: són dones però el que més es veu que incomoda, és que siguin mares. Allò pot comportar tant lesbofòbia com misogínia, en el sentit de que la maternitat està únicament associada a un imaginari teòric concret d'allò que és ser una dona heterosexual. L'agressió es situa en un àmbit correccional: *"com dues dones poden ser mares?"* Per això s'explica la utilització de violència, per la impossibilitat d'actuació i de correcció i, per tant, la lesbofòbia i misogínia d'aquest home.

Aquest tipus d'accions no s'integren i estan totalment descontextualitzades de la realitat LGTBI que viu la societat i que, des de l'Observatori, reivindicuem: la sexualitat és diversa, la maternitat i els models de famílies són diversos i en tenim aquesta llibertat que no ha d'estar assignada a cap paràmetre o rol hegemònic que el que fa únicament és coartar la llibertat del col·lectiu LGTBI.

CAS NÚMERO 13: LESBOFÒBIA A UN PIS DE LLOGUER

Característiques incidència: lesbiana, insults discriminatoris.

Descripció: Una dona lesbiana és recriminada lesbofòbica per una companya de lloguer arran de problemes domèstics. Els insults són: *"lesbianes de merda"*, *"marimachos desocupados"*, *"chismosa"*, *"vaga"*, *"sucia"*.

Anàlisi: Ens situem en la forma d'insult lesbofòbic més comú: una vegada surten dissidències o conflictes, l'insult fàcil és acudir a la diversitat sexual o a la identitat no hegemònica, com a forma per arraconar a les persones LGTBI i exposar-les fora del sistema o com a anòmales per incidir que no tenen autoritat o autonomia d'actuació, o que es situen per sota de les que no ho són. La perillositat de les identitats binàries o hegemòniques es situa en la utilització d'adjectius, construïts com pejoratius, per la correcció o per l'assignació d'aquests adjectius, successivament amb les persones del col·lectiu LGTBI per a la seva categorització. És a dir, com veiem, aquests insults es fan cap a la dona lesbiana arran de ser lesbiana: fent una assimilació pejorativa i generalitzada de les dones lesbianes. Per tant, discriminació per associació.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Hem d'entendre que la diversitat identitària i sexual no s'adscriu de cap manera a un estereotip concret. La generalització és una manera d'atac per ridiculitzar o posar en inferioritat a un grup de persones. La diversitat sexual i identitària és fruit màxim de la llibertat i l'autorepresentació autònoma i personal. En aquest sentit, aquesta connexió d'insults cap a aquesta dona construeix un tipus de lesbofòbia que cap tractar amb el trencament d'estereotips i rols de gènere.

CAS NÚMERO 14: ROBATORI AMB VIOLÈNCIA A UNA PARELLA HOMOSEXUAL

Característiques incidència: gai, robatori amb violència física.

Descripció: Una parella de nois gais es troben en un parc asseguts, quan un grup de 7 persones s'apropen, dividint-se en 4 i 3 per dos costats, per atrapar-los. Es tapen els rostres i, abans que la parella de nois s'alci i se'n vagi, li comenten *"¿dónde os creéis que vais?"* *"no os vais a mover de ahí"*.

Tot seguit, empenten a un dels nois amb violència i, fruit d'aquesta sacsejada, es dona un cop contra una piona que fa que les ulleres es trenquin, es faci un trauc al front i caigui a terra.

Els altres sis desconeguts envolten a l'altre noi i el tenen retingut, agafant-lo. Li donen un cop de puny a la mandíbula. Solta la motxilla que tenia agafada i marxa corrent a demanar ajuda. L'altre noi pot aturar una patrulla de la Guàrdia Urbana i truquen a l'ambulància. El grup d'agressors es porta la motxilla i deixen al noi i se'n van. Una dona que caminava pel carrer es troba la motxilla a terra i li pregunta si és seva. A la motxilla faltaven coses.

Els dos nois han patit lesions fruit dels fets i aporten part d'assistència mèdica. Des de l'Observatori es va contactar amb les víctimes i es va realitzar una atenció psicossocial i un seguiment jurídic.

Va existir la sospita, per part de la parella, que els agressors s'apropen per la seva orientació sexual i per realitzar algun propòsit més que el de furar únicament la motxilla, perquè si hagués estat per això, ho haurien dit en apropar-se.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Anàlisi: En aquest cas veiem una clara situació d'agressivitat física i violència cap a una parella gai per la qual són subjectes d'un robatori. Tanmateix, cap considerar que les persones afectades van sospitar que els agressors s'aproparen per la seva orientació sexual, no pas únicament per realitzar el robatori. Tanmateix, els Mossos d'Esquadra van comentar que potser l'agressió venia motivada per la seva expressió d'afecte en públic, ja que tot i que va haver-hi robatori, es van deixar objectes de valor. Allò es relaciona amb l'expressió de gènere o amb la situació d'estar dos nois junts a un banc públic i que no es van emportar objectes de valor (com diners i/o mòbils de les persones afectades).

Es demostra encara la perillositat, per part de les persones que integren el col·lectiu, d'habitar l'espai públic. En aquest sentit cal reivindicar que la quotidianitat, normalitat i visibilitat LGTBI és més necessària que mai, i més a l'espai públic, per desenvolupar una vida lliure de violències. En conclusió, una vida habitable per la qual viure lliurement les nostres sexualitats i afectes.

CAS NÚMERO 15: AGRESSIÓ VERBAL LESBOFÒBA AL TRANSPORT PÚBLIC.

Característiques incidència: parella lesbiana, agressió verbal.

Descripció: Una parella de dones va fer-se un petó al metro, quan una dona que estava dins amb un home i un nadó, va començar a insultar-les i increpar-les que estaven a un espai públic amb menors presents.

Els insults van consistir en frases com: “*mariconas*”, “*mariquitas*”, “*¡ireis al infierno!*”, “*¡comepollas!*”, “*a mi me da asco veros a vosotras besándoos*”, “*mira la chupapollas esta*”.

En determinat moment, una de les dues dones va començar a gravar-li i la dona va intentar llevar-li el telèfon. Es va interposar l'altra dona i, al no aconseguir-ho, la va agafar dels braços i la va sacsejar clavant-li les ungles. Aporta part de lesions.

La dona va estar deu minuts cridant a la parella, fins i tot les va escopir, fins que aquestes van baixar del metro. Una de les dues dones de la parella va patir un atac d'ansietat. Aporta part d'urgències.

Anàlisi: Aquest cas demostra, una vegada més, la necessitat de reivindicar els afectes de la comunitat LGTBI a l'espai públic. Que allò personal ha de ser polític i, per tant, públic. Les mostres o maneres d'amar de la comunitat LGTBI han d'acceptar-se a l'espai públic vers aquesta 'castitat', que es promulga des del conservadorisme moral per oprimir la nostra sexualitat i les nostres maneres diverses de sentir.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Aquest discurs ha de ser combatut amb més visibilitat i més diversitat. Les nostres maneres d'estimar són tan legítimes com aquelles maneres hegemòniques que el sistema heteropatriarcal imposa. Són tan legítimes perquè són les maneres que sabem, gaudim i ens neix d'aquesta manera. Per tant, cap persona està legitimada per imposar-nos unes altres o reprimir aquestes que sabem, fem o gaudim. Això significa coartar la nostra llibertat i el lliure desenvolupament de la nostra persona, que esdevé un dret fonamental.

Veiem al cas exposat, que els insults i l'agressió es dona per la falta d'enteniment d'aquesta realitat LGTBI i per una voluntat d'opressió i repressió d'aquestes formes de mostrar afecte. Per voler contradir aquestes realitats en les quals vivim la comunitat LGTBI i que són la nostra forma d'expressió i de vida.

La reacció per part d'aquesta dona conforma lesbofòbia perquè les subjectes contra les que s'hi ataca són una parella de dones i, aleshores, esdevé discriminació per orientació sexual.

CAS NÚMERO 16: FORMULARIS DISCRIMINATORIS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA QUE NO CONTEMPLI LA DIVERSITAT DE LES FAMÍLIES LGTBI.

Característiques incidència: parella lesbiana, institució pública.

Descripció: Una parella de mares lesbianes volen emplenar un formulari per demanar una beca a l'Ajuntament de Barcelona per acudir a casals d'estiu.

El punt 4 del formulari obliga a seleccionar a l'apartat “*Nucli de convivència*” a “*Mare i Pare*” i no dona lloc a diversitat de famílies LGTBI.

Anàlisi: En aquest cas veiem clarament un tipus de violència institucional, al no donar l'oportunitat a dues mares lesbianes a trobar com a opció la seva realitat familiar. Una realitat que la llei 11/2014, de 10 d'octubre, contempla al seu article 22.

En aquest sentit veiem que la violència institucional és una de les violències que genera un relat: les diversitats familiars no existeixen perquè no estan com a opció o no hi ha rastre al text escrit que atorguen les administracions públiques. El “*si no s'escriu, no existeix*”.

I no, aquestes realitats han de ser reivindicades i reclamades per que sí existeix, ho sabem, i ens està garantit per lleis sancionades pels poders públics. Per això, cal fer una acció directa que reclami responsabilitats a l'Ajuntament de Barcelona i a les entitats públiques, perquè s'adeqüin a les lleis que reconeixen aquests drets al col·lectiu LGTBI i que també són d'obligatòria aplicació per als poders públics.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 17: AGRESSIÓ HOMÒFOBA A UN ESTABLIMENT PRIVAT.

Característiques incidència: gai, agressió física

Descripció: Una parella d'homes gai estava orinant al lavabo d'una discoteca, quan el personal de seguretat del local acudeix donant cops a la porta de manera forta fins que la van tirar a terra, ferint a un dels nois, produint-li ferides al nas i al llavi i un sagnat abundant.

El personal de seguretat del local, quatre homes, van agafar la parella i els van fer fora de manera agressiva, agafant-los per la cintura. Una vegada fora van intentar parlar amb la seguretat del local que, únicament, va adoptar una actitud burlesca dient que "encara tenia la bragueta oberta". Aporta part mèdic i denúncia a Mossos d'Esquadra.

Anàlisi: Aquest és un cas clar d'homofòbia basat en els estereotips de gènere i d'orientació sexual que hipersexualitza al col·lectiu gai i estigmatitza la sexualitat entre dos homes. Ja ho afirmava Michel Foucault a la seva obra "Historia de la sexualidad" (1978):

"La caza de sexualidades periféricas produce una incorporación de las perversiones y una nueva especificación de los individuos. La sodomía era un tipo de actos prohibidos: el autor no era más que su sujeto jurídico. El homosexual del siglo XIX ha llegado a ser un personaje: (...) un carácter, una forma de vida; asimismo, una morfología" (pp. 27-28).

En aquest sentit, la representació del col·lectiu gai s'escenifica d'aquesta manera: dos homes que van a un lavabo a orinar són constitutius de sospita per la suposada promiscuïtat en la qual l'heteropatriarcat construeix la col·lectivitat LGTBI. I per això mateix, s'aplica la violència com la que, en el cas, tiren la porta a terra per intentar evitar la suposada hiperactivitat sexual. Aquests prejudicis no són tolerables. La comunitat LGTBI té dret a no ser sospitada per la seva diversitat i a ser tractada amb igualtat.

Hem de defensar més que mai la llibertat d'actuació de les persones integrants del col·lectiu. A més a més, també hem de veure la condemna des de la que s'actua amb la sexualitat diversa. D'aquesta repressió de la sexualitat i de les formes d'estimar o, simplement, de diversió.

Falta molt treball a fer en el camp de la diversitat sexual i la llibertat per a fer que aquests estereotips no siguin penalitzats ni atacats ni reprimits per la socialització heteropatriarcal. A la fi són estereotips i hem tombar-los en nom d'aquesta diversitat en la que estem construïts i construïdes les persones LGTBI, pel nostre dret a una vida lliure de violència.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 18: AGRESSIÓ FÍSICA I HOMÒFOBA A UNA PERSONA GAI.

Característiques incidència: gai, agressió física, transport públic

Descripció: Un home assegut a un vagó del transport públic detecta que un altre home davant d'ell li mira fixament. A l'hora de sortir del tren, doncs havia arribat a la destinació, aquest home es posa darrere d'ell i li punteja els peus per a que caigui a terra. Al demanar-li que tingués més atenció li va contestar: "*Tira p'alante, maricón*".

Aquesta contestació va produir que li seguís per l'estació de trens i no va parar de proferir insults tal com: "*me das asco, marica*", "*muérete, maricón*", "*a mi no me hables, maricón*".

L'home va seguir el seu camí quan va veure que no li seguia l'agressor i, una vegada al carrer, es va adonar que aquesta persona li seguia. Quan ja estava molt a prop, li va colpejar dient-li: "*Me has estado mirando, maricón, eres maricón, ¿verdad?*", "*me das asco marica*".

L'home colpejat li va dir: "*¿Qué te importa?*". I l'agressor continuava dient "*Me has estado mirando, me molesta que un maricón me miré así*" "*¿Eres maricón verdad?*", quan l'home colpejat va dir: "*Sí, ¿tienes algún problema?*" Acte seguit, li va pegar amb el puny a la cara i les ulleres de l'home agredit van caure a terra.

L'agressor va continuar caminant i l'agredit va alçar-se del terra i va començar a gravar. L'agressor es va adonar que estava gravant i va apropar-se amb actitud intimidatòria i agressiva, preguntant-li perquè li gravava: "*Déjame en paz, eh*" – li va dir. L'home agredit demanava a les persones del carrer que truquessin a la policia. L'agressor va apropar-se i li va dir: "*¿Me vas a seguir grabando?*", "*¿Me vas a seguir tocando los cojones mariquita hijo de puta?*"

A continuació, li va agredir amb un pal que va trobar al costat d'uns contenidors, que va fer que l'home agredit deixés de gravar.

Va rebre cops de puny a la mandíbula i amb el pal a l'esquena. Aporta denúncia a Mossos i part d'urgències.

Anàlisi: Aquest cas és mostra d'odi, persecució i agressió a un home gai pel fet de ser-ho i per la seva expressió de gènere. Homofòbia en estat pur. Una homofòbia inexplicable que incita a la persecució, control i rebuig de la diversitat sexual o de manera de vida, que fa que s'assenyali públicament a les persones del col·lectiu com si fos una raó per la qual empenedir-se. Som del col·lectiu i estem orgullosos.

5. ANÀLISI QUALITATIU

A banda d'això, l'agressió física, tant amb els punys com amb un pal, també s'entén en el sentit corrector, juntament amb els insults i amenaces: ha de fer sentir a la persona gai com que la seva sexualitat i afecte no és permisible a la nostra societat. I no, la persona paranormal i que no pertany a la nostra societat, recordem, és aquella que no respecta la llibertat.

CAS NÚMERO 19: JOC QUE INCITA A L'HOMOFÒBIA, LA PLUMOFÒBIA I AL FOMENT D'ESTEREOTIPS DINS DEL COL·LECTIU GAI

Característiques incidència: col·lectiu LGTBI, ordre de discriminar

Descripció: Es tracta d'un joc de cartes que et situa a la ficció en una dutxa a una presó on qui perd és qui tira o se li cau el sabó.

Anàlisi: L'enteniment que es dona amb aquest joc està relacionat amb l'al·legoria a la violació, que succeeix a les dutxes de les presons d'homes on si se't cau el sabó a terra ets subjecte de sodomització (i, per tant, violació si no és consensuada). A banda, també es relaciona amb tota una mena de forces o de situacions de poder, per les quals accedir a mantenir relacions sexuals que sovint s'utilitzen també fora de l'àmbit penitenciari.

En aquest sentit, aquest joc fomenta aquests rols de gènere, on qui tira el sabó o a qui se li cau (i que perd) és l'home gai i, per tant, al joc veiem característiques plumofòbiques i masculistes adscrites a aquestes cartes, amb un plus de feminitat o accessibilitat a la penetració.

Des d'una visió en conjunt, la sexualitat és diversa i cap d'elles hauria de ser inferioritzada o criticada si existeix la premissa del consentiment en tot moment de pràctica. Tant la identitat de gènere com les pràctiques sexuals són compatibles si entenem i convivim en una societat diversa, i allò és perfectament compatible amb la llibertat de cadascú. Sobretot hem de fomentar-la, cada vegada més des del punt de vista de les llibertats del col·lectiu LGTBI i dins del mateix col·lectiu, perquè el foment d'estereotips únicament oprimeix subjectivitats i identitats dins del col·lectiu LGTBI. D'aquesta manera també crea hegemonies que comporten la lluita i divisió del col·lectiu. La diversitat és interessant quan entenem que existeix i la respectem, ens unim i ens recolzem.

5. ANÀLISI QUALITATIU

CAS NÚMERO 20: PINTADA A UN CARTELL DE VISIBILITAT DEL COL·LECTIU LGTBI.

Característiques incidència: col·lectiu LGTBI

Descripció: L'organització Som Masnou denuncia la pintada d'un cartell amb comentaris homòfobs i despectius cap al col·lectiu LGTBI.

El cartell en qüestió eren Arcs de San Martí i sobre ells es van escriure pintades entre les quals es pot llegir "pederastes", "SIDA", "maricones", "sífilis", així com simbologia representativa del nazisme.

Anàlisi: Aquests atacs a símbols de la lluita LGTBI són significat de que encara estem en una societat que no entén ni vol entendre que la diversitat LGTBI és una part de la teoria de la democràcia dins de la lliure expressió, el dret a la igualtat i al lliure desenvolupament de la nostra realitat. Una realitat que ha de ser entesa per atorgar el respecte i la dignitat que la Constitució reflecteix a cada persona.

L'atac a tot un col·lectiu amb insults o assignació de paraules que provenen d'estereotips que el que volen únicament és tacar la nostra imatge, és inacceptable. Fa falta aquest respecte i reivindicació de la diversitat i del trencament d'aquests estereotips, que el que fan únicament es condemnar-nos sense base prèvia més que pel seu conservadorisme i la seva inseguretats i por a una vida i societat diversa i lliure.

A més, la simbologia nazi fa apologia a un delictes de lesa humanitat i de persecució del nostre col·lectiu, del que hem de mostrar que no tenim por i que quan més ens unim i ho lluitem i fem públiques les nostres vides, més es reduirà i quedaran exposades aquestes persones amb un criteri desfasat, il·lògic i covard.

CAS NÚMERO 21: AGRESSIÓ VERBAL A UNA PERSONA GAI PER PLUMOFÒBIA

Característiques incidència: Gai, amenaces, agressió verbal, homofòbia i plumofòbia.

Descripció: Una persona gai és increpada per un home a un restaurant per la seva forma de vestir.

L'agressió verbal i les amenaces es donen al proferir l'home frases com: "Yo no te digo cómo te tienes que vestir ¡que estás en un sitio público, contrólate!", "A mi me da igual el día del Orgullo, también es el día de soltar hostias, ¿quieres ver como te las suelto?", "te voy a hacer heterosexual a hostias", "te voy a dar de hostias que la mariconería te salte".

5. ANÀLISI QUALITATIU

La inactivitat del guarda de seguretat del restaurant és feient, estant davant de les dues persones.

Anàlisi: En aquest cas veiem clarament reflectida l'homofòbia i la plumofòbia per l'expressió i la identitat de gènere. Aquestes amenaces homofòbiques i plumofòbiques es projecten d'una manera correctiva utilitzant violència. Així és com el sistema heteropatriarcal d'uns nivells de masculinitat tòxica elevats intenta confirmar i restaurar la norma hegemònica: amb eines violentes. Les identitats dissidents o diverses no caben i són subjecte d'anar a per elles emprant violència per corregir-les.

Aquestes accions afecten a les nostres llibertats i diversitats com a col·lectiu LGTBI i cal fer una reivindicació clara i ferma de què a la societat caben tot tipus d'identitats i diversitats, que cap d'elles és exclosa i totes surten de la nostra pròpia subjectivitat i es conformen en harmonia i respecte d'unes a altres.

La manera de vestir és una forma d'expressió d'aquesta subjectivitat i la llibertat d'expressió del gènere i de les nostres subjectivitats és un factor a protegir i a preponderar a la societat. La llibertat del col·lectiu LGTBI a ser divers, a esdevenir divers, s'inclou dins del dret a la igualtat i no discriminació a persones gais, lesbianes, transgènere, bisexuals, intersexuals i persones queer. Aquest tipus de violències verbals correctores són una declaració d'intencions vers a aquest mateix dret.

CAS NÚMERO 22: AGRESSIÓ FÍSICA I ROBATORI AMB VIOLÈNCIA A UN HOME GAI

Característiques incidència: gai, agressió física, robatori

Descripció: L'home agredit sortia d'una discoteca anomenada Safari, d'ambient gai, quan de camí al metro un home va apropar-se, proposant-li anar a casa junts. A continuació, l'home desconegut va fer una trucada i acte seguit va afegir-se una altra persona.

De camí, en una plaça pública, dues altres persones van llançar-se cap a ell, li van pegar cops causant-li ferides, li van furar el mòbil i tots van sortir corrents. Amb l'ajuda d'un/a vianant, la persona afectada va trucar tres vegades als Mossos d'Esquadra però no va ser atès amb l'excusa que "*tenien coses més importants*" apart d'aquesta.

Anàlisi: Podem observar als fets que els espais determinats per al col·lectiu gai, com pot ser una discoteca d'ambient, tampoc escapen de la susceptibilitat de ser agredit homofòbica. De fet, a aquests espais, també es construeixen vulnerabilitats i s'observen més a les persones com a preses d'una futura agressió homòfoba. Hem d'aturar això. L'homofòbia ha de parar i això és tasca de la societat. Hem de reivindicar

5. ANÀLISI QUALITATIU

els espais segurs i de verificar els protocols per a que funcionin.

En aquest sentit, seria interessant analitzar com el col·lectiu LGTBI podria fer ús de l'espai públic per a reivindicar el dret a una vida lliure de violències. Tanmateix, ens sembla important recalcar que ens podem trobar situacions amb aquestes característiques, on a nivell jurídic podem trobar un "topall" de robatori amb violència, traient el component motivador d'odi i intervenir amb les persones afectades, que a nivell psicosocial integren en la seva vivència la discriminació per motius d'orientació sexual. En aquest cas per identificar-se com a gai.

Per últim, cal també analitzar la mala praxis per part dels Mossos. En aquest sentit, hem de reivindicar el compliment de les lleis administratives en matèria LGTBI, per a que siguin aplicades pels operadors policials i jurídic. És possible que actuïn en base a principis de prioritat, però no atendre a una denúncia d'aquest tipus i que inclou a una persona que surt d'un ambient gai, és d'una irresponsabilitat i absolut menyspreu cap al col·lectiu LGTBI per part dels operadors policials. I això s'ha de fer públic i condemnar-ho.

5.2 RELAT SOCIAL SOBRE L'LGTTBI-FÒBIA: PRODUCCIONS NARRATIVES

A continuació presentem tres narratives amb l'objectiu de traslladar a la ciutadania les vivències discriminatòries amb més detall. Aquestes, expressen les opinions, punts de vista i experiències viscudes de les persones entrevistades. L'Observatori Contra l'Homofòbia respecta l'agència de les persones que han plasmat en el text el que pensen sobre la incidència i el seu procés d'abordatge en un espai i temps determinat.

NARRATIVA 1: AGRESSIÓ AL METRO DE BARCELONA

Definint l'LGTTBI-fòbia

L'LGTTBIfòbia forma part d'un sistema d'opressions estructurals dins del qual també hi ha el racisme, el masclisme, el capacitisme, la monogàmia obligatòria i totes les altres opressions que castiguen als col·lectius minoritzats. Aquestes opressions són en definitiva les pedres angulars que sustenten el sistema (capitalista, masclista, cis-heterocèntric, racista, nuclear i eminentment masculinitzat) en el que vivim. No en som una conseqüència, que quedi clar: som la condició mínima i necessària. Les normes del joc d'això que a Europa ens agrada anomenar "Estat del Benestar" però, en realitat, es tradueix en "Jo puc estar bé en tant que un* altr* està pitjor".

5. ANÀLISI QUALITATIU

En aquest cas, a més, creiem que és important que parlem específicament de lesbofòbia perquè sinó, un cop més, les dones i les persones no cis-masculines quedem invisibilitzades dins les estadístiques. Crec que cal donar compte que hi ha una violència específica en les agressions que patim les lesbianes. Per una banda, en aquestes agressions opera la qüestió de gènere; com a dones dins un sistema patriarcal ja se'ns apliquen unes violències i discriminacions concretes (també dins el col·lectiu LGTBI*). Per l'altra, hi opera la dissidència sexual; no només som persones que no s'inscriuen en el desig heterosexual, sinó que en la dissidència d'aquest desig estem rebutjant al subjecte per excel·lència del patriarcat. Això ens converteix en exponencialment perverses. Se'ns castiga primer pel fet de ser dones, després pel fet de ser dones que no desitzen als homes, però sobretot pel fet d'encarnar una sexualitat que s'inscriu fora de les lògiques productives i reproductives i que ens converteix en subjectes (i no objectes) del nostre propi desig. Aquesta interseccionalitat fa que la violència que rebem com a resposta també es multipliqui exponencialment i prengui formes molt diverses: violència sexual, agressions verbals, fetitxització... De fet, moltes vegades la mateixa naturalesa interseccional d'aquestes agressions fa que passin per agressions masclistes quan, en realitat, són agressions masclistes i *ahora* (i no en comptes de) lesbòfobes.

Explica en detall l'agressió viscuda, el procés i abordatge posterior

Devien ser cap a les vuit de la tarda. La meva parella i jo agafàvem la L2, a Sant Antoni. Una altra parella amb un bebè va pujar al vagó davant nostre. Ens hi vam fixar perquè el bebè era moníssim. Aleshores, ens vam fer un petó i la noia va dir “*¡Qué asco!*”. Al principi ni tan sols ens vam donar per al·ludides, perquè no ens entrava al cap que es pogués estar referint a nosaltres. La noia va repetir “*¡Que asco que se besen, es que me da asco!*” Com per acte reflex vaig treure el mòbil i vaig gravar. “*¿Qué has dicho?*” Li vaig preguntar. No sé perquè devia pensar que algú que crida enmig d'un vagó de metro ple de gent “*¡Que asco!*” quan dues persones es fan un petó tindria cap tipus d'inconvenient en seguir cridant el mateix encara que l'estiguessin gravant. Evidentment, això no la va dissuadir de res.

La gravació és l'única forma no violenta d'autodefensa que tenim (tot i que el concepte de no violència en si mateix és altament discutible). És una estratègia útil en molt sentits però és perillós que, com a col·lectiu, se'ns digui que l'única resposta davant la ràbia i l'opressió verbal i física sistemàtiques és deixar un testimoni audiovisual de l'agressió. Primer perquè és el mateix que dir-nos que l'agressió és inevitable i això genera una sensació d'indefensió i desprotecció increïbles. Després perquè el fet de gravar pot provocar una escalada de la situació. En el nostre cas va ser una mica així ja que creiem que a l'agressora li feia gràcia estar muntant l'espectacle, perquè va seguir cridant i dient-nos de tot, enmig d'un vagó ple de gent on ningú feia res, cal dir. “*Mariconas*”, “*Come pollas*” —no devia tenir gaire clars els conceptes—, “*Iréis al infierno*”, “*¡Después las feministas y los gays se piensan que pueden hacer lo que les da la gana porque*

5. ANÀLISI QUALITATIU

nadie dice lo que todo el mundo está pensando!” En un moment donat també va cridar “*¡Y encima seran catalanas!*”. No parava de dir “*¡Igual que tú quieres respeto, nena, yo también quiero respeto! ¡No tendrías que ir comiéndooos la boca por ahí, porque da asco!*” Creiem que la qualitat dels insults i el nivell de raonament parlen per si mateixos. Literalment, només ens vam donar un pico, però vull que quedi claríssim que si ens haguéssim estat fotent la llengua fins la jugular seria exactament el mateix. No hi ha una quantitat d'afecte concret que sigui legítim mostrar en públic i una a partir de la qual sigui legítim agredir en nom de la moral i el què “*¿Pero es que nadie va a pensar en los niños?*”.

Mentre ella ens insultava jo seguia gravant. Aleshores, de sobte, se'm va acostar i em va cridar “*¡Que pares de gravar o te quito el móvil!*” i se'm va llançar a sobre. Jo he fet arts marçials i autodefensa força anys i sé perfectament com apartar algú que se'm tira a sobre. Tot i així em vaig quedar bloquejada i no em vaig moure ni un mil·límetre. Si la meva parella no s'hi hagués posat al mig m'hagués endut una bona hòstia. En canvi, l'hòstia se la va endur ella. Blaus i marques d'ungles als braços, que em fan pensar que encara vam tenir sort, que podria haver sigut molt pitjor i que hi ha gent que s'enduu autèntiques pallisses. La impotència i la culpa que això genera, el fet de saber que no només no t'has sabut defensar a tu mateixa, sinó que a més li han fet mal a algú a qui estimes i no has fet res, és molt complicat de gestionar, encara que racionalment sàpigues que no en tens la culpa.

A més, uns dies abans de l'agressió havíem estat parlant d'això. La meva parella em deia que, a vegades, la incomodava que anéssim de la mà o que ens féssim un petó a segons quines hores i segons quins llocs. Jo li deia que no em donava la gana de canviar la manera de fer les coses o de vestir perquè el món estigués plegat de gent homòfoba i masclista perquè era cedir al xantatge de la violència i que jo no ho pensava fer. La conversa venia al fil que la nit anterior m'havia escridassat un *tío* fastigós que m'havia dit de tot mentre tornava a casa d'un sopar. La meva parella em deia que valia més no ficar-se en embolics, que un dia em trencarien la cara i que tampoc en treia res de tot plegat. Era una conversa que ja havíem tingut força vegades abans. Aquell dia, però, jo li havia dit que a mi em feia sentir molt impotent fer com si no passés res, i que per mi era una opció política exercir el meu dret a respondre. És a dir, igual que jo respecto que ella preferís ignorar-ho, jo necessitava que ella respectés la meva decisió de no passar-ho per alt.

Realment, no em peneixo de res, però em genera ambivalència saber que defensar el que penses, de la manera que creus que ho has de fer, li ha portat conseqüències a algú que a priori ni tan sols compartia aquesta manera d'actuar. Crec que també és molt important en aquests casos parlar d'això: no som ni víctimes ni màrtirs ni superheroïnes. La vida real és molt més complexa que la representació plana que es fa de les persones que pateixen agressions: clar que vaig passar por mentre gravava, i tot i que vaig

5. ANÀLISI QUALITATIU

contestar amb tota la ràbia i no tenia cap intenció de callar ni de fer-me enrere, em tremolaven les cames d'una manera que no puc ni explicar. És cert que vaig tenir i he tingut molts dubtes respecte a com fer les coses, si havia actuat correctament i si ho podria haver gestionat diferent, però és complicat perquè és precisament quan et sents en perill o amenaçada que et qüestionen aquestes coses. Encara més quan veus que la resposta de l'entorn és hostil en tant que passiva.

L'agressió va durar uns deu minuts, des de Sant Antoni fins al Clot, on vam baixar nosaltres. En tot el camí ningú va fer ni dir res. Va ser només quan la noia se'ns va tirar a sobre que una senyora que estava al nostre costat li va dir que ens deixés estar. Era una senyora força gran, que duia bel i té pebrots que fos, precisament, l'única persona de tot el vagó que tenia encara més possibilitats de patir una agressió que nosaltres, l'única que hi intervingués. No era una situació que fos silenciosa ni que passés precisament desapercebuda. És aquesta classe de connivència des del privilegi la que no entenc i em fa encendre per dins.

Quan vam baixar del metro em va donar un atac d'ansietat. Les dues estàvem força nervioses, però de seguida, vam estar d'acord que ho havíem de denunciar. Primer vam anar a la comissaria. Allà ens van dir que millor anéssim primer a l'hospital, perquè si ens havien de fer un informe de lesions el podríem adjuntar a la denúncia. Llavors vam anar a urgències. El personal d'urgències (les infermeres que ens van fer el reconeixement i la primera atenció) ens va tractar molt bé, més que el metge que va redactar el informe mèdic, —que semblava que no entengués gaire la situació—. La veritat és que anàvem una mica espantades, perquè érem conscients que això no sempre és així.

Al matí següent vam anar a comissaria a posar la denúncia. Tothom ens va atendre molt bé també. Aquell dia i totes les altres vegades que hi vam haver de tornar per fer gestions diverses. Penso que vam tenir molta sort i això és problemàtic. No hauria de ser qüestió de sort que t'atenguin com cal i, per desgràcia, en molts casos encara segueix sent així.

Aquell dia també vam enviar la denúncia a l'Observatori i a l'Àrea LGTBI de la Generalitat. Paral·lelament, també vam decidir pujar el vídeo al compte Twitter. Aleshores, hi tenia com 20 seguidors, perquè la veritat és que només el faig servir per llegir notícies però, evidentment, al cap de dues hores es va organitzar el merder i revolt mediàtic que ens imaginàvem.

En general, quan pateixes una agressió sempre arrossegues una part de culpa i de vergonya, perquè per molt activista que siguis i per més polititzada que estiguis, al final vivim en una societat que ens diu que la diferència és punible, i això costa molt treure-ho de dins. Si ho penso ara, crec que d'alguna manera el que em passava és que tenia la necessitat de visibilitzar que això ens havia passat, de fer-ho públic i de dir “*eh, això és*

5. ANÀLISI QUALITATIU

el qui hi ha i m'ha passat a mi”. Això fa mal perquè al final estàs exposant públicament les teves vulnerabilitats, i això no és mai fàcil però crec que resulta terapèutic, poder reclamar el teu lloc com a part activa d'una cosa que t'ha passat i et treu de la posició de situar-te només com a algú a qui li ha passat una cosa sobre la que no té cap control.

De totes maneres, el revolt mediàtic que es va organitzar se'ns va endur per endavant. La gent va començar-ho a compartir per Twitter i per Instagram, de seguida ho van publicar els diaris digitals, i va haver un moment en el que tot va ser absolutament surrealista. A dia d'avui, encara no sóc completament conscient de com de gran es va fer tot plegat, perquè en un moment donat vaig deixar de mirar les xarxes socials, les notícies, el correu electrònic i, fins i tot, el Whatsapp. Ens van escriure periodistes (per Instagram, per Twitter, per correu, per totes les plataformes a les que tenien accés), que van contactar amb gent que em coneixia perquè els donessin el meu número de telèfon (gent del meu entorn personal i gent del meu entorn professional inclús, sense cap tipus de mirament). També, va haver gent a qui feia anys que havia perdut la pista que, de sobte, es va posar en contacte perquè ho havien vist al telenotícies. Va haver un moment en el que vaig tenir por de debò, perquè el meu nom i cognoms estaven per tot arreu i jo em sentia absolutament desprotegida. No entenia com es podia estar difonent la meva identitat amb aquesta impunitat i, en tot moment, es mantenia l'anonimat de l'agressora. Pensava que si aquesta tia o algú del seu entorn em volia fotre una pallissa li seria facilíssim trobar-me. Vaig passar una temporada que em feia pànic anar sola pel carrer i tenia l'extensió del Mosso que portava el nostre cas al marcatge ràpid del mòbil. A més, estic absolutament fora de l'armari en tots els entorns en els que em moc, però pensava que si això li hagués passat a algú que no estigués fora de l'armari a la feina, per exemple, o amb la seva família, tot això li seria encara més problemàtic.

Aleshores, va passar una cosa que va ser la guinda del pastís. El digital de La Vanguardia, que prèviament havia difós el vídeo de l'agressió, va penjar una *notícia* amb un vídeo que els hi havia fet arribar l'agressora. Dic *notícia* perquè no crec que es pugui anomenar així a aquest tipus de premsa groga. No cal ni dir que em sembla carronya periodística posar al mateix nivell un vídeo que documenta una agressió (que és indiscutiblement una agressió) i un vídeo que dona espai a la persona agressora perquè s'expressi i justifiqui l'injustificable: un atac físic i verbal. Si això hagués sigut un cas de violència masclista tot*s ens haguéssim posat les mans al cap (i amb raó) però, en aquest cas, “*només era una pobra mare de família intentant donar la seva versió dels fets*”. És lamentable.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Al final, una agressió és una disrupció en la teva vida normal i només vols no pensar-hi, que tot es posi a lloc i seguir fent. La gestió que en van fer (alguns) dels mitjans va ser horrible i no hi va ajudar gens. La sensació que tens és que no tens cap agència sobre la manera, els temps i les condicions en que s'explica una història que no li pertany a ningú més que a tu. Aquest tipus de *periodisme* es pensa des del sensacionalisme, la rapidesa i el cobrir el nínxol de mercat, en comptes de fer-ho des de la qualitat informativa, la rigurositat i el respecte.

La quantitat de missatges de suport que vam rebre via xarxes socials és al·lucinant i no vull passar-ho per alt. Penso que també és important posar el focus en les coses positives. De la mateixa manera, l'equip de l'Observatori ens ha acompanyat durant tot el procés i, personalment, estic especialment agraïda a l'equip de psicòlog*s.

Des de l'Àrea LGTBI de la Generalitat de Catalunya, en canvi, la gestió va ser molt diferent. Suposo que degut a tot el revolt mediàtic que s'havia generat entorn del vídeo, qui ens va atendre va ser la responsable de l'Àrea LGTBI. Aquell dia, per qüestions d'incompatibilitat amb horaris laborals, vaig anar jo sola. La veritat és que estava força nerviosa. Havien passat un parell de mesos de l'agressió i tenia força ganes de no haver-hi de donar més voltes.

Encara no entenc massa bé què va passar, però en entrar al seu despatx, la responsable de l'Àrea bàsicament em va cosir a acusacions de com de malament havíem gestionat tot el tema de la denúncia. Em va increpar dient-me que l'organisme competent era l'Àrea LGTBI i no pas l'Observatori, i que això només feia que alentir tot el procés. Vaig expressar-li varies vegades que la manera com m'estava parlant, m'estava fent sentir molt incòmoda, i que considerava que aquella no era manera de tractar ningú, encara menys a algú que ha patit una agressió. També vaig dir-li que era probable que haguéssim fet alguna cosa malament, bàsicament perquè mai ens havíem trobat en una situació similar, i que ho havíem gestionat el millor que havíem pogut, amb les eines i capacitats que teníem donada la situació. Ella em va respondre, literalment "*Bé, així ja ho saps per quan et torni a passar.*" La sensació d'estrès, desprotecció i doble victimització va ser tan gran que em vaig posar a plorar. "*No n'hi ha perquè et posis així tampoc, eh. No n'hi ha per tant.*", em va dir. Vaig repetir-li que tot allò m'estava fent sentir molt incòmoda i que preferia que anéssim per feina perquè no tenia ganes d'haver-me de justificar més. Per part seva, en cap moment va haver ni la més mínima empatia. A més, resulta que ni tan sols sabia que havíem posat una denúncia a comissaria, ni que havia un part de lesions. Li vaig dir que ja li faria arribar tot via correu electrònic —al que a dia d'avui encara no m'ha respost— i vaig marxar. Aquesta situació em va generar tanta angoixa que un cop al carrer vaig haver de trucar a una amiga perquè em vingués a buscar. No entenia com institucionalment es podia estar reproduint el mateix tipus de violència, desprotecció i culpabilització que havia sentit per part de les persones del metro que no havien fet res mentre ens agredien.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Aquestes són la classe de coses que no poden passar: que algú que ocupa un càrrec d'un organisme públic tingui zero formació, experiència i/o sensibilitat dins l'entorn LGTBI* i, específicament, en atenció a les víctimes és una cagada monumental. Independentment de les disputes internes que hi hagi entre els organismes, aquesta manera de fer no és excusable. Evidentment, ningú de l'Àrea LGTBI s'ha tornat a posar en contacte amb nosaltres.

De moment, encara seguim pendents del judici. Tal com estan les coses ara mateix suposem que va per llarg. És una mica estressant que hagi passat gairebé un any i encara no haguem pogut tancar tot això, especialment, perquè queda l'angoixa de què passarà. Personalment no crec gaire en el sistema punitiu penitenciari, perquè una multa no és educativa i no fa que algú deixi de tenir comportaments homòfobs. Com a societat, crec que a mig-curt termini, ens caldria pensar quins mecanismes podem activar perquè, paral·lelament a les sancions legals i administratives, s'apliquin programes específics d'educació i reinserció socials obligatoris a les persones que cometen aquest tipus d'agressions.

NARRATIVA 2: HOMOFÒBIA VEÏNAL. UNA VIDA INTERROMPUDA

Contacte amb l'LGTBI-fòbia

Per mi aquesta situació ha estat nova. Mai de la vida, ni amb els amics, ni en la feina, la família, ni amb la resta de veïns m'havia succeït el que he hagut de passar ara. La primera vegada que em va sobtar una situació d'homofòbia va ser quan anava al Satanasa, un bar d'ambient. Els meus amics i jo sempre saludàvem a una dona trans de certa edat, que de sobte va deixar de venir. Estranyats, vam preguntar al propietari del local, va compartir amb nosaltres la seva estranyesa per l'absència, però no en tenia coneixement d'on podia parar. Al cap d'un parell de setmanes, ens va comentar que s'havia assabentat que un dia, tornant del Satanasa, un grup de radicals li havien propinat una pallisa per la seva identitat de gènere, i de la gravetat havia mort. Com podia passar? Personalment, em va sorprendre, va ser la primera vegada que vaig pensar: *quin greu!*, que per estimar a qui estimes et puguin passar episodis violents. En el dia a dia no ho penses, i més jo, que no he tingut cap episodi remarcable de discriminació per la meva orientació sexual.

Considero que l'LGTBI-fòbia és el no entendre les expressions d'afecte cap a les persones LGTBI, és un odi, gratuït, sense cap tipus de motivació i sense sentit. Està relacionat amb no acceptar-les i que la seva reacció cap a la coneixença de persones homosexuals o cap a expressions d'afecte són sentiments de ràbia, que acaben en insults, amenaces, menyspreu, assetjament, agressions físiques... és greu!

5. ANÀLISI QUALITATIU

Mai he tingut problemes amb els grups en els que m'he socialitzat. Trobo que, amb aquestes situacions, qui es beneficien són els partits d'extrema dreta. La gent que realitza aquest tipus d'accions ho fan perquè pensen que som diferents, propaguen odi gratuït, no té cap història, però sento que la pujada de l'extrema dreta potser facilita aquestes conductes. Són gent extrema i pel que he anat veient no reconeixen la diversitat afectiva sexual i de gènere, tenen un odi contra això i expressen la seva ràbia. Potser està relacionat en que no s'accepten a elles mateixes. Aquesta idea l'he sentida i conversada en el meu entorn social més proper i fixa't que t'ho pots trobar. Al cap i a la fi, les persones que tenen aquests discursos i aquestes conductes en contra del que som i sentim, acaben també al llarg del temps reconeixent que són gais (per exemple). És tota una incoherència sense sentit, però sembla ser que l'estratègia de no acceptar-se a elles mateixes, sigui la d'expressar violència i discriminar a les persones LGTBI.

L'assetjament que he viscut em va sobtar perquè és un atac sense motivació, gratuït i ho he viscut com que la persona agressora estava totalment obsessionada. L'assetjament radica en que no accepta la meua orientació sexual i, clar, una vegada pots aguantar, però era un continu... Aquí, un es dona compte de l'obsessió d'utilitzar una informació de la que disposa (la meua orientació sexual) per realitzar atacs sistemàtics cada vegada que em trobava.

Desgranant l'assetjament veïnal homofòbic

Vull contextualitzar que aquesta persona és problemàtica, a la comunitat veïnal ja tenia conflictes amb diferents persones de la mateixa escala. [...]. Visc al districte de Gràcia, i conec a la senyora des de fa molts anys i sempre ha tingut problemes en tots els grups on ha estat, veïnal, a la feina; té tot un historial. De fet, quan organitzava algun sopar a la meua terrassa, la convidava però, després de tot això vaig comentar que no volia saber res d'ella.

Els atacs homofòbics van començar en febrer de 2019. Una setmana després d'una convocatòria de la comunitat veïnal per arreglar temes de la comunitat on va haver un conflicte de parts². Els atacs provenen de la veïna del 2n 1^a, sense raó, ni sentit. El primer atac va ser a l'escala, baixant, mentre passava pel seu replà (no tenim ascensor), des de dintre de la seva porta va començar a dir: *"voy a por ti maricón de mierda"* i mentre seguia baixant va obrir la porta i em va començar a cridar *"maricón voy a ir a por ti"*.

Aquesta situació em va provocar ansietat, no volia tenir relació amb aquesta dona, ja que no m'ho esperava pas que em digués res. La meua reacció va ser no contestar, em pensava que aquest atac era puntual, però a partir de llavors van haver moltes coses rares a la comunitat que es poden justificar amb aquestes accions: la bústia ratllada, cartes trencades a la meua bústia o que no arribaven mai, plantes de l'escala doblegades

(2) Aquesta dona, també insulta als veïns dels baixos, que tenen una botiga de plantes, també s'identifiquen com a gais i aquesta incidència també ha estat tractada per l'Observatori Contra l'Homofòbia. En aquests episodis, també parla de la persona afectada d'aquesta narrativa amb menyspreus com "maricón", "secretària" o que es vol "follar a un dels veïns que és hetero". Tanmateix, per altres característiques té problemes amb una altra parella de la finca.

5. ANÀLISI QUALITATIU

i trencades, picades al interfòn del carrer, pixades de gossos al replà entre el segon i el tercer pis (casualment té tres gossos), crits i soroll insuportable a qualsevol hora del vespre, gossos bordant sense parar, entre d'altres desagradables situacions.

Al març va haver un problema al dipòsit de l'aigua que tenim. Algunes vivendes ens vam quedar sense aigua. Per accedir al dipòsit s'ha de fer a través de la casa d'un veí o des de casa meua. Sempre he estat accessible però, precisament aquell cap de setmana estava fora, i la veïna va estar cridant dintre de l'escala *"posant-me a parir"* amb insults homofòbics, segons em va dir un veí posteriorment.

La meua estratègia en aquell moment va ser ignorar-la i pensar que tenia un rampell, la problemàtica però no va trigar massa en agreujar-se més. El cap de setmana del 13 d'abril tampoc hi era a casa (m'agrada fer "escapades" cada vegada que puc), un veí a la meua tornada em va explicar que la va sentir un altra cop insultant-me i cridant com una boja, suposo que pensaria que estava a casa. Aquella mateixa setmana, escolto que arriba amb un amic cridant a l'escala ben alt perquè jo ho sentís: *"cuidado, no te apoyes en la barandilla que ya habrá pasado el maricón de arriba y lo habrá dejado todo lleno de aceite"*, entre altres insults.

El 28 d'abril em trobava fora, a casa d'uns amics. A la tornada, vaig anar a llençar les escombraries i, al passar pel seu replà, va tornar a dir-me cridant que anava a per mi i que ho anava a pagar. Sempre acompanyant la seva actitud amb l'insult maricón. Va sortir inclús pel balcó i va continuar insultant-me, fins i tot, recordo que un matrimoni que passava pel carrer va mirar cap el seu pis perquè estava com embogida.

Són tantes coses les que han passat, tants episodis, tinc dies clavats del què ha passat però sense dates concretes. Puc relatar múltiples episodis desagradables, com per exemple, que em piquin a l'interfon del carrer per la nit, em desperten perquè acostumo anar a dormir d'hora, quan surto a la terrassa a mirar, no veig a ningú; casualitat no pot ser. Un altre episodi recurrent és que m'espera al portal amb els seus gossos i comenta qualsevol cosa, des d'insults a *"eres un sinvergüenza"* amb una tonalitat i actitud confrontativa. Per sort mai l'he contestada.

El 22 de maig estava parlant amb el veí del costat, una vegada vaig tancar la porta em vaig posar a fer el sopar i em van picar. Com pensava que era el veí, vaig obrir i em va apareixer la veïna cridant i dient-me que havia posat els veïns en contra seva. Vaig traslladar que no tenia que parlar res amb ella i es va posar a cridar d'una manera molt agressiva. En aquell moment vaig intentar tancar la porta però ella amb la seva força ho va impedir. Va agafar empenta i em va empaitar, em va desplaçar fins al rebedor (és una dona amb unes característiques físiques notables) i va entrar dins de la casa. Els veïns estaven al costat i ho van sentir tot, fins i tot van obrir la porta perquè veïes que estaven allà i ho estaven sentint tot. Quan vaig poder tancar, mentre baixava, va començar a

5. ANÀLISI QUALITATIU

insultar-me i va dir que el “Chino” vindria a per mi, que em preparés i que si feia falta li deixaria que estés a casa seva (per estar a prop meu). Una amenaça en tota regla.

Després de viure aquest episodi, és quan decideixo que necessito assessorar-me i demanar ajuda. Portava un mesos amb angoixa, malestar i prenent medicació. Les vegades que em trobava amb ella tenia una conducta de soberbia. Les conseqüències van ser greus pel meu benestar, a partir de llavors, no estic tranquil a casa, em dóna ansietat, tot el dia si pujo o baixo amb el mòbil a la mà, he canviat el meu estil de vida, les hores que estic a casa, intento marxar tots els dies que puc, surto més tard de la feina. He canviat tot perquè no arribi correu físic i no em robin també les cartes, he enviat missatges a veïns per si estaven a casa abans d'entrar per la porta... A la fi, la meua vida ha canviat i el més lamentable és sense sentit, l'he evitada sempre i no li he contestat ni insultat mai, això ho poden refermar amics i veïns. Tenia por d'aquesta persona, només volia (i vull) viure tranquil a la meua casa. Em vaig plantejar, o bé vendre el pis o bé llogar-lo, per poder viure tranquil en un altre indret. No descansava i el que era pitjor és que els episodis d'assetjament no cessaven.

Com mai havia viscut una situació d'aquestes característiques, no sabia ben bé per on tirar. Les amistats em deien que m'anés una temporada a viure amb ells, però no podia ser una solució, ja que el problema continuava en la mateixa escala on resideixo. Tanmateix, aquesta estratègia l'he utilitzada. Em vaig anar uns dies amb uns amics i, al tornar, el 10 de juny, els meus amics aparquen a la cantonada i s'esperen perquè els hi havia de baixar un paquet que guardava en el meu pis. Mentre pujava a casa, al carrer venia la veïna amb els gossos i com els coneix i sap que són els meus amics i gais, els hi va començar a dir de tot i també a insultar-los. Ells no van contestar i ni la van mirar. Després va parar a la cantonada i va seguir menyspreant-me: “*el Jesús es una mierda*” i es va quedar de forma “xulesca” a la cantonada. En aquell moment jo baixava de casa i, al trobar-me-la al carrer, la vaig evitar i per variar no li vaig dir res, em va mirar amb desafiament i al trobar-me amb els amics es va quedar a la cantonada dient més coses. Aquell dia, fins i tot, va tenir problemes amb els nois del bar de la cantonada.

Vaig fer temps amb els meus amics per no tornar a trobar-la a l'escala. Els meus amics van marxar i jo vaig pujar cap a casa meua. La sorpresa és que em vaig trobar la porta tancada amb volta (per trigar més en obrir), sabia que vindria darrera i per fer temps per trobar-me-la al replà. Quan pujava, ella estava amb els seus gossos ocupant gairebé tot el replà, vaig pujar gravant amb el mòbil i vaig intentar passar pel poc espai que m'havia deixat. Quan vaig passar pel costat em va començar a amenaçar i em va donar dos o tres tocs al cap, li vaig dir que no em toqués i al veure que estava gravant va dir que no mentís que ella no m'havia tocat. A l'escoltar que entro a casa surt del replà s'acosta a la meua porta i em torna a amenaçar i a insultar: “*maricón, voy a por ti, me las vas a pagar, explícales cómo le chupabas la polla a tu hermano, cómo te gustaba*”. Repeteix el mateix, cridant pel pati interior veïnal.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Em va donar un atac d'ansietat i vaig trucar als meus amics perquè em vinguessin a recollir perquè no podia estar així a casa. També vaig cridar al veí del costat perquè veiés tot el que estava passant i ella i la seva parella es van quedar pendents. Una vegada els meus amics tornen a buscar-me, quan baixem tots plegats, la dona torna a sortir al replà, cridant “*dile cómo chupabas la polla a tu hermano, maricón*”. El meu amic i el veí del costat ho van veure absolutament tot.

Decideixo, per tant, buscar ajuda. La sensació era d'indefensió total, si ben és cert que comptava amb el recolzament de la comunitat veïnal i eren conscients de la situació per la que estava travessant. El suport per a mi, ha estat cabdal en la meua reparació i estic molt agraït a amistats i veïns que m'han acompanyat en tot aquest procés. De tota aquesta situació són conscients la resta de veïns, amics meus, companys de feina, l'administrador de la Comunitat (el d'ara i l'anterior), els advocats que ens porten altres temes de la Comunitat i d'altres persones. En definitiva, un munt de gent.

Durant aquest temps que m'heu acompanyat, també hem hagut de lidiar amb episodis desagradables. El 26 de juny, en l'interfon de la finca, apareix ratllada la paraula “maricón”, assenyalant el meu pis; em van avisar els veïns. Una setmana després, aquesta ratllada estava potenciada amb bolígraf, un fet més que em genera ansietat, per sort un amic indignat amb tota la situació va aconseguir esborrar-lo.

Procés d'acompanyament

En tenia coneixement que a Gràcia hi havia un lloc (es refereix a quan l'Observatori tenia la seu al Carrer Verdi, 88), però mai vaig anar. Un dia passejant amb uns amics que viuen al Paral·lel i donant una volta per Sant Antoni, vam passar per davant del Centre LGTBI de Barcelona, vam dir: *què xulo!*

Decideixo apropar-me a l'Observatori perquè no puc aguantar més l'assetjament. Vaig pensar que si demanava ajuda a una entitat que treballa quotidianament en situacions d'homofòbia, rebria una atenció propera i per part de professionals. M'he sentit recolzat en tot el procés. L'espai d'escolta psicosocial em va permetre viure una mica millor, tot i que tenir el nucli de conflicte en la mateixa escala, es feia molt difícil.

Els mesos de març a juny em van generar una ansietat que feia molt temps que no vivia (parla d'altres circumstàncies vitals que ha viscut). Vivia en un estat d'alarma constant del que em podia dir o fer la senyora.

5. ANÀLISI QUALITATIU

He comentat varies vegades que mai havia tingut un problema d'homofòbia, potser per això no en tenia coneixement dels recursos municipals que tenim a l'abast, no coneixia l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona (OND). Vaig tenir constància arran dels vostres serveis jurídics i de l'acompanyament psicossocial. Tampoc en sabia de l'existència de la llei contra l'LGTBI-fòbia.

Estic agraït a tots els agents que em van atendre durant el procés legal, a l'Observatori i a la OND. Tanmateix, la crítica que podria fer als recursos municipals és que potser falta aquest últim acompanyament a interposar la documentació necessària als jutjats. La OND em va realitzar un escrit que després al jutjat d'Instrucció 27 de Barcelona no em van acceptar i jo no entenc de lleis, ni de procediments legals. Potser si hagués anat acompanyat d'alguna persona que en domina aquests temes, vas més segur i més tranquil. Em va molestar perquè vaig sortir abans de la feina, vaig anar amb una companya de feina i, que no agafessin l'escrit em va fer bastanta ràbia.

Això em fa pensar en les condicions de possibilitat de cadascú per fer front a determinades situacions de discriminació. En el meu cas, he pagat un advocat per a poder portar tot el procés judicial i la representació lletrada, però si no tingués els recursos? què faig?, segurament no hagués pogut seguir amb el procés legal. Per tant, també estem parlant que a les situacions d'LGTBI-fòbia afecten els recursos econòmics que un pugui tenir i no hauria de ser així. Les administracions haurien de trobar solucions i així ho vaig fer saber a la OND.

Amb l'assessorament de la OND, em vaig assabentar que al jutjat de guàrdia van posar un concepte jurídic erroni, "vexació injusta". Des dels serveis jurídics de la OND es creia que s'havia comès també un delictes lleu de coaccions, contemplats a l'article 172.3 del Codi penal i un delictes lleu d'amenaques, contemplat a l'article 171 del codi penal. Tanmateix, es volia destacar la motivació dels fets denunciats, l'animadversió de la denunciant vers el qui subscriu, pel simple fet de la condició d'homosexual, en els termes descrits a l'article 22.3 del codi penal.

L'advocat va seguir aquesta línia en la vista prèvia, realitzada el 17 d'octubre, en la que vaig comptar amb moltes amistats i també la presència d'un dels psicòlegs de l'Observatori. El recolzament va ser total. Aquell dia estava molt nerviós però la veritat és que sentir l'escalfor de les persones que saben pel que he passat em va fer disminuir els nervis. Només puc donar les gràcies.

Finalment, el jutjat va fer cas a les nostres demandes i aquesta situació seguirà un itinerari legal amb una tipificació jurídica més greu. En aquests moments, ens trobem en la fase dels testimoniatges. Tot va bastant lent i l'ideal seria l'agilització del procés, però això no depèn de mi.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Des d'aquell dia, com sap que està en un procediment judicial pendent, puc viure més tranquil, els episodis s'han reduït considerablement, tot i que a vegades se l'escolta. Tinc certa por a que la dilatació en el temps faci que aquesta dona torni una altra vegada a insultar-me i amenaçar-me. Penso que la sentència que reconegui els fets pels que he hagut de passar durant aquests mesos és la forma perquè aquesta dona em deixi en pau. No busco res més, m'és igual la indemnització econòmica, només vull viure tranquil a casa meva.

NARRATIVA 3: RESILIÈNCIA: DEL DESCONEIXEMENT A LA LLUITA LGTBI-FÒBICA

Cop de realitat amb l'LGTBI-fòbia

La veritat és que puc dir que he sigut sempre molt afortunat i que la meua vida ha sigut molt fàcil. Respecte a qui sóc, mai he tingut cap mena de problemàtica, ni en el meu entorn familiar, ni en el meu entorn escolar. En el meu col·legi, un dia vaig dir "sóc gai" i em van dir "pues molt bé" i ja està, va continuar tot igual, fins i tot millor perquè llavors la gent veia qui era realment. A casa, no ho vaig dir mai, creia que ja ho sabien, no els hi vaig dir... "escolteu que sóc gai", sinó que un dia em van preguntar si m'agraden els nois i els hi vaig dir que sí amb tanta naturalitat que em van dir "ah, vale" i ja està. Tant amb els meus avis i les meves àvies com amb els pares ha sigut tot molt fàcil.

A cap de les persones que envolten el meu context social, com poden ser les meves amigues lesbianes i els meus amics gais, no han patit mai cap agressió de cap mena, ni verbal ni física ni psicològica. En canvi, havia escoltat diferents casos que havien sortit a la televisió, però ho tenia com que a mi no em passaria, degut a que visc en un municipi on tot és molt tranquil. Per tant, de primera mà només conec el meu cas personal i ningú del meu voltant ha patit mai cap agressió LGTBI-fòbica.

Personalment, considero que l'LGTBI-fòbia és qualsevol acte de menyspreu que té a veure amb els prejudicis o que va en contra de qualsevol persona que formi part del col·lectiu per raó de la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, és a dir, una discriminació directa cap a la diversitat afectiva, sexual i de gènere. Fins i tot, i malauradament analitzant una miqueta el meu cas, m'he pogut adonar que també existeix una discriminació i agressió per error i per associació, referent a les persones que no són del col·lectiu i que pel simple fet de relacionar-se amb mi ha hagut de patir una agressió per delictes d'odi.

Encara que el meu municipi es consideri una ciutat igualitària i en defensa dels drets del col·lectiu LGTBI, la realitat és que no hi ha molts llocs nocturns i d'oci per on sortir de festa, que tinguin una cultura totalment inclusiva, excepte la discoteca on acostumo a anar-hi. Aquesta discoteca és un espai d'oci súper tranquil, és un lloc que és increïble perquè no

5. ANÀLISI QUALITATIU

hi ha prejudicis, està súper bé, però en sí la ciutat no és res de l'altre món, no hi ha cap altre espai. El problema és que és una ciutat dormitori, és a dir, la gent ve només a dormir i socialitza fora de la ciutat. Durant el dia hi ha poca gent aquí, n'hi ha poc moviment.

Hi ha molts petits comentaris i expressions LGTBI-fòbiques que se senten molt en el meu dia a dia, fins al punt que crec que està "hipernormalitzat". Al principi de tot deia... si això ho diu tothom no passa res, però després em vaig anar conscienciant, vaig anar dient perquè hem d'anar utilitzant paraules com maricón, o d'aquest tipus, que no venen al cas i que són totalment incorrectes i de mica en mica els hi anava corregint, els anava com "educant". Costa molt haver de corregir constantment a tothom que diu "*maricón, esto...*". És gairebé impossible corregir-ho contínuament per a eradicar-ho totalment, però la veritat és que gairebé, no ho faig servir ni la gent del meu voltant va utilitzant les paraules com maricón, bujarra, etc. Hem d'aconseguir transformar aquests petits comentaris i expressions, que aparentment semblen inofensius, ja que ajuda moltíssim a poder canviar els contextos socials on es produeixen les violències i les agressions. Hem de picar molta pedra i no deixar de ser mai "*las pesadas de turno*".

Eradicar l'LGTBI-fòbia podria començar-se, des de ben petits i petites, fent molta pedagogia en els nostres centres educatius infantils i de primària, i no com jo que el primer cop que he tocat en una classe aquest tema ha sigut a la universitat. Tot el que sé ho sé perquè m'he hagut de formar per mi sol, a casa meva. Hagués sigut d'una ajuda molt gran que m'haguessin explicat des de petit què passa i què hi ha al món.

S'haurien de realitzar més cursos i xerrades des de diferents punts de vista i no només des d'una mirada cisheteronormalitzada, sinó des d'una perspectiva crítica, reflexiva i transformadora de les diverses realitats afectives, sexuals i de gènere que ens envolten i que no només t'expliquin en un curs de l'ESO com s'utilitza un preservatiu en les relacions entre homes i dones cisgènere i heterosexuales. Tenim un món súper gran i divers.

Tota aquesta pedagogia i formació ajudaria a evitar que les persones agressores de delictes d'odi i LGTBI-fòbics poguessin naturalitzar molt més el que és la vida, el que són els sentiments i les emocions de totes les persones i ajudar-los a tenir una mentalitat més oberta, que els hi faria entendre la diversitat humana i eliminar de soca-rel els prejudicis i, per tant, les seves futures agressions d'odi.

La importància del dispositiu lluminós blau en la meva agressió

Tot va començar una nit que vaig sortir de festa i vaig anar a la discoteca de la meua ciutat. Aquesta tanca a les tres de la matinada, fins i tot passa un cotxe de policia per a dir a la gent que se'n vagin a casa seva. Una vegada la discoteca va tancar, alguns amics i amigues ens vàrem quedar parlant i xerrant de les nostres coses a fora de la

5. ANÀLISI QUALITATIU

discoteca. Cap a quarts de quatre, i quan ja no quedava ningú al voltant, vàrem decidir d'anar-nos-en cap a casa, ja que consideràvem que ja era l'hora d'anar a dormir. Llavors, un amic meu i jo vàrem agafar el carrer que hi ha just davant. És un carrer llarg que a la meitat del carrer ja no es veu molt; no hi ha molta llum. No hi havia ningú en aquell carrer, estàvem totalment sols, cosa que feia que estiguéssim desprotegidíssims en cas que ens passés alguna cosa.

De sobte vam veure que hi havia un grup d'uns quinze nois a la mateixa cantonada. No li vàrem donar importància fins que van començar a insultar-nos i proferir-nos tot tipus d'improperis com "*bujarras de mierda*", "*maricones de mierda*", "*iros a chuparos las pollas*"... i un llarg etcètera. Nosaltres no vam voler fer ni dir res i vam continuar caminant cap a casa, ja que no volíem cap mena de baralla ni problema.

De cop i sense esperar-nos-ho, quan ja portàvem uns cent metres caminant, un dels agressors va venir i va començar a pegar i colpejar el meu amic, mentre que un altre agressor em va agafar del coll pel darrera i em va tirar a terra. Tot succeïa molt, molt ràpid, sentia cops de punys, puntades de peu, insults i no sabia ni d'on venien aquestes agressions físiques i verbals, ni quantes persones eren i que no s'acabaven mai. En el moment que està tot succeïent no podia fer res, estava paralytitzat i em vaig quedar en xoc. El que recordo és que intentava aixecar-me contínuament però era impossible. Cada vegada que ho intentava, aquells agressors tornaven a tirar-me a terra i em continuaven pegant i colpejant.

Una de les vegades que vaig poder incorporar-me una mica, vaig veure que havia moltíssimes persones al voltant del meu amic fent el mateix, pegant-li i colpejant-li contínuament sense parar amb molta ferotgia i molta força. Em va ser impossible poder socórrer el meu amic, ja que cada vegada que intentava posar-me en peu, i recordo que ho vaig intentar unes quatre o cinc vegades, era impossible perquè continuaven tirant-me a terra sense deixar de pegar-me i colpejar-me en cap moment. Totes aquelles empentes, cops de puny, insults, etc. van fer que estigués molt perdut i que no pogués reaccionar adequadament per a ajudar el meu amic ni per a poder sortir d'aquella agressió.

Per sort, en el mateix moment que estàvem patint aquella horrible agressió, van passar dos cotxes dels mossos pel carrer del costat amb les llums blaves enceses. Els agressors es van adonar de les llums blaves i tots ells van marxar corrent. Aquelles llums blaves ens van salvar, *jo no m'imagino que hagués passat si aquells dos cotxes dels Mossos no haguessin passat per allà*. Finalment, quan ens vàrem quedar sols, ens vam poder aixecar del terra i anar als Mossos que estaven al carrer de darrera. Allà, els Mossos ens van dir que el més important en aquell moment era anar a l'hospital per veure si estàvem bé i que ens fessin l'informe mèdic. Ens van trucar a una ambulància i ens van portar fins a l'hospital més proper. Un cop allà vàrem esperar, ens va visitar el doctor i ens van fer l'informe.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Llavors, una vegada vàrem sortir de l'hospital, vam marxar cap a casa perquè vam pensar que el millor era descansar, pair tot l'ensurt i intentar relaxar-nos una mica. L'endemà vaig anar a fer la denúncia i ja va començar tot el procés d'investigació per part de la policia.

Els meus sentiments i el meu estat anímic a causa de l'agressió viscuda han sigut, primerament i quan estava patint l'agressió, de quedar-me en xoc i de no sentir res. En aquell moment era com molta indiferència, molt "no sé". De fet ens és impossible descriure el que ens havia arribat a passar en un moment i sense buscar-nos-ho. Posteriorment, i just després que els agressors marxessin, vaig sentir un pànic terrible i estava com molt trist, molt trist de pensar que m'estava passant això, m'està passant a mi, continua passant... estem al segle XXI i encara continua passant, quina ràbia!. Ho vaig viure amb molta tristesa, però de mica en mica vaig anar recuperant forces i el que vaig sentir va ser com una empenta per continuar lluitant i intentar que, d'alguna manera, no passin aquestes coses. Finalment, i una vegada vaig posar la denúncia, em vaig sentir molt més protegit perquè els Mossos em van tranquil·litzar molt, ja que els que van escriure la denúncia era la mateixa parella de Mossos que ens va atendre la nit anterior i la que ens va trucar a l'ambulància. Aquella coincidència, i el fet que ja els coneixia, em va tranquil·litzar molt i em vaig sentir súper protegit. Posteriorment, l'Eugeni de l'Observatori Contra l'Homofòbia es va posar en contacte amb mi. El que no recordo bé és si va ser el mateix dia que vaig posar la denúncia o a l'endemà, però el que puc recordar i afirmar és que aquella trucada em va fer sentir "hiper protegit". Gràcies a un amic que tenim en comú, tant l'Eugeni com el personal de l'Observatori es van posar ràpidament en contacte amb mi.

Acompanyament i abordatge de l'agressió viscuda

A veure, portar sol aquesta situació nova, desconeguda, incerta, sense cap experiència prèvia, ni res de res, és molt dur. Francament he de dir que és dur, que és totalment impossible.

En un primer moment, a la meva mare no li vaig dir res quan estava a l'Hospital. Ella pensava que vaig sortir de festa i que estava dormint la mona, però quan em vaig despertar, ella em va veure que tenia l'ull i el pòmul blau. Jo li vaig explicar i ella tenia com molta intenció d'ajudar-me, de parlar-me i, sobretot, de protegir-me. Del meu context familiar, el que he rebut i continuo rebent és molt d'amor. Els hi estic agraït i ho estaré tota la meva vida per tota l'ajuda que em donen i el suport que hi sento per part de tota la meva família. No puc oblidar que també tots els meus amics i amigues m'estan acompanyant moltíssim en el meu procés de dignificació de la meva orientació sexual i de reparació de l'agressió i situació discriminatòria que he viscut. No em deixen sol en cap moment.

5. ANÀLISI QUALITATIU

La veritat és que ho estic portant molt millor del que em pensava. Els primers dies em feia més por, em feia més respecte anar pel carrer, estava tota l'estona mirant el meu voltant, quan em creuava gent pensava: "*seran aquests, no ho seran*". Em creava incertesa i por però, igualment, jo he continuat anant als mateixos llocs, he continuat sortint, anant als bars, etc., perquè si aquesta gent ha de fer que jo deixi de viure, de fer la meva vida "*apaga y vámonos*". No els hi donaré aquest poder, el poder de decidir sobre la meva vida i fer que jo em quedi tancat a casa, i que em faci por fer qualsevol cosa.

D'alguna manera, intento treure la meva part adulta i intento portar-ho de la millor manera possible gràcies, també, a l'acompanyament i el suport tan gran i sincer que he rebut i que encara rebo per part dels Mossos d'Esquadra i de l'equip de l'Observatori Contra l'Homofòbia de Catalunya. Dels Mossos vaig sentir que m'estaven ajudant molt i que ho feien d'una manera súper natural i amb molt de cor, que no era alguna cosa falsa o que ho fan així per sobre com si fos una petita paperassa i ja està. Es van implicar molt i em van acompanyar moltíssim. Personalment, no sé si hi havia un protocol, però jo crec que ho han fet súper bé.

Per part de l'Observatori Contra l'Homofòbia va ser molt xulo perquè a la mínima ja era com si conegués aquelles persones de tota la vida, em van fer sentir com si estigués a casa, com si fóssim família, d'alguna manera. De l'Observatori no tinc cap queixa, ni una, vull dir va ser increïble l'afecte i l'atenció que estic rebent de part de tot l'equip. De l'Observatori només coneixia el nom, però perquè jo abans "*pensava que no em podia passar res, vivia sense preocupar-me de res*".

Jurídicament, m'està acompanyant en Guillem, de l'Observatori, i estic súper content, m'està ajudant moltíssim. Ho estic portant bé, molt bé, amb molta normalitat, sense oblidar-ho però continuant fent tot el que feia abans, tot i que algun cop he pensat que, per haver-los denunciat, poden venir i tornar-me a pegar. Crec que el meu deure era denunciar-ho perquè no havíem fet res dolent, i si em volen pegar no està a les meves mans que em peguin o no. Com a mínim, tindrè la consciència tranquil·la que si m'han pegat ho denuncio.

De totes les persones i institucions que he comentat anteriorment, m'he sentit i encara em sento molt i molt acompanyat. La veritat, que des de la part de l'ajuda no tinc cap queixa, és que ha sigut tot increïble d'alguna manera.

5. ANÀLISI QUALITATIU

Fins i tot, des de l'Ajuntament del meu poble m'han ajudat bastant i m'han ofert servei psicològic. Pel que fa a l'acompanyament psicosocial, vaig anar un parell de cops a parlar amb la meva psicòloga i em va ajudar molt, però després tots els altres maldecaps o pensaments me'ls he anat autogestionant jo sol, amb l'ajuda de la família i de les meves amigues.

A Catalunya estem ben preparats per acompanyar i assessorar davant una situació de discriminació LGTBI-fòbica, però considero que ens hem de preparar més. Vull dir que, encara que estiguem ben preparats, hi haurà algun dia que alguna cosa ens sobrepassarà. Per tant, crec que és millor posar-te en la pitjor situació per a preparar un protocol, per a després, si passa alguna cosa menys greu, d'alguna manera ja estem preparadíssims.

Durant els primers dies, em feia molta cosa, i sobretot el primer dia que vaig anar a la discoteca on va passar, però com que ja ens coneixíem, em van dir que si algun dia els tornem a veure, avisem els Mossos i si t'has de quedar aquí fins que se'n vagin, et quedes aquí. Em van oferir molta ajuda, llavors que em donessin tantes opcions em va ajudar molt a continuar sortint i fent la meva vida.

En aquests moments, i lamentablement degut a l'agressió viscuda, considero que he crescut de cop i que estic molt més format. Prefereixo treure la part positiva d'aquesta situació i el creixement personal que estic experimentant ha sigut increïble, però molt, molt heavy. Si m'havia de passar a mi doncs així és, però tant de bo, no li passi a ningú més.

5. ANÀLISI QUALITATIU

5.3 QUADRE DE CONSENSOS I DISSENSOS

CONSENSOS	DISSENSOS
<p>Tot i que l'agressió/discriminació soferta sol ser una experiència nova, coneixien d'altres agressions i/o discriminacions patides pel col·lectiu LGTBI.</p> <p>No s'imaginaven l'episodi viscut fins que esdevé.</p> <p>Les participants defineixen l'LGTBI-fòbia com el resultat d'un rebuig cap a la seva orientació sexual i/o identitat de gènere.</p> <p>En general, manca de coneixement dels recursos i serveis municipals i territorials.</p> <p>Les persones participants proposen com element principal la pedagogia i educació per fer front a aquestes situacions.</p> <p>Desconeixença genèrica de les normatives de garantia de drets de les persones LGTBI.</p> <p>Valoren positivament el servei rebut per part de l'Observatori Contra l'Homofòbia.</p> <p>Les participants han pogut comptar amb el suport de familiars i entorn més proper.</p>	<p>Les participants assenyalen diferents problemàtiques entorn l'LGTBI-fòbia:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sistema cis-heteropatriarcal• Auge de l'extrema dreta• Prejudicis cap al col·lectiu LGTBI <p>Atenció rebuda per part de les administracions públiques.</p> <p>Atenció rebuda per part dels cossos i forces de seguretat.</p> <p>Exposició pública com a estratègia de reparació de dignitat en un primer moment.</p> <p>Afectació psicosocial de les experiències discriminatòries viscudes.</p> <p>Itinerari jurídic i/o legal com a única estratègia de reparació de dignitat.</p> <p>Percepció de la categoria víctima com a etiqueta de subjectivitat.</p>

6.1 CONCLUSIONS GENERALS

El 2019 l'Observatori Contra l'Homofòbia ha registrat el major nombre d'incidències (160), que representa un increment del 41,6% respecte de l'any anterior. Aquest augment pot estar motivat per un creixement de conductes discriminatòries i/o agressions o, bé, perquè augmenta el nombre de persones afectades que, finalment, decideixen comunicar la situació viscuda. El registre d'incidències ens serveix per indicar algunes pautes sobre la situació d'LGTBI-fòbia a Catalunya.

En termes generals, **el col·lectiu d'homes gais i bisexuals continua sent el que més incidències reporta, arribant aquest any quasi al 60%.** Les incidències que afecten a tot el col·lectiu LGTBI, que anomenem Generalistes, es mantenen estables en el període analitzat (2015-2019), mantenint una mitjana del 17,7%. En canvi **el percentatge de les incidències registrades pel col·lectiu trans i per dones lesbianes i bisexuals ha variat.**

En 2019 hem experimentat una davallada d'incidències registrades pel col·lectiu trans. Enguany, és el primer any que registrem les incidències especificant si han afectat a dones o homes trans, afectant quasi en la seva totalitat a dones trans (10,6% dones vs 0,6% homes trans). Aquesta diferència entre el col·lectiu d'homes i dones trans pot ser deguda a diversos factors, tot i que Coll-Planas i Missé (2018) destaquen: la major dificultat i menor oportunitat laboral per a les dones trans, més exposició a situacions d'assetjament i discriminació i més visibilitat corporal (tenen menys "passing").

En relació amb les dones lesbianes i bisexuals succeeix el contrari. Aquest 2019 ha incrementat el registre d'incidències, mantenint-se en percentatges similars als obtinguts en el període 2015 - 2017. El col·lectiu bisexual i intersexual es manté estable i continuen sent molt invisibles, registrant un baix percentatge d'incidències o bé inexistent; com és el cas del col·lectiu intersexual. Ignacio Elpidio Domínguez ja assenyala en el seu llibre *Bifòbia* (2017) que una de les característiques principals és la seva invisibilitat, fora i dins del col·lectiu. Tanmateix, l'informe *Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual/ amb DSD¹*, realitzat per l'Ajuntament de Barcelona, alerta de la preocupant invisibilitat del col·lectiu i d'escolta de les seves demandes, perquè aquesta invisibilitat podria contribuir a la no expressió de situacions discriminatòries.

De manera similar es manté el col·lectiu heterosexual, amb uns percentatges estables que tendeixen a un decreixement progressiu i amb un baix registre d'incidències. Segons aquestes dades registrades, sembla necessària la realització d'actuacions que arribin als col·lectius que es troben més invisibles, com ara les dones lesbianes i bisexuals (tot i l'augment d'aquest any), les persones bisexuals, trans i intersexuals i donar a conèixer la Llei 11/2014 a tota la societat perquè qualsevol persona amb una orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere no normativa pot veure's involucrada en un episodi LGTBI-fòbic.

(1) L'informe pot consultar-se al següent enllaç:

https://ajuntament.barcelona.cat/feminismes-lgtbi/sites/default/files/documentacio/p_4.2_diagnostic_intersex_cat_.pdf

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

La mitjana d'edat de les persones que pateixen una agressió/discriminació i que ho comuniquen a l'OCH és de 32,8 anys i es manté estable al llarg dels anys. Les franges entre els 18 i els 45 anys esdevenen més de tres terços de totes les incidències, sent les franges de 26 a 35 i de 36 a 45 anys les més nombroses. En canvi, les persones que se situen als extrems del contínuum, sobretot les persones d'edat més avançada, són les que menys incidències registren. Això pot ser degut a les implicacions que pot tenir el fet de denunciar, com podria ser la sortida de l'armari (Mesquida González et al., 2017).

En relació a la distribució territorial de les incidències **destaca l'alt percentatge d'incidències que es registra a Barcelona ciutat (63,5%), produint-se la majoria als districtes de l'Eixample, Sants-Montjuïc i Ciutat Vella**, en un context presencial que es dona 1) en l'àmbit de la via pública, pel que fa a l'espai públic; 2) en l'àmbit de l'habitatge i laboral, pel que fa a l'espai privat; i 3) en l'àmbit de l'oci nocturn i gastronòmic, pel que fa a l'espai privat de concurrència pública. L'elevat nombre d'incidències a l'àrea de Barcelona ciutat pot estar motivat per la creació del Centre LGTBI; espai que aglutina diverses entitats històriques de l'associacionisme LGTBI de la ciutat de Barcelona i que està ubicat en el ple centre de la ciutat, en un dels districtes amb més visibilitat per al col·lectiu LGTBI (Guasch, 2011) i aquesta visibilitat pot contribuir al coneixement dels recursos i serveis que ofereix l'OCH. També, pot ser degut a una millor coordinació i al treball en xarxa entre les diferents entitats, de manera que ens fem més visibles i conegudes per la ciutadania. La resta d'incidències (33,0%)² les trobem distribuïdes en 26 localitats diferents, la gran majoria en l'àrea metropolitana de Barcelona.

A pesar que la distribució territorial ens aporta un coneixement general de les diferents àrees geogràfiques analitzades, aquestes són més concises quan es calculen tenint en compte la projecció territorial; és a dir, tenint en compte la proporció poblacional a cada territori. En aquest sentit, **la projecció territorial de les incidències registrades a les quatre províncies de Catalunya continua amb un patró similar als darrers anys, sent Barcelona la que registra un major percentatge, seguit de Tarragona, Girona i Lleida**. Totes les províncies, excepte Barcelona, han vist disminuït el percentatge d'incidències, aspecte que ens preocupa. Fora de la ciutat de Barcelona, el registre d'incidències es situa als nuclis urbans de Catalunya amb més població, com poden ser L'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Terrassa, Tarragona, Manresa, Girona, Sabadell, Mataró o Granollers. Cal preguntar-se si el 2020 seguirà la tendència de disminució del percentatge de projecció territorial d'aquest any en les províncies de Tarragona, Girona i Lleida i si tenim la necessitat de coordinar-nos amb entitats, administracions i personalitats d'aquests territoris per publicitar-nos i donar a conèixer els nostres serveis, amb l'objectiu d'incrementar el nostre impacte territorial i estendre'l a tota Catalunya.

(2) Hem de tenir en compte que hi ha un petit percentatge d'incidències (3,5%) que no s'han pogut ubicar en un territori en concret, al no disposar d'aquestes dades.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

La gran majoria d'incidències s'han registrat els mesos de març, juny i desembre (11,9% respectivament) i sembla que, en comparació amb els anys anteriors (període 2017-2018), aquest s'ha avançat un mes; destacant els mesos d'abril, juliol i setembre en les dades obtingudes el 2017 i 2018 i desembre l'any 2018. Els resultats d'aquest 2019 es podrien explicar per la celebració de les festes de nadal i pel gaudiment de les vacances; moments en que les persones tendim a sortir i/o relacionar-nos amb més persones.

La gaifòbia continua sent la vessant discriminatòria que més incidències registra (60,6%), el que representa més de la meitat de les incidències registrades. Aquest fet pot ser degut a la visibilitat de les pràctiques afectives en els espais públics i privats.

La gran majoria de les situacions discriminatòries registrades s'han produït de manera presencial, amb un 71,3%, amb molta diferència de les següents tipologies, com el suport físic (única que travessa el llindar del 10%). Per sota d'aquest trobem les discriminacions produïdes de manera virtual i/o a través dels mitjans de comunicació.

El 2019 hem incorporat les dades sobre el **context** i, cal **recalcar, que més de la meitat de les incidències registrades (54,4%), s'han produït en l'espai públic, concretament esdevenen en la via pública seguint, amb molta diferència, el transport públic**. En relació amb l'àmbit privat destaquen les incidències en l'àmbit de l'habitatge i laboral. Tanmateix, en espais privats de concurrència pública destaquen els àmbits d'oci nocturn i gastronòmic (bars, restaurants, cafeteries...). Aquesta anàlisi més precisa i detallada de les incidències que s'han produït en el context presencial confirma que, a pesar del considerable percentatge d'incidències que es donen a l'espai privat, al voltant del 75% es donen en contextos on les persones agressores poden ser interceptades per altres persones. Aquest resultat coincideix amb els resultats reportats per l'informe anual de la OND, on es destaca l'augment de situacions de discriminació a l'espai públic (Oficina per la No Discriminació, 2020).

Aquest 2019, l'informe s'ha centrat en les agressions (verbals, físiques, amenaces...). Aquestes, **s'han produït principalment en la via pública** (33,1%). Aquestes han tingut una vessant, majoritàriament gaifòbica (39,2%) i transfòbica (29,4%) i s'han manifestat, principalment, mitjançant l'agressió física. Superant el llindar del 5% trobem tres àmbits, en què l'OCH ha incidit políticament amb la seva tasca durant l'any 2019: habitatge, espai d'oci nocturn i transport públic. Pel que fa a la tipologia d'agressions, les verbals i les físiques són les més nombroses (29,4% i 28,1% respectivament), seguit de l'odi i exaltació al col·lectiu LGTBI (18,8%).

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

Si creuem les agressions amb el tipus d'LGTBI-fòbia, podem observar que les agressions verbals i físiques predominen en les situacions de gaifòbia, amb molta presència a la via pública. En les situacions de lesbofòbia, a part de les agressions verbals, també és destacable el tracte inadequat, que acostuma a produir-se a l'àmbit de la salut i a l'institucional. Pel que fa a les situacions de transfòbia, a més del tracte inadequat, també destaquen les agressions físiques, molt presents a la via pública. Finalment, les incidències registrades com a generalistes, és a dir que afecten a tot el col·lectiu LGTBI, estan relacionades amb discursos i comportaments vandàlics d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia i es produeixen, principalment, a l'espai dels mitjans de comunicació. En canvi, si les creuem amb els àmbits, trobem que la majoria d'agressions físiques i verbals es produeixen a la via pública, les amenaces a l'àmbit gastronòmic, l'assetjament a l'àmbit laboral, el dret d'admissió a l'oci nocturn, l'odi i l'exaltació als mitjans de comunicació i a la via pública i el tracte inadequat a l'àmbit de la salut. Aquestes dades mostren que s'han de millorar les atencions, per a que dones lesbianes o bisexuals i persones trans no sentin els seus drets vulnerats i per a que les professionals no caiguin en prejudicis ni estereotips (Guasch, 2011) i que cal eradicar els valors sexistes i heteropatriarcal que, avui dia, encara sustenta la societat espanyola.

Les situacions d'LGTBI-fòbia registrades són diverses, tant en els àmbits en les quals es produeixen com en la tipologia de les agressions, etc. Pel que fa als itineraris jurídics que segueixen les incidències, la infradenúncia és una dada rellevant. Aquest 2019 continua sent un fenomen a destacar ja que s'ha assolit el percentatge més alt des que realitzem l'informe, de manera que el 71,3% de les incidències registrades no utilitzen cap tipus oficial de denúncia. *L'informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona 2019* impulsat per la OND alerta sobre aquest fenomen, que es pot donar per diversos motius com poden ser la falta de recursos, la desconfiança en les administracions, la fatiga emocional d'un procés llarg (sigui per via penal, administrativa o d'altres) o optar per altres tipus d'estratègies que no passen per recórrer un itinerari oficial. Tanmateix, el procés penal és un itinerari present aquest 2019 (16,3%); el que indica que moltes agressions físiques i amenaces són denunciades a les autoritats competents.

Des d'una mirada més psicosocial, **s'han observat consensos i dissensos sobre la vivència de les situacions discriminatòries i el seu posterior abordatge per part de diferents agents socials i institucionals**, tant com les estratègies utilitzades per les mateixes persones afectades.

Existeix una ambivalència de les vivències de les persones afectades en relació amb els cossos i forces de seguretat. En ocasions, al interposar la denúncia, s'ha fet palpable el desconeixement de la realitat de l'LGTBI-fòbia i/o de la Llei 11/2014 amb el risc de que les víctimes rebin missatges dissuasius, fins al punt que decideixin no denunciar el fet. Això ha ocorregut principalment amb les incidències restigrades en l'espai d'oci, amb el

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

principal argument de què es tracta d'una baralla i no d'una agressió amb un component d'LGTBI-fòbia. Tota aquesta situació genera una doble victimització o revictimització a la persona agredida, amb tot el que suposa una sèrie d'impediments per donar continuïtat a la denúncia o el procés jurídic i, en especial, la manca d'atenció integral a la víctima, fet que comporta una afectació emocional i psicològica que pot arribar a ser greu. Cal dir, que en altres incidències, les persones afectades han rebut l'adequat suport i tracte per part dels cossos i forces de seguretat, fins i tot, considerant la motivació dels fets discriminatoris com a possible delictes d'odi i no com, per exemple, un robatori o una baralla.

Tanmateix, un altra element a considerar és la dificultat d'identificar a les persones agressores; aspecte central per a la consecució de l'itinerari jurídic i legal. És per aquest motiu que els anàlisis de casos i les narratives (encara que les 3 estiguin en un procediment jurídic) assenyalen altres estratègies que poden ser principals i/o complementàries al recorregut jurídic, amb l'objectiu de reparar la dignitat que s'ha vist malmesa per la vivència discriminatòria. Aquestes estratègies passen des d'un comunicat públic, per fer incidència política i problematitzar l'LGTBI-fòbia a un nivell mediàtic, una exposició de la situació (fet per les mateixes afectades), en les seves xarxes socials i/o internet a nivell d'alerta i com desfogament del què acaba de succeir, o una mediació amb la part agressora. Ara bé, s'ha d'anar amb cura amb aquestes estratègies perquè, una vegada la situació agafa un volum considerable a nivell mediàtic, pot escapar del nostre control, tenint el risc de no poder gestionar-la i comportar conseqüències psicosocials.

L'OCH és un agent clau en el registre i tractament de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. El present informe i els que el precedeixen constaten la necessitat de documents que plasmin la situació de l'LGTBI-fòbia en el nostre territori. Tanmateix, des de l'OCH tenim la necessitat de realitzar autocrítica i veure en què podem millorar els nostres serveis i procediments, dels quals es nodreix l'elaboració de l'informe.

L'elevat registre d'incidències que contempen una agressió verbal, física i/o odi pot ser un indicador que la ciutadania té com a referent a l'OCH per a tractar i gestionar la situació d'agressió a un nivell jurídic i psicosocial. Tanmateix, hi ha altres tipologies d'agressions, potser més subtils i normalitzades, com podria ser el tracte inadequat en un establiment comercial, en un centre mèdic o escolar, que tenen un percentatge de registre molt menor. Aquest fet pot ser degut a que la societat no percep a l'OCH com un agent d'intervenció en aquestes situacions discriminatòries, de manera que es canalitzen a través d'altres agents o no arriben a ser canalitzades.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

S'ha de treballar conjuntament, i així ho hem expressat, amb els diferents agents socials i institucionals que tracten situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. **La coordinació sobre informació i recursos és imprescindible per a poder oferir una atenció integral a les persones afectades amb l'objectiu de reparar la seva dignitat**, així com també ho és la formació.

L'equip de professionals i la societat, en general, ha d'estar sensibilitzada i formada sobre violències i drets humans per tal de prevenir i evitar que situacions com les presentades en aquest informe no es tornin a repetir.

6.2 RECOMANACIONS

1. La prevalença, un any més, són les agressions físiques i verbals en l'àmbit de la via pública, com les incidències més registrades. Aquest fet fa imprescindible l'execució de polítiques públiques que aturin la violència que pateix el col·lectiu LGTBI. Tanmateix, cal garantir la seguretat, l'acompanyament i atenció legal i psicosocial a les víctimes d'LGTBI-fòbia en tot el seu itinerari. Proposem les següents mesures:
 - a. La constitució d'una taula de treball per abordar les violències que pateix el col·lectiu LGTBI amb els diferents agents i institucions implicades en la seva implementació, com poden ser l'Àrea per la igualtat de tracte i no discriminació de la Generalitat de Catalunya, l'Oficina per la No Discriminació de l'Ajuntament de Barcelona i el Centre LGTBI de Barcelona, entre d'altres agents a valorar.
 - b. Posar en funcionament recursos eficients i propers a les víctimes, que puguin donar un servei pragmàtic i eficaç en temps real.
 - c. Desenvolupar un sistema eficaç per poder identificar i detenir a les persones agressores i evitar, d'aquesta manera, que tot l'itinerari de la denúncia quedi aturat, pendent d'aquesta identificació.
2. L'àmbit de l'habitatge és el segon que més incidències registra. És necessari treballar amb entitats que lluiten pels drets a un habitatge digne i elaborar un protocol d'actuació en casos de vulneració i/o discriminació en l'accés a un habitatge per l'orientació sexual, la identitat i/o l'expressió de gènere de les persones que volen llogar un pis o una casa.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

3. Demanem salvaguardar les llibertats públiques de les dones lesbianes, impedit actituds que invisibilitzin les seves expressions afectives i sexuals. Cal potenciar la memòria històrica lèsbica mitjançant el reconeixement de les aportacions de diferents dones lesbianes en l'art, la música, la política, la ciència, l'activisme, etc. Tanmateix, la visibilitat de dones lesbianes i/o bisexuals continua sent molt reduïda en l'espai públic i és, per aquest motiu, que instem a les diferents administracions públiques competents a incorporar en els nomenclàtors de carrers, places, avingudes, parcs, el nom de dones lesbianes i/o bisexuals per a contribuir a una major visibilitat.
4. Instem a que es pugui presentar la denúncia per LGTBI-fòbia en qualsevol comissaria dels Mossos d'Esquadra de Catalunya, independentment de la qualificació que es faci, a posteriori, dels fets denunciats (penal, administratiu o altres tipus d'itinerari). Caldria disposar de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI per tal que fos l'estament a qui els Mossos comunicuessin les denúncies catalogades com a infraccions administratives. En aquest sentit proposem:
 - a. La possibilitat d'apropar els agents dels Mossos d'Esquadra a espais on es troba la víctima és una mesura imprescindible per poder abordar el gran problema que indica la infradenúncia detectada en aquest informe.
 - b. Indagar i detectar estratègies de reparació de la dignitat de les persones afectades que no passen per recórrer un itinerari oficial de denúncia i legitimar-la com a procés de recuperació. Això afectaria a la infradenúncia però s'encamina a tenir en compte altres processos de recuperació i/o restauratius del benestar psicosocial de la persona.
 - c. Cal establir els mitjans necessaris per dotar els cossos de seguretat, tant de les diferents policies com de seguretat privada, de la formació adient per tractar de forma digna, i d'acord amb la legalitat, al col·lectiu LGTBI i especialment a les persones trans.
5. Aprovar el reglament del règim sancionador, de manera que es facili i agilitzin els processos d'instrucció i sanció, derivats de les denúncies rebudes per possibles infraccions de la llei. Aquest reglament ha de ser incorporat en tot el procés sancionador i requerirà dels recursos i mitjans adequats per al seu perfecte desenvolupament. Tanmateix, de nou, instem a la Generalitat de Catalunya a executar la recomanació que el Síndic de Greuges va fer el 22 de juliol de 2017, amb número de registre S-37886/2017, al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, en què s'indica que caldria que es reconegués a l'OCH, la condició d'interessada en els procediments administratius que afectin els drets de les persones LGTBI i que cal pronunciar-se respecte d'una situació

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

de discriminació, a l'empara de la Llei 11/2014, del 10 d'octubre. Tanmateix, la creació de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI, permetria una major efectivitat en la implementació i seguiment de totes les mesures pedagògiques en els diferents àmbits que recull la Llei, per a una veritable transformació social, traslladant la feina tècnica realitzada i per implementar unes polítiques públiques LGTBI efectives.

6. Potenciar mecanismes encaminats a oferir una visió més precisa de l'estat de l'LGTBI-fòbia en els diferents territoris de Catalunya. Com podem veure a les diferents gràfiques, el número de casos reportats és especialment alt a la província de Barcelona i de forma destacada a la capital. Necessitem intensificar eines que facilitin l'arribada d'incidències. És imprescindible destinar recursos per implementar, de manera transversal, les polítiques públiques cap a la conscienciació, prevenció i detecció d'aquestes discriminacions. Alhora, caldria establir convenis amb ajuntaments i entitats LGTBI que poguessin intervenir com antenes als diferents territoris.
7. Cal implementar de manera efectiva la Llei 11/2014 per garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. No podem admetre que es donin situacions de discriminació i mala praxis per part de les diferents administracions i institucions que d'entrada els pertoca garantir tots els drets i llibertats vers el col·lectiu LGTBI. En concret, volem posar l'accent en les deficiències comprovades a diferents registres civils del país, on s'han detectat disfuncions a l'hora de gestionar expedients de canvi de nom registral així com omissions de la diversitat familiar LGTBI a diferents formularis oficials.
8. Instem a les administracions a fer campanyes informatives i de sensibilització, adreçades a les persones bisexuals i a la població en general, per donar a conèixer la seva invisibilitzada identitat i les seves conseqüents discriminacions específiques. Calen campanyes dirigides a eradicar la bifòbia.
9. Garantir els drets i llibertats de les persones intersexuals, impulsant mecanismes que visibilitzin la realitat de les mateixes. Actualment, en el nostre context, només comptem amb un estudi realitzat per l'Ajuntament de Barcelona sobre les demandes de la població intersexual/amb DSD que tracta les demandes específiques del col·lectiu i a l'estigma que enfronten. Calen recursos per donar resposta a les seves demandes específiques.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

10. El protocol d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida, aprovat l'agost de 2016, requereix un seguiment de la seva aplicació i de recursos necessaris per a la seva correcta implementació. Per tal de fer-ho possible caldria la participació de totes les parts implicades: Departament de Salut, Àrea LGTBI de la Generalitat, professionals de la medicina i entitats implicades. Urgeix fer campanyes divulgatives per fer possible el coneixement del seu contingut a les possibles beneficiàries. Cal destinar els mitjans necessaris per a la seva implementació a tot el territori.
11. Dins del col·lectiu LGTBI existeixen diferents poblacions que segons les seves interseccions poden estar en situacions de major vulnerabilitat, com poden ser les persones grans, les migrades i les treballadores sexuals. Proposem tres mesures específiques:
 - a. Cal establir programes específics adreçats a les persones grans LGTBI per poder garantir el ple desenvolupament dels seus drets i llibertats, que en moltes ocasions es veuen vulnerats per manca de recursos i de coneixement sobre les seves necessitats i discriminacions.
 - b. Vetllar pel degut compliment de les peticions d'asil polític i/o refugi per part de les persones LGTBI perseguides als seus països d'origen, tot incorporant més recursos personals i materials per atendre les necessitats d'aquestes persones.
 - c. Implementar programes específics per al col·lectiu de treballadores sexuals, escoltant les seves veus i demandes, estigmatitzades per la societat i que poden tenir major risc de viure situacions de precarietat.
12. D'acord amb la Llei 11/2014 es fa imprescindible, cinc anys després de la seva entrada en vigor, desenvolupar de forma extensa, rigorosa i d'acord amb les entitats LGTBI especialitzades, un protocol d'atenció a la víctima que mandata el punt f) de l'article 18: Aplicar un protocol per a tractar íntegrament i adequadament les víctimes d'agressions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere. Es fa del tot necessària la creació d'un grup de treball que elabori un protocol d'atenció a la víctima d'LGTBI-fòbia, que sigui d'ús obligatori per a tots els agents implicats en el seu abordatge i en totes les seves possibles expressions i amb tots els itineraris que sorgeixen fruit d'una incidència. Cal determinar, mitjançant aquest protocol, les diferents pautes a dur a terme quan una persona LGTBI és objecte d'una agressió i/o discriminació, a fi de preservar en tot moment la seva dignitat i poder realitzar totes les actuacions adients per gestionar la denúncia i el seu correcte recorregut.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

13. Adequació inclusiva de tota la documentació administrativa, especialment en els diferents registres, per a evitar situacions de violència institucional vers les diversitats familiars.
14. Desenvolupament, coneixement i difusió dels protocols que previnguin l'assetjament escolar per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere en l'àmbit educatiu. Són necessàries polítiques que posin fi a aquesta forma de violència que afecta menors d'edat. Cal desplegar tot l'article 12 de la Llei 11/2014, dedicat a l'educació, i desenvolupar mesures que incorporin la perspectiva coeducativa i de la diversitat afectiva sexual i de gènere en tot l'entorn educatiu i escolar i que tinguin en compte tots els models familiars.

Cal promoure la participació de les entitats LGTBI en el seguiment i avaluació del protocol i escoltar les veus dels nostres infants i adolescents, allunyant la construcció d'aquestes polítiques d'una mirada adultocèntrica.
15. Lligat amb el punt anterior, s'ha de prestar especial atenció al ciberassetjament que es propaga a través de les xarxes socials. El ciberassetjament és una realitat que pot conviure amb la joventut LGTBI, sent l'anonimat de les persones que exerceixen la pràctica discriminatòria un handicap per a la seva intervenció. Tanmateix, podem veure com internet i les xarxes socials poden ser escenaris de propagació de violència cap a persones del col·lectiu LGTBI. Proposem impulsar estudis per abordar estratègies per donar resposta a la violència virtual.
16. Implementar tots els punts de l'Acord nacional per fer front a l'epidèmia del VIH a Catalunya. Cal protegir els drets de les persones amb VIH/SIDA i combatre l'estigma que pateixen fruit de les discriminacions persistents. S'ha de dotar de pressupost adequat per poder implementar les polítiques preventives més eficients i desenvolupar el Pacte social contra l'estigma associat.
17. Davant les incidències registrades en l'àmbit laboral, requerim a les diferents administracions i, en concret, a la Conselleria de Treball, Afers Socials i Famílies, a desenvolupar, amb les entitats especialitzades i els sindicats, l'article de la Llei 11/2014 que tracta sobre la integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGBTI.
 - a. D'acord amb l'apartat 3 d) de la Llei 11/2014, cal de forma immediata i prioritària desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans.
 - b. D'acord amb l'apartat 5 c) de la Llei 11/2014, cal fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGBTI en el sector públic i privat i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquen per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no discriminació.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

18. Volem destacar la importància de l'acompanyament psicosocial com a estratègia per a la reparació de la dignitat de les persones discriminades per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, independentment de l'itinerari de denúncia (oficial o no) que escolleixin. Proposem el suport per part de les administracions de tots aquells projectes que incorporin una mirada psicosocial i interseccional de les violències LGTBI.
19. Hauria de ser prioritari, en la legislatura present, l'aprovació de la Llei contra la discriminació per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere i característiques sexuals, i d'igualtat social de lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals, transgènere i intersexuals registrada al Congrés dels Diputats i Diputades, i La Llei sobre la protecció jurídica de les persones trans i el lliure dret a la determinació de la identitat sexual i expressió de gènere, i agilitzar el seu tràmit parlamentari.
20. Potenciar, per part de les diferents administracions, la recerca i estudis al voltant de les diferents realitats i àmbits LGTBI. La recerca ha de complir el recollit en l'article 39 de la Llei 11/2014, la garantia estadística, que versa sobre l'obtenció de dades estadístiques i recerques qualitatives.
21. Potenciar que els Ajuntaments, com a administració propera, desenvolupin polítiques específiques adreçades al col·lectiu LGTBI. És important poder desenvolupar mesures i accions específiques en l'àmbit local que facilitin i potenciïn la visibilitat i seguretat de les persones LGTBI. Per això, seguim apostant pel municipalisme com a paradigma transformador i que les administracions comptin amb la participació proactiva del teixit associatiu LGTBI i feminista i, en el seu cas, el consells municipals o nacionals LGTBI han de poder incidir i prendre part en tots els processos que tinguin relació amb els drets i llibertats del col·lectiu. S'ha d'impulsar nous plans per a la diversitat afectiva sexual i de gènere al màxim de municipis possibles de Catalunya.

DOSSIER L'LGHTBI-FÒBIA ENTRE INFANTS I ADOLESCENTS. UNA PROBLEMÀTICA SOCIAL A RESOLDRE

L'Observatori Contra l'Homofòbia intervé en diferents escenaris on la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere pot produir-se. La tasca pedagògica és cabdal per a intervenir i transformar els contextos socials que ens envolten. La Taula del Tercer Sector Social de Catalunya impulsa dossiers monogràfics que versen sobre diferents temàtiques d'interès i es presenten en un acte públic en l'Ateneu Barcelonès: **Debats Catalunya Social. Propostes des del Tercer Sector**. Alguns dels temes sobre els quals s'han publicat dossiers són: dret a l'habitatge, Renda Mínima d'Inserció (RMI), joves, exreclusos, drogodependències, atenció social i sanitària, pobresa energètica, justícia restaurativa, entre d'altres temàtiques.

En aquest sentit, la Taula del Tercer Sector, en conjunt amb la Plataforma d'infància de Catalunya (PIN-Cat), ens encarrega l'elaboració d'un dossier que abordi el fenomen de l'LGHTBI-fòbia en la infància i l'adolescència, cristallitzada en l'assetjament escolar per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere (assetjament escolar per OSIEG).

A continuació, presentem la introducció del dossier **“L'LGHTBI-fòbia entre infants i adolescents. Una problemàtica social a resoldre”**¹, a càrrec de Cristian Carrer i Francisca Cifuentes, autores de l'informe que es va presentar el 5 de novembre de 2019, amb un posterior debat amb entitats i institucions que intervenen en dita problemàtica des de diferents arestes.

Introducció

Les escoles i els instituts són una peça fonamental en la socialització d'infants, adolescents i joves, on es desenvolupa d'una manera intensa la construcció de la identitat (Berná, Cascone i Platero, 2012). La societat cada vegada és més plural i, aquest fet, també s'evidencia en la pluralitat de la diversitat afectiva sexual i de gènere, que és present en tots els àmbits de la vida i, per tant, també en les nostres aules. Tot i així, és important prendre consciència que en els nostres espais educatius es presenta una problemàtica que pateix l'alumnat: l'assetjament escolar.

L'assetjament escolar és una relació asimètrica de poder en el context educatiu, mitjançant comportaments agressius o discriminatoris que es mantenen en el temps i no és ocasional (Olweus, 1998; Rivers, 2001; Avilés, 2003; Garrido i Morales, 2014).

(1) Facilitem l'enllaç per a accedir a la resta del dossier:

<http://www.tercersector.cat/activitats/debats-catalunya-social/llgthbi-fobia-entre-infants-i-adolescents-una-problematica-social>

7. BONA PRÀCTICA

L'alumnat que és habitualment objecte de discriminació perteneix a comunitats minoritàries, de grups estigmatitzats per la societat o de persones amb característiques individuals per les quals són percebudes com indesitjables i/o negatives, com pot ser el sobrepès, defectes en la parla o una orientació sexual diferent a l'heterosexual (Pichardo, 2009; Pichardo et al., 2015).

L'espai educatiu constitueix un règim disciplinari que reproduïx i transforma formes hegemòniques de subjectivitat, a través de la inclusió i exclusió de les persones que segueixen o no el model imperant en la societat en referència a la sexualitat (Rodríguez i Peña, 2005; Platero, 2008; Platero i Gómez, 2007; Pichardo, 2012). És en aquest espai on es reproduïx la futura violència cap a les persones que no estableixen una coherència amb la normativitat sexual i afectiva, és a dir, de les persones que s'identifiquen o són percebudes com lesbianes, gais, bisexuals, trans* o intersexuals (LGBTI).

Fuensanta Cerezo (2006) recalca que l'assetjament escolar està present en tots els nivells del sistema educatiu espanyol. La generalització de la violència i l'assetjament fan necessària considerar una aproximació més àmplia, que inclou a tots els agents que componen les comunitats educatives, en la comprensió i intervenció de la problemàtica social. En aquesta línia, Bourdieu i Passeron (1996) introdueixen la importància d'ampliar la mirada més enllà de les relacions entre iguals (infants, joves i adolescents), posant en escena al personal docent i a la família com a agents importants en el fenomen de l'assetjament escolar.

L'assetjament escolar per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere (en endavant **assetjament escolar per OSIEG**), ha rebut en l'última dècada un creixent interès per agents socials, polítics i institucionals, com poden ser l'acadèmia, l'activisme de les associacions de lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals (LGBTI), els mitjans de comunicació, les institucions públiques i/o les comunitats educatives.

Abans d'endinsar-nos en el cos del dossier, ens sembla important recalcar diferents aspectes per a contextualitzar a les persones lectores en la nostra mirada, situada i localitzada en un temps i espai determinat, i que ha portat a prendre decisions, tant de contingut com d'estil en aquest treball.

Cal tenir present que no parlem des de la pretensió de veritat absoluta, parlem des de la nostra experiència formativa, acadèmica i activista en la nostra feina realitzada a l'Observatori Contra l'Homofòbia i a diferents espais acadèmics i d'intervenció social. Parlem des d'un context situat on l'assetjament escolar per OSIEG està sent una temàtica d'interès creixent per abordar-ho. Creiem que els "espais" de l'acadèmia i de l'activisme polític en el teixit associatiu LGBTI són espais intercanviables i que haurien d'estar en constant comunicació, pels resultats que es poden obtenir en matèria d'investigació i intervenció en una problemàtica social latent, i així hem intentat plasmar-lo en aquest text.

7. BONA PRÀCTICA

Hem utilitzat l'acrònim LGBTI, tot sent conscients que es pot trobar en múltiples referències i documents altra terminologia emprada (LGBT, LGBTIQ; LGBT+, entre d'altres). La decisió està assentada en utilitzar el concepte que recull la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per a garantir el dret de les persones lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, aprovada pel Parlament de Catalunya l'octubre de l'any 2014 i que disposa d'una regulació legal i jurídica en el territori català, específica en matèria LGBTI.

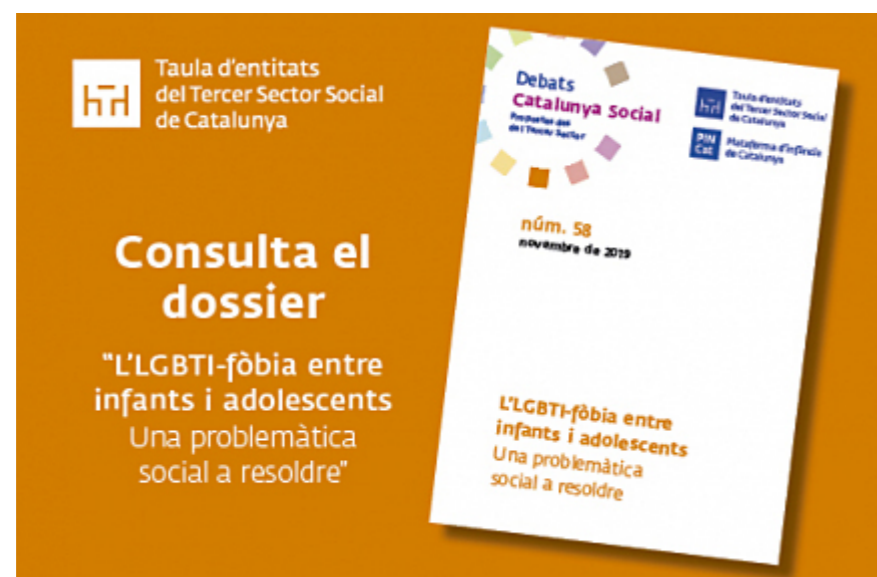
A nivell d'estil, hem optat per utilitzar el femení genèric en la redacció. És una pràctica habitual que portem fent en les nostres feines i quotidianitat. La motivació principal és que creiem fermament en la transformació del llenguatge visibilitzant a la dona, com una part fonamental de la societat i, per tant, del llenguatge, que gran part de la història ha estat invisibilitzada. Tanmateix, aquest ús té un caràcter inclusiu al fer referència a persones i que la seva finalitat política en la seva pràctica és transformar els rols socials hegemònics interposats per la socialització en el masclisme.

Per realitzar la part estadística d'aquest dossier ens hem basat en les poques dades que existeixen de diferents agents institucionals i del teixit associatiu que han emprat esforços en complir la garantia estadística que mana la Llei 11/2014, a través d'estudis i/o investigacions o de la realització d'un registre sobre les situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere en les nostres comunitats educatives.

Categoritzar una realitat com l'LGBTI-fòbia, i concretament l'assetjament escolar per OSIEG, esdevé complex ja que és un concepte que fa de paraigües de moltes situacions diverses. L'aproximació qualitativa a aquesta realitat ha estat a partir de la revisió bibliogràfica existent i, també gràcies a converses i recursos facilitats per part de tècniques i activistes que treballen en aquest camp, oferint la seva valuosa experiència.

7. BONA PRÀCTICA

La persona lectora podrà trobar en aquest dossier un context a la problemàtica social de l'LGBTI-fòbia, una aproximació conceptual a la diversitat afectiva sexual i de gènere, per desgranar el fenomen de l'assetjament escolar per OSIEG en les seves característiques principals, les diferents maneres que l'LGBTI-fòbia pot fer presència i manifestar-se, els protocols d'actuació i diferents recursos i bones pràctiques existents, realitzats per agents institucionals i socials en la matèria. Finalment, acabem amb unes conclusions que aporten reflexions que creiem necessàries a realitzar-se per abordar el fenomen, incorporant una mirada crítica a la intervenció realitzada i que ens doni un horitzó en el que continuar pensant. Tanmateix, hem cregut necessari afegir un glossari sobre terminologia LGBTI que pugui facilitar a la lectora la comprensió del text. Endavant!

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Avilés, J. M.** (2003). El maltrato entre escolares en el contexto de las conductas de acoso. Bullying en la escuela. Modelos de intervención. En J. M. Avilés (Ed.), Riesgos psicosociales en la enseñanza. Valladolid: Confederación de STEs-intersindical.
- **Balash, M., i Montenegro, M.** (2003). Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. Encuentros en Psicología Social, 1(3), 44-48.
- **Berná, D., Cascone, M., i Platero, R. (Lucas).** (2012). ¿Qué puede aportar una mirada queer a la educación? Un estado de la cuestión sobre los estudios sobre la LGTBfobia y educación en el Estado español. Scientific Journal of Humanistic Studies, 4(6), 1-11.
- **Biglia, B., i Bonet-Martí, J.** (2009). La construcción de narrativas como método de investigación psicosocial. Prácticas de escritura compartida. Forum Qualitative Sozialforschung, 10(1), 1-25.
- **Bourdieu, P., i Passeron, J.-C.** (1996). La reproducción: Elementos para una teoría del sistema educativo. México: Fontamara.
- **Butler, J.** (2007). El Género en disputa: El feminismo y la subversión de la identidad. Barcelona: Paidós.
- **Ceballos-Herrera, F.** (2009). El informe de investigación con estudio de casos. Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación, 1(2), 413-423.
- **Cerezo, F.** (2006). Violencia y victimización entre escolares. El bullying: Estrategias de identificación y elementos para la intervención a través del Test Bull-S. Electronic Journal of Research in Educational Psychology, 4(9), 333-352.
- **Coll-Planas, G., i Missé, M.** (2018). Identificación de los factores de inserción laboral de las personas trans. Exploración del caso de la ciudad de Barcelona. OBETS. Revista de Ciencias Sociales, 13(1), 45-68. Disponible en: <https://doi.org/10.14198/OBETS2018.13.1.02>
- **Domínguez, I. E.** (2017). Bifobia: Etnografía de la bisexualidad en el activismo LGTB. Madrid: Egales Editorial.
- **Foucault, M.** (1978). Historia de la sexualidad. Madrid: Siglo XXI.
- **Garrido, R., i Morales, Z.** (2014). Una aproximación a la Homofobia desde la Psicología. Propuestas de Intervención. Psicología, Conocimiento y Sociedad, 4(1), 90-115.
- **Guasch, O.** (2011). Social stereotypes and masculine homosexualities: The Spanish case. Sexualities, 14 (5), 526-543. <https://doi.org/10.1177/1363460711415216>

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Hepburn, A., i Wiggins, S. (Ed.).** (2007). Discursive Research in Practice: New Approaches to Psychology and Interaction. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511611216>
- **Íñiguez, L.** (2003). El análisis del discurso en las ciencias sociales: Variedades, tradiciones y práctica (pp. 83-123). En L. Íñiguez (Ed.), Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales. Barcelona: Editorial UOC.
- **Martínez, P. C.** (2006). El método de estudio de caso. Estrategia de metodológica de la investigación científica. Pensamiento y Gestión, 20, 165-193. Disponible en: <http://rcientificas.uninorte.edu.co/index.php/pensamiento/article/viewFile/3576/2301>
- **Mesquida González, J. M., Quiroga, V., i Boixadós, A.** (2017). 50+LGTB Informe. Personas Mayores Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales en la ciudad de Barcelona. Lleida: Boira Editorial. Disponible en: <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/120277>
- **Moreno García, E.** (2015). Cuestionando estereotipos desde la infancia. Universidad de Granada. Facultad de Ciencias de la Educación. Disponible en: <https://digi- bug.ugr.es/handle/10481/40336>
- **Oficina per la No Discriminació.** (2020). Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2019. Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Disponible en: https://ajuntament.barcelona.cat/drets-socials/sites/default/files/arxiu-documents/informe_observatori_discriminacions_barcelona_2019.pdf
- **Olweus, D.** (1998). Conductas de acoso y amenaza entre escolares. Madrid. Morata.
- **Pichardo, J. I.** (2009). Entender la diversidad familiar: Relaciones homosexuales y nuevos modelos de familia. Barcelona: Bellaterra.
- **Pichardo, J. I.** (2012). El estigma hacia personas lesbianas, gays, bisexuales y transexuales. En E. Gaviria, C. García, i F. Molero (Ed.), Investigación Acción: Aportaciones de la investigación a la reducción del estigma (p. 111-125). Madrid: Sanz Y Torres.
- **Pichardo, J. I., De Stéfano, M., Faure, J., Sáenz, M., i Williams, J.** (2015). Abrazar la diversidad: Propuestas para una educación libre de acoso homofóbico y transfóbico. Madrid: Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad.
- **Platero, L.** (2008). La homofobia como elemento clave del acoso escolar homofóbico. Algunas voces desde Rivas Vaciamadrid. Informació Psicològica, 0(94), 71-83.
- **Platero, L., i Gómez, E.** (2007). Herramientas para combatir el bullying homofóbico. Madrid: Talasa.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- **Rivers, I.** (2001). The bullying of sexual minorities at school: Its nature and long-term correlates. Educational and Child Psychology, 18(1), 32-46.
- **Rodríguez, M. del C., i Peña, J. V.** (2005). Identidad de género y contexto escolar: Una revisión de modelos. Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS), 1(112), 166-194.
- **Sidera, A.** (2020). Feixisme persistent: Radiografia de la Itàlia de Matteo Salvini. Barcelona. Edicions Saldonar.
- **Stake, R. E.** (2000). The case study method in social inquiry. En R. Gomm, M. Hammersley, i P. Foster (Ed.), Case Study Method: Key Issues, Key Texts (p. 20-26). London: SAGE Publications Ltd.
- **Yin, R. K.** (2014). Case study research: Design and methods (5th ed). Los Ángeles, California: Sage.

Pàgines web i documents en línia

- [Informe Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD \(diferències del desenvolupament sexual\) a Barcelona](#)
- [L'LGBTI-fòbia entre infants i adolescents Una problemàtica social a resoldre](#)
- [Memòries anuals del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies](#)
- [Nom sentit de les persones trans*](#)
- [Organigrama: delictes d'odi i discriminació](#)
- [Protocol de les tècniques de reproducció humana assistida](#)
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI](#)
- [Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya](#)

Carrer de Comte Borrell, 22, 08015 Barcelona
93 217 26 69
coordinacio@och.cat

